

16USP0114
12.12.2014

Päivitetty 8.1.2019



INARIN KUNTA

Ivalon alueen yleiskaava, osa-alueet 1, 2 ja 3
Natura-arviointi

Copyright © Pöyry Finland Oy

Kaikki oikeudet pidätetään Tätä asiakirjaa tai osaa siitä ei saa kopioida tai jäljentää missään muodossa ilman Pöyry Finland Oy:n antamaa kirjallista lupaa.

Copyright © Pöyry Finland Oy

Sisältö

1	JOHDANTO	3
2	NATURA-ARVIOINNIN PERUSTEISTA	4
3	HANKKEEN KUVAUS	5
4	NATURA-ALUEEN KUVAUS.....	6
5	ARVIOINNIN TOTEUTUSTAPA.....	7
5.1	Työryhmä ja aineisto.....	7
5.2	Menetelmät.....	8
5.3	Epävarmuustekijät.....	9
6	VAIKUTUSTEN MÄÄRITTELEMINEN JA VAIKUTUSALUE	9
6.1	Vaikutusmekanismit.....	9
6.2	Vaikutusalue.....	10
6.2.1	Rakentamiseen osoitetut alueet	11
6.2.1.1	Majoituspalveluiden rakentaminen (RM-alueet)	11
6.2.1.2	Loma-asuntoalueet (RA ja RA-2)	13
6.2.2	Virkistyskäyttö	13
6.2.2.1	Lisääntyvä kävijämäärä.....	13
6.2.2.2	Lähimaastojen retkeilyreitit	14
6.2.2.3	Veneily	15
6.2.2.4	Muut aktiviteetit	16
6.2.3	Muu maankäyttö	16
7	IVALON ALUEEN YLEISKAAVAN VAIKUTUKSET INARINJÄRVEN NATURA-ALUEELLE.....	17
7.1	Aiempi Natura-arviointi	17
7.2	Vaikutukset luontodirektiivin liitteen I luontotyypeihin.....	18
7.3	Yhteenvedo vaikutuksista luontotyypeille	22
7.4	Vaikutukset luontodirektiivin liitteen II lajiin	24
7.5	Natura-alueen eheys	24
8	INARINJÄRVEN ALUEEN KAAVAT.....	25
8.1	Voimassa olevat kaavat.....	25
8.2	Valmisteilla olevat kaavat.....	27
9	KAAVOJEN YHTEISVAIKUTUKSET.....	28
9.1	Muiden kaavahankkeiden Natura-arvioinnit.....	29
9.2	Rakentamisen vaikutukset.....	29
9.3	Matkailun ja matkailijamäärien lisääntyminen alueella.....	30
9.4	Yhteisvaikutukset Inarinjärven suojeluperusteisiin	32

10	LIEVENTÄVÄT TOIMENPITEET	34
11	IVALOJOKISUISTON NATURA-ALUE.....	35
11.1	Ivalon alueen yleiskaavan vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteisiin	38
12	VAIKUTUKSET RANTOJENSUOJELUOHJELMAN ALUEESEEN	41
12.1	Inarijärven rantojensuojeluohjelma-alueen nykytilanne	42
12.2	Perustelut rantarakennuspaikkojen sijoittamiselle	43
12.3	Vaikutukset rantojensuojeluohjelma-alueelle	44
13	KIRJALLISUUS	46

Liitteet

- Liite 1 Natura luontotyypit koko Inarijärven Natura-alueella.
- Liite 2 Natura luontotyypit Ivalon alueen yleiskaava osa-alueilla 1-3.
- Liite 3 Täydentävä luontoselvitys v.2013.
- Liite 4 Voimassa olevat yleis- ja asemakaavat sekä ranta-asemakaavat. Ote Inarin kaavoituskatsauksesta 2017.
- Liite 5 Natura-arviointi v.2006.

Karttapohjat Maanmittauslaitoksen taustakartta-aineistoa 01/2018
Luontotyyppitiedot © Metsähallitus 2018

Yhteystiedot

Pöyry Finland Oy

Elektroniikkatie 13

FI-90590 OULU

Finland

Kotipaikka Vantaa, Finland

Y-tunnus 0625905-6

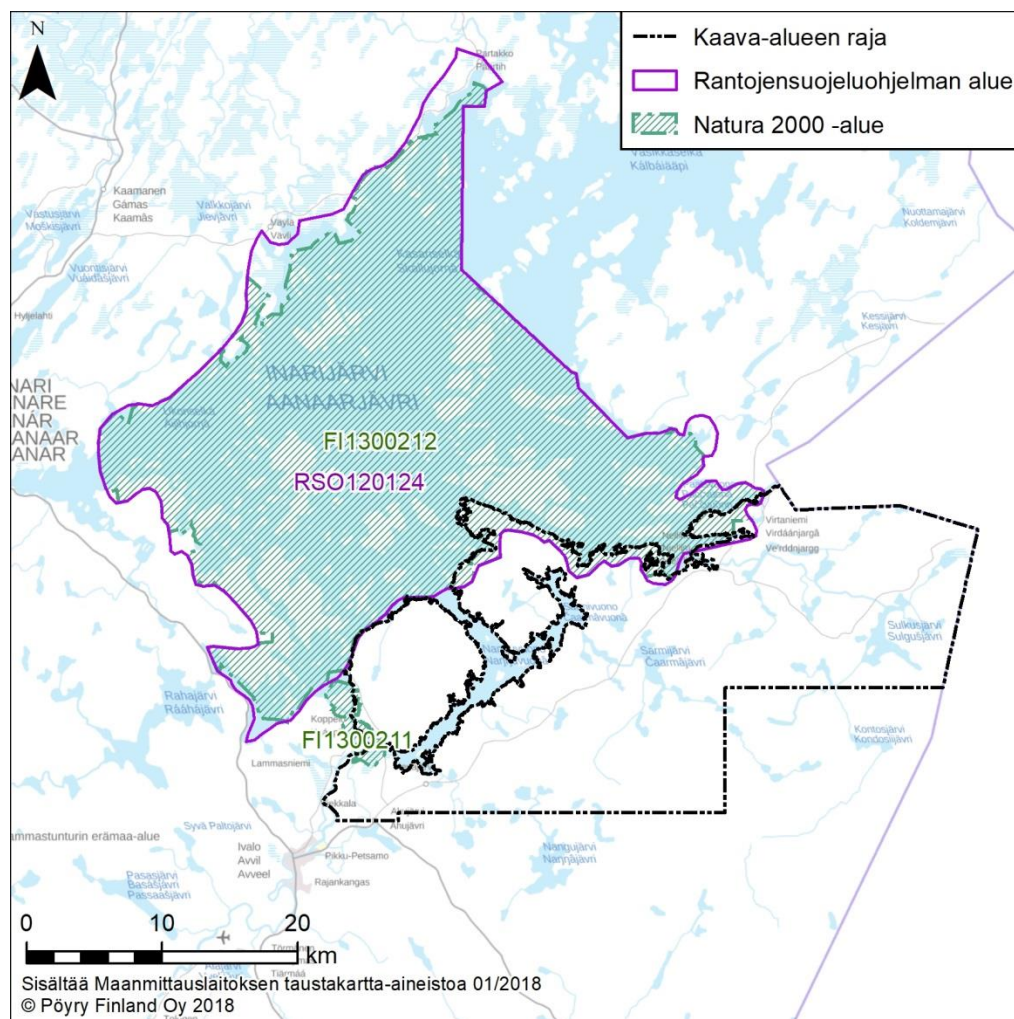
Puh. +358 10 3311

www.poyry.fi

1 JOHDANTO

Ivalon alueen yleiskaava hyväksyttiin Inarin kunnanvaltuustossa 16.9.2010. Kaava-alue on jaettu 10 osa-alueeseen. Rovaniemen hallinto-oikeuden päätöksen (11/0447/1) mukaan Inarijärven Natura 2000 -alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointi oli tehty puutteellisesti eikä kaavan vaikutuksia siten kaava-alueiden 1-3 osalta ollut selvitetty maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n ja vastaavan asetuksen 1 §:n sekä luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla. Lisäksi kaavaprosessin aikana jo tehty vaikutusten arviointi oli puutteellinen siten, että siitä puuttui kokonaan Lusmanuoraan osoitetun rakentamisen (RA-1) ja Nanguniemeen osoitetun RM-alueen vaikutusten selvittäminen. Lisäksi olisi tullut selvittää, miten kaavaratkaisu kokonaisuudessaan vaikuttaa Inarijärven Natura-alueen luontoarvoihin.

Tämän työn tarkoituksena on täydentää Ivalon alueen yleiskaavaa varten tehtyjä luontoselvityksiä sekä arvioida yleiskaavassa osoitettujen, Natura-alueen välittömään läheisyyteen tulevien aluevarausten vaikutuksia Inarijärven Natura 2000 -alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille sekä lajeille. Lisäksi arvioidaan vaikutuksia rantojen suojeluohjelman alueille. Arviointi koskee 17.12.2018 päivättyä kaavasunnitelmaa, jota on vähäisesti tarkistettu 8.1.2019.



Kuva 1. Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueiden 1, 2 ja 3 sijoittuminen Inarijärven ja Ivalojoikiin Natura-alueisiin ja Inarijärven rantojen suojeluohjelma-alueeseen (RSO120124) nähden.

Yleiskaavaa ja sen eri vaiheita varten on tehty luontoselvityksen täydennykseen liittyviä maastotöitä 16.-20.7.2012 sekä 22.-23.7.2013. Selvitettävät maastotyökohteet olivat Nanguniemen ja Nellimin RM-alueet, Sieksvuonoon aiemmin osoitetut uudet tonttipaikat, Sarmijärvellä sijaitsevan kalankasvatuslaitoksen RM-alue, Jollusjärven ja Tikkijärven uudet tonttipaikat sekä lisäksi muutamat Nanguniemen edustalla sijaitsevat saaret. Alueet käveltiin läpi pyrkien havainnoimaan metsälain, luonnonsuojelulain ja vesilain tarkoittamia erityisen arvokkaita elinympäristöjä, sekä huomionarvoisia lajeja ja uhanalaisia luontotyyppisiä. Luontoselvitys on arvioinnin liitteenä 3.

Aiemmin Ivalon alueen yleiskaavassa Lusmanuoraan sekä Sieksvuonoon osoitetut rakennuspaikat ovat jääneet osa-alueiden 1-3 kaavasta pois. Lisäksi Nellimin RM-1 -alue sijoittuu nykyisessä kaavasunnitelmassa Natura-alueen ulkopuolelle rajoittuen siihen pohjoisreunastaan. Vuodepaikkojen määrä on nykyisessä kaavasunnitelmassa kumotun yleiskaavan alkuperäistä mitoitusta pienempi. Näiltä osin arviointitarve on muuttunut.

Arviointien perustana on käytetty maastotöiden tuloksia sekä tietoja alueen muista kaavahankkeista ja niissä tehdyistä arvioista.

2 NATURA-ARVIOINNIN PERUSTEISTA

Natura-arvioinnista säädetään luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n säännöksissä. Ensimmäisen säännöksen (65 §) mukaan hanke tai suunnitelma ei saa yksistään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi heikentää niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi alue on ilmoitettu, ehdotettu tai sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.

Luonnonsuojelulain mukainen vaikutusten arviointivelvollisuus syntyy mikäli hankkeen vaikutukset:

- kohdistuvat Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin,
- ovat luonteeltaan heikentäviä,
- laadultaan merkittäviä ja ennalta arvioiden todennäköisiä.

Kynnys arvioinnin suorittamiseksi voi ylittyä myös eri hankkeiden ja suunnitelmien yhteisvaikutusten vuoksi (Söderman 2003). Tämä velvoite koskee myös Natura-alueen ulkopuolella toteutettavaa hanketta, jos sillä on todennäköisesti alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Arvioinnin perusteena tarkastellaan ensisijaisesti niitä luontoarvoja, joiden perusteella alue on liitetty Natura-alueverkostoon. Näitä ovat aluekohtaisesti joko:

- luontodirektiivin liitteen I luontotyyppit (SAC-alueet),
- luontodirektiivin liitteen II lajit (SAC-alueet),
- lintudirektiivin liitteen I lintulajit (SPA-alueet),
- lintudirektiivin 4.2 artiklassa tarkoitettut (SPA-alueet) muuttolintulajit.

Toinen mainittu säännös (66 §) koskee heikentämiskieltoa. Viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseksi taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos arviointimenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Suomen Natura 2000-verkostoon. Lupa voidaan kuitenkin myöntää taikka suunnitelma hyväksyä tai vahvistaa, jos valtioneuvosto yleisistunnossa päättää, että hanke tai suunnitelma on toteutettava

erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole. Jos alueella esiintyy luontodirektiivin liitteessä I tarkoitettuja ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppisiä (*ns. priorisoitu luontotyyppi*) tai liitteessä II tarkoitettuja ensisijaisesti suojeltavia lajeja (*ns. priorisoitu laji*), noudatetaan tavanomaista tiukempia lupaedellytyksiä ja lisäksi asiasta on hankittava komission lausunto. Lupaviranomaisen on ennen lupapäätöstä varmistettava, että arvioinnit ovat asianmukaisia ja niissä esitetyt johtopäätökset ovat perusteltuja.

Natura-arvioinneissa sovelletaan *varovaisuusperiaatetta*. Epäselvissä tapauksissa vaikutukset arvioidaan vakavimman mahdollisesti aiheutuvan haitan mukaan. Varovaisuusperiaate kuuluu kansainvälisen ympäristöoikeuden periaatteisiin ja siitä käytetään myös nimitystä *ennalta varautumisen periaate*.

3 HANKKEEN KUVAUS

Rovaniemen hallinto-oikeus on kumonnut Inarin kunnanvaltuuston 16.9.2010 hyväksymän Ivalon alueen yleiskaavan karttalehdet 1–3. Inarin kunnanhallitus on päättänyt 5.3.2012 pitämässään kokouksessa (§ 86) uuden Ivalon alueen yleiskaavan laatimisesta kyseisille osa-alueille 1, 2 ja 3. Oikeusvaikutteista yleiskaavaa on tarkoitus käyttää maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 72 §:n mukaisesti rantarakentamisen perusteena.

Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueiden 1–3 laajuus on noin 716 km², josta noin 61 km² sijoittuu Inarijärven Natura-alueelle ja noin 25 km² Inarijärven rantojensuojeluohjelman alueelle.

Kaavoituksen taustaselvitysten perusteella tehdyn analyysin sekä osallistumismenettelyn pohjalta saadun palautteen nojalla Ivalon taajaman pohjoispuolella, Inarijärven rannalla sijaitseva Nanguniemi on kaava-alueen tärkein matkailun kehittämiskohde. Kansainvälisen maankäytön markkinaselvityksen perusteella Nanguniemi on sijaintinsa ja vetovoimatekijöidensä sekä valmiin tieyhteytensä puolesta kohde, jonne on mahdollista sijoittaa toiminnallisesti ja taloudellisesti kannattava, volyymiltaan riittävän suuri matkailupalveluiden alue. Liikenneyhteyksien parantamiseksi ja Veskonien kyläalueen tukemiseksi osoitetaan yhteystarve suoraan Veskonien uudelle matkailualueelle. Nanguniemen pohjoiskärjestä, satama-alueen läheisyydestä on osoitettu kaavaluonnoksessa matkailurakentamiseen parhaiten soveltuva alue. Alue tulisi toteuttaa vaiheittain. Kunta voi vaiheistaa rakentamista mm. kunnallistekniikan investointien avulla. Alueen rakennusoikeudeksi sallitaan enintään yhteensä 10 000 k-m². Tämä vastaa 166 laskennallista majoitusyksikköä ja 830 vuodepaikkaa. Alue on toteutettava asemakaavoituksella. Rakentamisen tulee olla matalaa, enintään II-kerroksista ja ympäristöön sopivaa.

Kaava-alueen pohjoisosassa sijaitsevan Nellimin kyläaluetta tukemaan, sen pohjoispuolelle, osoitetaan matkailurakentamisen alue (RM-1), johon kuuluu palvelukeskus. Alueelle voidaan rakentaa 9 000 k-m² majoitusrakentamista, mikä vastaa 150 laskennallista majoitusyksikköä ja 750 vuodepaikkaa. Palvelurakentamista voidaan rakentaa 3 000 k-m². Alue tulisi toteuttaa vaiheittain. Kunta voi vaiheistaa rakentamista mm. kunnallistekniikan investointien avulla. Rakentaminen sijoitetaan maastoon huolella huomioiden mm. alueeseen rajautuvan Natura-alueen sekä rantojensuojeluohjelman arvot ja saamelaiskulttuurin erityiset arvot. RM-1:n itäpuolelle on osoitettu matkailupalvelujen reservialue. Matkailualueen ja Inarijärven rannan väliin on Natura- ja rantojensuojeluohjelma-alueelle osoitettu viheralue V/n, jolle voidaan erillisen

suunnitelman mukaan tehdä retkeilyyn liittyviä polkuja, kotia, laavuja ja nuotiopaikkoja. Matkailurakentamisen alueen rakentamisessa on huomioitava erityisesti paikallisen kulttuurin arvot. Alue on asemakaavoitettava. Kaavassa osoitetuilla aluevarauksilla on tarkoitus vahvistaa Nellimin kylän keskeistä merkitystä Norjaan ja Venäjälle vievän kehitettävän tieyhteyden varrella.

4 NATURA-ALUEEN KUVAUS

Inarijärvi (FI1300212, SAC) on kooltaan 89 960 ha (Kuva 1). Alue kuuluu rantojensuojeluohjelmaan (RSO120124) ja alueen suojelu on toteutettu rakennuslain nojalla Inarijärven osayleiskaavan mukaisesti. Luonnonarvojen säilyminen turvataan osayleiskaavan kaavamääräyksillä ja vesilain säännöksillä.

Inarijärven allas sijaitsee kallioperän vajoamassa alle 200 m korkeudella merenpinnasta. Alueen kallioperä koostuu pääosin ikivanhasta graniittisesta pohjagneisistä ja tämän eteläpuolella olevasta nuoremasta granuliitista. Näiden kivilajien raja kulkee luodekaakko-suunnassa suunnilleen järven keskeltä. Rajakohtaan sijoittuu pienialaisia fylliitti-, kiilleliuske- ja kiillegneisiesiintymiä sekä happamia syväkiviä. Aluetta halkovat lukuisat lounaasta koilliseen suuntautuvat murroslaaksot, minkä vuoksi pitkät ja kapeat salmet eli nuorat, ja kapeat lahdet eli vuonot ovat Inarijärven maisemalle ominaisia.

Inarijärvi on Suomen kolmanneksi suurin järvi (1 043 km²), sen maksimisyvyys on noin 92 m. Inarijärvessä on laajoja selkivesiä ja runsaasti saaria, minkä vuoksi maisema on vaihteleva ja omaleimainen. Inarijärvelle luonteenomaisia ovat jyrkät moreeni- ja kalliorannat, mutta myös turverantoja on noin kolmasosa rannoista. Harvalukuiset hiekkarannat sijoittuvat järven eteläosassa sijaitsevien jokien suistoalueille sekä harjujaksoille.

Inarijärveä on säännöstelty vuodesta 1942 lähtien Venäjän puolella sijaitsevan voimalaitoksen avulla. Luvanmukainen teoreettinen säännöstelyväli on 2,36 m, mutta toteutuneessa säännöstelyssä vuotuinen vaihtelu on ollut keskimäärin noin 1,45 m, mikä on ainoastaan 20 cm suurempi kuin luonnontilassa. Säännöstelyn johdosta vedenkorkeus on noussut keskimäärin noin puoli metriä. Rantavyöhykkeen eliöstön kannalta merkittävin muutos luonnontilaan verrattuna on kesällä tasaisena pysyvä vedenkorkeus. Vedenkorkeuden tasaisuus avovesikaudella on kaventanut ilmaversoisten kasvien vyöhykkeitä ja samalla vähentänyt ylimmän rantavyöhykkeen monimuotoisuutta. Vedenkorkeuden vaihtelun vähäisyydestä ja kivikkoisista rannoista johtuen säännöstelyn vaikutukset Inarijärven luonnontilaan ovat kuitenkin olleet suhteellisen vähäisiä.

Inarijärvi on karu ja kirkasvetinen. Hieman ruskeavetisemmät alueet ovat järven länsi- ja eteläosassa, alueilla, joihin kohdistuu Juutuanjoen ja Ivalojoen mukana valuma-alueelta tuleva luonnonhuuhtouma ja pääosa pistemäisestä kuormituksesta. Valtaosa, yli 90 %, järveen tulevista ravinteista on peräisin jokien mukana tulevasta huuhtoutumasta ja laskeumasta. Vesistöjen laadullisen yleisluokituksen mukaan Inarijärveä voidaan pitää laadultaan erinomaisena vesistönä.

Kasvillisuudeltaan Inarijärvi edustaa karua sarajärvityyppiä. Ilmaversoiskasvillisuus on niukkaa ja rantoja reunustaa yleensä vain kapea saravyöhyke (mm. vesisara). Muulle lajistolle on tyypillistä oligotrofisia olosuhteita ilmaisevan upos- ja pohjalehtislajien yleisyys. Yleisinä esiintyviä lajeja ovat vaalea- ja tummalahnaruoho, hapsiluikka, rantaleinikki, heinävita, ruskoärviä sekä syvemmillä vesisammalet ja *Nitella*-suvun makrolevät.

Inarijärven linnustolle on ominaista karujen, kirkasvetisiä ja suurehkoja järviä suosivien lajien esiintyminen. Tällaisia lajeja ovat mm. kuikka, koskelot ja merilokki. Inarijärven kalalajistolle on ominaista lohensukuisten kalalajien runsaus sekä särkikalojen puuttuminen mutua lukuun ottamatta. Inarijärven ja sen sivuvesistöjen siikakannat ovat tunnettuja monipuolisuudestaan. Inarijärven on esiintynyt kaikkiaan kuusi alkuperäistä siikamuotoa: pohjasiika, karikutusiika, lehtisiika ja räpys (*Coregonus lavaretus pidschian*) sekä riika ja reeska (*Coregonus lavaretus*). Järvitaimenesta Inarijärven esiintyy useita eri kantoja (mm. Ivalojoen ja Juutuanjoen kannat). Myös nieriästä Inarijärven tavataan kahta eri muotoa: isonieriää eli rautua ja pikkunieriää eli paltsarautua. Alkuperäisten kalalajien lisäksi Inarijärven on istutettu tai sinne on levinnyt muikku, planktonsiika, järvilohi, harmaanieriä ja satunnaisesti kirjolohi.

Inarijärven Natura 2000 -alueen suojeluperusteina tietolomakkeessa (v. 1998) on esitetty kuusi luontodirektiivin luontotyyppiä (Taulukko 4-1). Natura-verkoston ja sen tietojen täydentäminen on käynnissä (Ympäristöministeriö 2016). Inarijärven Natura 2000 -alueen osalta on ehdotettu lisättäväksi alueen suojeluperusteisiin Fennoskandian lähteet ja lähdesuot sekä aapasuot -luontotyypit sekä luontodirektiivin liitteen II laji lapinleinikki (*Ranunculus lapponicus*).

Taulukko 4-1. Tiedot Inarijärven Natura-alueen luontodirektiivin luontotyypeistä vuoden 1997 sekä 2016 tietolomakkeilta. Merkintä * = priorisoitu luontotyyppi. Lisättäväksi ehdotetut luontotyypit on lihavoitu.

Luontodirektiivin luontotyyppi		v. 1997 pinta-ala %	v. 2016 pinta-ala ha
3110	Karut kirkasvetiset järvet	70	59 960
7140	Vaihtumissuot ja rantasuot	5	1 800
7160	Fennoskandian lähteet ja lähdesuot	-	5
7310	*Aapasuot	-	900
8220	Kasvipeitteiset silikaattikalliot	1	900
8230	Kallioiden pioneerikasvillisuus (Sedo-Scleranthion tai Sedo albi-Vernicion dillenii)	2	500
9010	*Luonnonmetsät	12	21 600
91D0	*Puustoiset suot	8	700

Lintudirektiivin liitteen I lajeja alueella ovat: ampuhaukka, hiiripöllö, kaakkuri, kuikka, lapintiira, liro, metso, palokärki, suokukko, uivelo ja 1 uhanalainen laji.

5 ARVIOINNIN TOTEUTUSTAPA

5.1 Työryhmä ja aineisto

Natura-arviointi on laadittu asiantuntija-arviona. Arvioinnin laatimiseen ovat osallistuneet Pöyry Finland Oy:stä FM Mika Welling, FM Sari Ylitulkkila ja FM Ella Kilpeläinen. Kaavoitukseen liittyviin osa-alueisiin ovat osallistuneet Ivalon alueen

yleiskaavan laatijat Elina Saine, Juha-Matti Märijärvi ja Annukka Rajala Ramboll Finland Oy:stä.

Natura-arvioinnissa on käytetty seuraavia aineistoja:

- Inarinjärven Natura-alueen luontotyyppitiedot, Metsähallitus 2018.
- Uhanalaistiedot, Ympäristöhallinnon Eliölajit-tietojärjestelmä, päiv. 21.4.2017.
- Natura-alueen tietolomakkeet. Inarinjärven Natura tietolomake (Lapin ELY-keskus, 1997) sekä Ympäristöministeriön ehdotus Inarinjärven tietojen tarkistamisesta (Ympäristöministeriö 2016).
- Alueen kartta- ja ilmakuvamateriaali.
- Ivalon yleiskaavan Natura-arviointi 26.10.2006 sekä siitä annettu Lapin ympäristökeskuksen lausunto 2.5.2007.
- Ivalon alueen yleiskaava 16.9.2010 sekä niistä annetut lausunnot.
- Kunnan voimassa olevat maakunta-, yleis- ja asemakaavat.
- Kunnan tekeillä olevat yleis- ja asemakaavat.
- Alueelle kesällä 2012 tehty maastokatselmus ja luontoselvitys
- Alueelle kesällä 2013 tehty täydentävä luontoselvitys (liite 3)
- Lapin ELY-keskuksen kommentit 20.5.2015 laadittuun Natura-arviointi-luonnokseen (12.12.2014).
- Kaavasunnitelma 14.11.2018

Lisäksi aineistona on käytetty lähdeluettelossa mainittua kirjallisuutta. Olemassa olevaa aineistoa voidaan pitää kokonaisuudessaan kattavana ja riittävän luotettavana Natura-arvioinnin laatimiseen.

5.2 Menetelmät

Natura-arviointi on laadittu asiantuntija-arviona ja se perustuu Natura- tietolomakkeessa esitettyihin suojeluperusteisiin. Lisäksi on huomioitu Ympäristöministeriön (2016) ehdotuksen mukaisen päivitetyn tietolomakkeen tiedot. Luontodirektiivin perusteella Natura-verkoston sisältyvillä alueilla (aluetyyppi SAC) vaikutuksia tarkastellaan tietolomakkeissa mainittuihin luontodirektiivin luontotyypeihin ja luontodirektiivin liitteen II lajeihin. Lisäksi on arvioitu vaikutusta Natura-alueen eheyteen. Suomessa esiintyville luontotyypeille on käytettävissä kuvaukset ja ohjeet niiden määrittämiseksi (Airaksinen & Karttunen 2001). Vaikutusten merkittävyyttä arvioitaessa on sovellettu varovaisuusperiaatetta, jonka perusteella epäselvissä tapauksissa vaikutukset arvioidaan vakavimman mahdollisesti aiheutuvan haitan mukaan. Arviointia tehdessä on otettu huomioon ympäristöhallinnon ja EU:n ohjeistus Natura-arvioinnin suoritustavasta (Söderman 2003, Ympäristöministeriö 2013, Euroopan Komissio 2000, Euroopan komissio 2007/2012).

Tarkka vaikutusarvio suoritetaan ainoastaan sillä osalla Natura-aluetta, johon hanke tai suunnitelma todennäköisesti vaikuttaa. Natura-arvioinnissa kuitenkin peilataan myös hankkeen merkitystä ja vaikutuksia koko Natura-alueen ja sen eheyden kannalta. Lisäksi arvioidaan vaikutusten lieventämismahdollisuuksia.

Natura-alueen on säilyttävä eheänä ekologisena kokonaisuutena, jotta sen luonnonarvot säilyvät pitkällä aikavälillä. Oheisessa taulukossa (Taulukko 5-1) on esitetty Natura-arvioinnissa käytetyn vaikuttavuuden merkittävyyden arvioinnin perusteet alueen eheyden

kannalta (Byron 2000; Department of Environment, Transport of Regions, mukailleen Södermanin 2003 mukaan).

Taulukko 5-1. Vaikutusten merkittävyyden luokittelu ja luokittelun kriteerit alueen eheyden kannalta (Byron 2000, Södermanin 2003 mukaan).

Vaikutusten merkittävyys	Kriteerit
merkittävä kielteinen vaikutus	Hanke tai suunnitelma vaikuttaa haitallisesti alueen eheyteen, sen yhtenäiseen ekologiseen rakenteeseen ja toimintaan, joka ylläpitää elinympäristöjä ja populaatioita, joita varten alue on luokiteltu.
kohtalaisen kielteinen vaikutus	Hanke tai suunnitelma ei vaikuta haitallisesti alueen eheyteen, mutta vaikutus on todennäköisesti merkittävä alueen yksittäisiin elinympäristöihin tai lajeihin.
vähäinen kielteinen vaikutus	Kumpikaan yllä olevista tapauksista ei toteudu, mutta vähäiset kielteiset vaikutukset ovat ilmeisiä.
myönteinen vaikutus	Hanke tai suunnitelma lisää luonnon monimuotoisuutta, esimerkiksi luodaan käytäviä eristyneiden alueiden välillä tai aluetta kunnostetaan tai ennallistetaan
ei vaikutuksia	Vaikutuksia ei ole huomattavissa kielteiseen tai positiiviseen suuntaan.

5.3 Epävarmuustekijät

Epävarmuutta arviointiin aiheuttaa se, että tarkempia luontoselvityksiä ei ole tehty kaikille alueille, joille yleiskaavassa on osoitettu rakentamista. Luontoselvityksiä ei ole tehty Peskalahdelle ja Kaikunuoraan osoitettujen uusien loma-asuinrakennusten alueille. Myöskään Metsähallituksen Natura-luontotyyppikuviotietoja ei ole saatavilla kaikilta alueilta. Tarkempien tietojen puuttuessa tarkastelu on tehty peruskartta- ja ilmakuvatarkasteluna. Apuna on käytetty myös Luonnonvarakeskuksen aineistoja puustosta ja kasvillisuustyypeistä (Maanmittauslaitos 2018).

Lisäksi epävarmuutta arviointiin aiheuttaa, miten ja missä päin ihmiset käyttävät aluetta esim. virkistytymiseen ja miten suuria ovat lisääntyvät matkailijamäärät.

6 VAIKUTUSTEN MÄÄRITTELEMINEN JA VAIKUTUSALUE

6.1 Vaikutusmekanismit

Ivalon yleiskaavaan liittyvät, Inarijärven Natura-alueeseen kohdistuvat vaikutusmekanismit liittyvät alueelle suunniteltuun lisärakentamiseen sekä lisääntyvän kävijämäärän aiheuttaman ihmisvaikutuksen voimistumiseen.

Rakentamisen vaikutukset ovat paikallisia ja pysyviä, rakentamisen alle voi jäädä suojeltavia luontotyyppisiä. Rakentamisen aikaiset vaikutukset keskittyvät rakennettavalle alueelle ja sen välittömään lähiympäristöön. Lisärakentaminen voi

aiheuttaa Natura-alueella liikkumisen lisääntymistä, millä voi olla seuraavia vaikutuksia alueen luontoon:

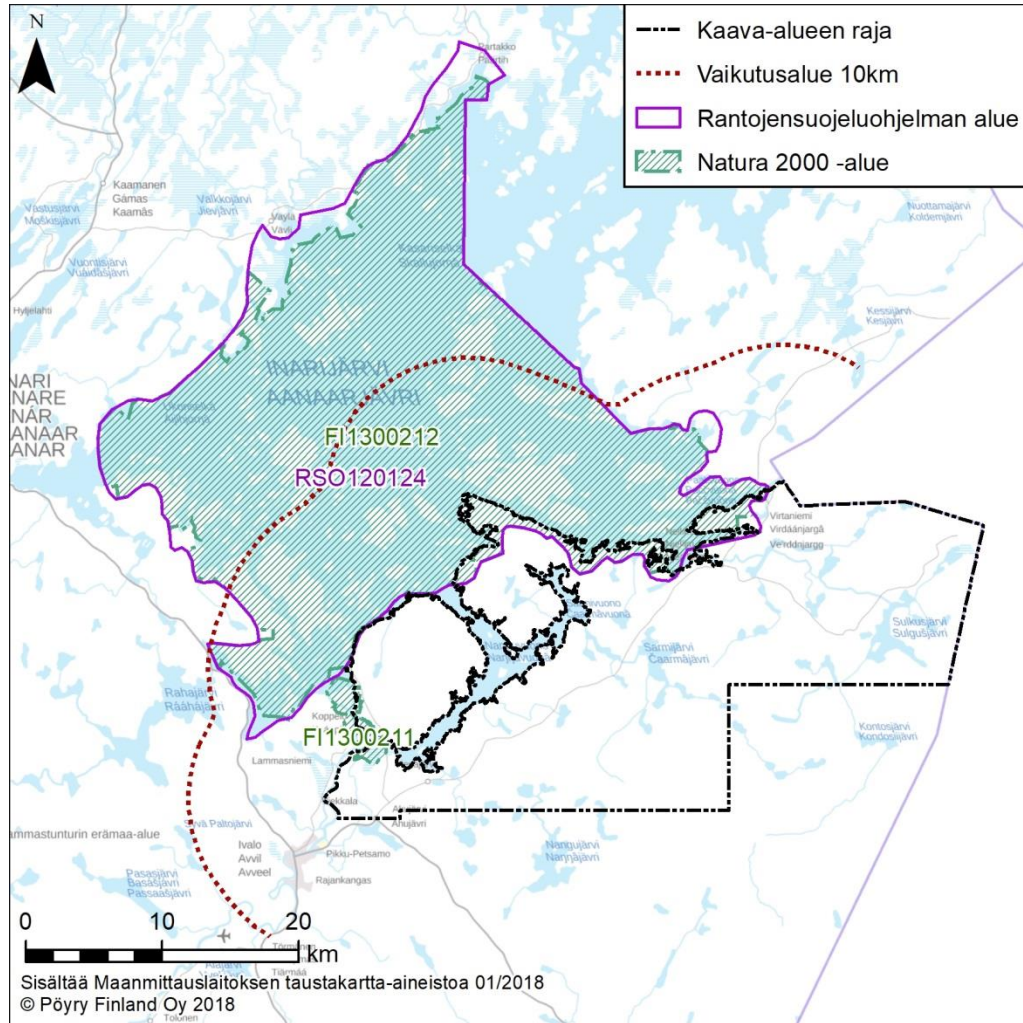
- Kasvillisuuden kulumisen. Liikkumisen lisääntyminen voi aiheuttaa tallautumisen seurauksena kasvittomia alueita tai kasvillisuuden kulumista. Huonosti kulutusta kestäviä luontotyyppisiä ovat kallioiset luontotyypit, kuten silikaattikalliot ja kallioiden pioneerikasvillisuus, sekä soiset luontotyypit kuten puustoiset suot sekä vaihettumissuot ja rantasuot.
- Linnustoon ja eläimistöön kohdistuva tahaton ja/tai tahallinen häirintä lisääntyy.
- Alueen roskaantuminen ja maastopalonvaarariski kasvavat.
- Lisääntyvä veneliikenne tuottaa häirintää ja päästöjä vesistöön.

6.2 Vaikutusalue

Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueiden 1, 2 ja 3 vaikutusalueena on Natura-alueella rakentamiseen osoitetut alueet ja niiden välitön lähiympäristö sekä virkistyskäyttöalueet. Natura-alueelle suuntautuvan virkistyskäytön voidaan olettaa suuntautuvan enimmillään 5-10 km etäisyydelle asuinpaikasta tai matkailupalveluiden alueista. Kesäajan aktiviteeteista lähimaaston kävelyreitit sijoittuvat Nellimissä ainakin osittain Konkeloniemeeseen ja Natura-alueelle, mitä voidaan pitää myös kyseisen aktiviteetin vaikutusalueena. Nanguniemestä lähdetään myös veneilemään. Suurimmaksi osaksi veneilyn voidaan olettaa olevan yhden päivän aikana tapahtuvaa, jolloin rantaudutaan myös lähialueen saarissa ja niemissä.

Natura-alueelle osoitettuja uusia rakennuspaikkoja Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueilla 1-3 on 0,9 ha. Rakentamisen vaikutukset ovat paikallisia ja keskittyvät rakennuspaikan välittömään lähiympäristöön.

Virkistyskäytön osalta vaikutusalueena on noin 10 km vyöhyke kaava-alueen rajasta Natura-alueen suuntaan. Tämän vyöhykkeen pinta-ala on noin 47 270 ha, josta vesialuetta 29 800 ha ja maa-alaa 17 470 ha. Oheisessa kuvassa (Kuva 2) on esitetty vaikutusalue virkistyskäytön osalta.



Kuva 2. Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueiden 1, 2 ja 3 arvioitu Inarinjärven Natura-alueelle ulottuva vaikutusalue.

6.2.1 Rakentamiseen osoitetut alueet

6.2.1.1 Majoituspalveluiden rakentaminen (RM-alueet)

Matkailurakentamisen mitoituserusteena käytetään majoitusyksikköä, joka on suuruudeltaan keskimäärin 60 k-m² (laskennallinen yksikkö). Majoitusyksikkö voi tarkoittaa erillistä mökkiä, kytketyn rakentamisen yhtä yksikköä tai hotellihuonetta. Majoitusyksikön käsite pitää sisällään erillisen mökin, kytketyn rakentamisen sekä hotellihuoneen. Kerrosalaneliömetrimäärään 60 m² sisältyy vaihteluväli 25 -120 k-m².

Nellimin matkailupalvelualue (RM-1)

Kaava-alueen pohjoisosassa sijaitsevan Nellimin kyläaluetta tukemaan, sen pohjoispuolelle, osoitetaan matkailurakentamisen alue (RM-1), johon kuuluu palvelukeskus. Alueelle voidaan rakentaa 9 000 k-m² majoitusrakentamista, mikä vastaa 150 laskennallista majoitusyksikköä ja 750 vuodepaikkaa. Palvelurakentamista voidaan rakentaa 3 000 k-m². RM-1:n itäpuolelle on osoitettu matkailupalvelujen reservialue. Matkailupalveluiden alueet rajautuvat pohjoisosastaan Inarinjärven Natura-alueeseen, mutta eivät sijoitu Natura-alueelle.

Vuonna 2006 ja 2012 tehtyjen maastokäyntien perusteella RM-1 -alueen pohjoispuolisella Natura-alueella luontotyyppinä esiintyy boreaalisten luonnonmetsien, vaihettumis- ja rantasoiden, puustoisten soiden sekä kirkasvetisten järvien luontotyyppejä. Em. luontotyypeistä boreaaliset luonnonmetsät ja puustoiset suot ovat priorisoituja.

Konkeloniemen luonnonmetsien ominaispiirteitä ovat aikaisemman puusukupolven edustajien yleisyys sekä paikoin runsas lahoppuusto. Aikaisemman hakkuutoiminnan merkkejä näkyi erityisesti alueen itäosissa puolimetrisinä kantoina. Metsissä on myös paikoin vallitsevana uudistuskypsyttä nuorempaa metsää, joskin näiden alueiden kuvioiminen erilleen luonnonmetsistä on vaikeaa.

Matkailualueen ja Inarijärven rannan väliin on Natura- ja rantojensuojeluohjelma-alueelle osoitettu viheralue V/n, eli ympäristöllisesti aralle alueelle sijoittuva virkistysalue. Tälle alueelle voitaisiin erillisen suunnitelman mukaan tehdä retkeilyyn liittyviä polkuja, kotia, laavuja ja nuotiopaikkoja. Konkeloniemen pää on kaavassa merkitty V-alueena eli virkistysalueena, jonne voidaan yksityiskohtaisemman suunnittelun pohjalta toteuttaa virkistystä palvelevia rakennuksia ja rakenteita. RM- alueen ja V/n -alueen luontokohteet on esitetty liitteen 3 luontoselvityksessä ja sen liitteissä sekä aiemmin laaditussa Natura-arvioinnissa (liite 5).

Nanguniemen matkailupalvelualue (RM-2)

Nanguniemen RM-alue sijoittuu Inarijärven Natura-alueen välittömään läheisyyteen. Alueen rakennusoikeudeksi sallitaan enintään yhteensä 10 000 k-m². Tämä vastaa 166 laskennallista majoitusyksikköä ja 830 vuodepaikkaa. Alue on toteutettava asemakaavoituksella. Rakentamisen tulee olla matalaa ja maastoon sopivaa.

Alueen sijainti on esitetty liitteessä 2. Vaikka RM-alue sijoittuu Natura-alueen ulkopuolelle, on alueelta merkitty priorisoitua boreaalisten luonnonmetsien (9010) sekä vaihettumis- ja rantasoiden (7140) luontotyyppejä. RM-alueen luontokohteet on esitetty liitteen 3 luontoselvityksessä sekä sen liitteissä.

Muut matkailupalveluiden alueet (RM)

Virtaniemen entinen rajavartioasema Paatsjoella on osoitettu matkailupalvelualueena, jonka kokonaisrakennusoikeus on 500 k-m². Matkailupalvelualue sijoittuu noin 400 metrin etäisyydelle Natura-alueelta. Alueelle osoitettava kokonaisrakennusoikeus vastaa 8 laskennallista majoitusyksikköä ja 40 vuodepaikkaa. Alueelta Natura-alueen suuntaan tapahtuva virkistyskäyttö on todennäköisesti veneilyä ja kalastusta Inarijärvellä. Matkailupalvelualueen pienen koon vuoksi sillä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Natura-alueeseen.

Sarmilompoloon entisen kalanviljelylaitoksen alueelle on osoitettu matkailupalvelualue, jonka kokonaisrakennusoikeus on 4000 k-m². Etäisyyttä Natura-alueeseen on yli 6 kilometriä. Uusina matkailupalveluiden alueina on osoitettu myös kaksi Lompolanjärvellä sijaitsevaa aluetta, joille on osoitettu kokonaisrakennusoikeus 500 k-m². Lisäksi Nanguvuonolla on osoitettu on kaksi jo rakennettua, yhteisökäytössä olevaan RM-aluetta, joiden kokonaisrakennusoikeus on 500 k-m². Näiltä alueilta on Natura-alueelle matkaa noin 8 kilometriä. Sarmilompolon, Lompolanjärven ja Nangunvuonon RM-alueilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Natura-alueeseen, koska sijaitsevat etäällä Natura-alueesta ja pääosa virkistyskäytöstä suuntautuu Natura-alueen ulkopuolelle lähiympäristöön ja lähivesille.

6.2.1.2 Loma-asuntoalueet (RA ja RA-2)

Uutta loma-asumista on osoitettu Natura-alueelle Peskanlahteen (1 uusi rakennuspaikka), Kaikunuoraan (1 uusi rakennuspaikka) ja Paksuvuonoon (1 uusi rakennuspaikka). Rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus on 200 k-m² ja vähimmäiskoko 2 000 m².

Uusilla loma-asumiseen osoitetuilla rakennuspaikoilla ei sijaitse Metsähallituksen luontotyyppi-inventoinnin perusteella Natura-luontotyyppisiä. Peskalahden RA-alue sijoittuu avoimelle alueelle, joka on peruskartan mukaan niittyä. Uhanalaisrekisterin mukaan (Ympäristöhallinto, 21.4.2017) niityllä esiintyy silmälläpidettävää ketonoidanlukkoa. Laji on havaittu paikalta viimeksi vuonna 2015. Kaikunuoran RA-alue on karttatarkastelun perusteella rämettä, jonka puusto on harvaa noin 66-75 vuotiasta mäntyä. Paksuvuonon RA-alue on karttatarkastelun perusteella kuivahkoa mäntykangasta.

6.2.2 Virkistyskäyttö

6.2.2.1 Lisääntyvä kävijämäärä

Matkailurakentamisen mitoituserusteena käytetään majoitusyksikköä, joka on keskimäärin 60 k-m² (laskennallinen yksikkö). Majoitusyksikön mitoituserusteena käytetään 3,5 vuodepaikkaa. Käyttöasteeksi on loma-asutuksessa arvioitu 15 %, joka on 55 vrk vuodessa. Keskeisillä alueilla käyttöasteeksi on arvioitu 20 % (73 vrk). Matkailupalveluiden käyttöasteeksi on arvioitu 35 % (128 vrk) ja tästä laskettu yöpymisvuorokaudet.

Ulkoiluvuorokausia, eli ulkoilutapahtumia (luonnonkäyttöpainekertoja) on yöpymisvuorokausista arviolta puolet. Näistä kesäaikaan tapahtuvia kertoja on arviolta puolet ja loput tapahtuvat talviaikaan. Ulkoilutapahtuma tarkoittaa noin kahden tunnin, eli 2–7 km:n kävelyä maastossa, marjastusta tai liikkumista vesillä. Järvelle suuntautuvat ulkoilutapahtumat ovat veneilyä pääasiassa lähikalastusalueella. Kävelystä valtaosa suuntautuu teille, merkityille poluille ja ulkoilureiteille. Inarin alueella yleisesti talven osuus on huomattavasti yli puolet majoitusvuorokausista, mutta Inarijärven rannalla olevassa keskuksessa kesän painotus on keskimääristä suurempi. Tärkein vetovoimatekijä alueella on vesistö.

Nellimin RM-1 alue

Nellimin RM-1 alueen laskennallinen vuodepaikkojen määrä on 750 vuodepaikkaa, jolloin yöpymisvuorokausia olisi vuodessa 95 800 (käyttöaste 35 %). Arvioitu luonnonkäyttöpainekertojen määrä on 47 900, joista kesäaikana tapahtuisi puolet eli noin 23 950. Näistä noin 80 % suuntautuu Natura-alueelle eli 38 320 matkaa vuodessa ja 19 160 kesällä.

Nanguniemen RM-2 alue

Nangunniemen RM-2 alueen laskennallinen vuodepaikkojen määrä on 830 vuodepaikkaa, jolloin yöpymisvuorokausia olisi vuodessa 106 032 (käyttöaste 35 %). Arvioitu luonnonkäyttöpainekertojen määrä on 53 016, joista kesäaikana tapahtuisi puolet eli noin 26 508. Näistä noin 80 % suuntautuu Natura-alueelle eli 42 412 matkaa vuodessa ja 21 206 kesällä.

Päiväkävijöitä molemmilla alueella olisi jonkin verran, mutta heidän kulutuspainettaan ei ole arvioitu merkittäväksi, koska alue ei ole luonteeltaan päiväkäyntikohteita. Ympäröivien alueiden mökkiläiset kävisivät jonkin verran palvelukeskuksissa. Tällöin liikkuminen

tapahtuisi veneillä ja kävijät eivät juurikaan kävelisi maastossa, koska heitä kiinnostavat kohteessa palvelut. Keskuksessa kävijöistä maksimissaan puolet kävisi pienellä kävelyllä rantareitillä. Päiväkävijöistä johtuvien käyttöpaineekertojen määräksi kesällä arvioidaan n. 3 000.

Edellä mainittuja arviolukuja voidaan suhteuttaa esim. Oulangan tutkittuihin kävijämääriin (Metsähallitus 2015, Metsähallitus 2018b). Kiutaköngkällä ja luontokeskuksen ympäristössä on noin 120 000 käyntikertaa vuodessa ja Pienellä Karhunkierroksella noin 100 000 vuodessa. Näistä käynneistä valtaosa tapahtuu kesällä. Hyvillä reittipohjilla voidaan oleellisesti vaikuttaa kulumisen määrään. Palvelukeskuksien viereen tarvittaisiin esim. lyhyt hyvin pohjustettu sorapohjainen leveä reitti, joka ottaisi vastaan valtaosan käyttöpaineesta. Kokemusten mukaan hyvin pohjustetut reitit ehkäisevät tehokkaasti ympäröivässä maastossa liikkumista.

Mainittujen luonnonkäyttöpaineekertojen lisäksi olisi muitakin maalla tapahtuvia aktiviteetteja: pyöräilyä teitä pitkin ja mahdollisia mönkijäsafareita erikseen osoitetuilla reiteillä Natura-alueen ulkopuolella. Vesillä harrastettaisiin lisäksi veneilyä, kalastusta ja melontaa. RM-alueiden Natura-luontotyypeihin kohdistuva vaikutus syntyisi lähtökohtaisesti kesämatkailun aktiviteeteistä.

6.2.2.2 Lähimaastojen retkeilyreitit

Kesäajan aktiviteeteista lähimaaston kävelyreitit sijoittuvat Nellimissä ainakin osittain Konkiloniemeen ja Natura-alueelle, mitä voidaan pitää myös kyseisen aktiviteetin vaikutusalueena. Nykyisin Konkiloniemen pohjoisrannalla on olemassa oleva polku, joka kulkee osin lähellä rantaviivaa ja osin rannan rinteessä. Kyseistä polkua voidaan käyttää pohjana suunniteltaessa kävelyreittiä alueelle. Kävelyreitti aiheuttaa alueella jonkin verran maaston kulumista, joskaan niemen alue ei ole erityisen eroosioherkkää. Arvioituja luonnonkäyttöpaineekertoja on kesäisin noin 24 000.

Tallauksen aiheuttamassa kulumisprosessissa kenttä- ja pohjakerroksen kasvillisuus ja humuskerros tuhoutuvat osittain tai kokonaan ja kivennäismaa paljastuu. Kasvillisuuden häviämiseen ja maaperän kulumisnopeuteen vaikuttavat kävijöiden määrä, kasvillisuustyypin herkkyys sekä maaston kaltevuus (Koivuniemi 2005). Yleisesti ottaen kasvillisuuden kulutuskestävyys on heikointa kuivimmilla ja kosteimmilla luontotyypeillä. Metsistä tallausta kestävätkin parhaiten tuoreet ja kuivahkot kangasmetsät ja heikoimmin jäkäläkankaat sekä rehevät lehtometsät.

Nellimin Natura-alueella herkimpiä alueita ovat suot sekä lammen ympäristö, ja kestävimpiä niemen päällysosat Natura-alueen reunalla sekä järven ranta-alueet.

Nanguniemessä virkistyksellisesti arvokkainta aluetta ovat RM-2 -alueen itäosan vanhaa metsää kasvava alue sekä RM-2 -alueen länsiosan järveen rajautuva niemi ja sen lähistöllä oleva, jo käytössä oleva polku pitkospuineen (kuvat 3 ja 4). Paikallisen luonnon kokemuksia pystytään riittävässä määrin järjestämään reitti- ja tulipaikkasuunnittelulla Natura-alueen ulkopuolisella RM-2 -alueella, jolloin Natura-alueeseen sisältyvän saariston käyttöpaine vähenee.



Kuvat 3 ja 4. Vasemmalla Nanguniemen RM-2 -alueen länsiosan maisemallisesti arvokasta niemeä, oikealla niemestä järven rannan mökille lähtevä polku.

6.2.2.3 Veneily

Palvelukeskuksista lähdetään myös veneilemään. Suurimmaksi osaksi veneilyn voidaan olettaa olevan yhden päivän aikana tapahtuvaa, jolloin rantaudutaan myös lähialueen saarissa ja niemissä. Kyseisen aktiviteetin vaikutusalue on tällöin arviolta viidenkymmenen kilometrin säteellä palvelukeskuksesta. Veneilyn arvioidulla vaikutusalueella Natura-luontotyyppejä saarissa ja niemissä ovat luonnonmetsät, vaihettumis- ja rantasuot, puustoiset suot sekä silikaattikalliot (liitteet 1 ja 2). Vaikutus kohdistuu Natura-luontotyyppeihin lähinnä rantautumispaikoilla, joita Inarijärven osayleiskaavassa on osoitettu Akuniemeen, Pieneen Jääsaareen, Kahkusaareen, Kärppäsaareen, Suovasaareen, Hoikka-Petäjäsaareen, Mauraan, Ukonjärvelle, Palosaareen, Iso Jääsaareen, Ikkerinvuonoon, Haapasaareen, Kovasaareen sekä Kaamassaaren Tyllylahteen noin 5-30 kilometrin etäisyydelle Nanguniemen venesatamasta. Järjestämättömänä veneilijöiden rantautuminen voi aiheuttaa saarissa ja niemissä rantalueiden kulumista, mikä näkyy erityisesti alueen luonnonmetsien karukkokankaiden ja kuivien kankaiden kulumisena. Kyseiset kasvupaikkatyyppit ovat Inarijärven rantalueilla yleisiä. Kulumisen lisäksi vaarana on hallitsemattomien tulipaikkojen syntyminen. Tautopaikkojen kulumiseen voidaan vaikuttaa rakenteiden sijoittelulla ja ohjeistuksella.

Myös Nanguniemen RM-2 -alueen lähimaastoon suunnitelluilla reiteillä ja tulipaikoilla voidaan järjestää matkailijoille paikallisen luonnon kokemuksia siten, että paine saariston käyttämiselle vähenee. Järven saaristossa on kaksi RM 500 -aluetta (Iso-Petäjäsaari ja Kotalahti), jotka sijaitsevat noin 16-30 kilometrin etäisyydellä Nanguniemen venesatamasta. Lisäksi Inarijärven saaristoon on osayleiskaavassa osoitettu omatoimisia matkailijoita palvelevia retkeilijöiden tukikohtia RM/v Ukonjärvelle, Pääsaarensalmeen, Selkälahdelle sekä Hoikka-Petäjäsaareen noin 12-22 kilometrin etäisyydelle Nanguniemen venesatamasta.

Kalastus tapahtuu pääasiassa veneistä käsin. Rannalta tapahtuva kalastus ei heikennä alueen luontotyyppejä.



Kuvat 5 ja 6. Vasemmalla Nanguniemen edustalla sijaitsevassa Juppurasaassa ollut tulipaikka, oikealla Nellimin RM-1 -alueen itäosassa Natura-alueella sijaitseva tulipaikka.

6.2.2.4 Muut aktiviteetit

Palvelukeskuksista mahdollisesti tapahtuva mönkijäsafaritoiminta vaatii maanomistajan luvan. Safaritoiminta ohjataan erikseen suunnitelluille reiteille. Pyöräily tapahtuu pääasiassa olemassa olevaa tiestöä pitkin, eikä siihen näin ollen liity Natura-luontotyypeihin kohdistuvia heikentäviä vaikutuksia.

Talvimatkailuaktiviteetteja ovat hiihto, moottorikelkkailu, kalastus ja koiravaljakkosafarit. Näiden toimintojen ei arvioida todennäköisesti merkittävästi heikentävän Inarijärven Natura luontotyyppien pinta-alaa, ekologiaa tai toimintaa, koska toiminnat tapahtuvat pääasiassa talvella lumisena aikana, jolloin lumi- ja jääpeite ehkäisevät luontotyypeille kohdistuvaa kuormitusta.

6.2.3 Muu maankäyttö

Osayleiskaavassa Natura-alueelle on osoitettu nykyiset loma-asuntoalueet (RA) (yhteensä 7 olevaa rakennuspaikkaa), kaksi retkeily- ja ulkoilualueita (VR/v) Sarminiemmenpalossa ja Speinniessä sekä yksi matkailun ohjelmapalvelualue (RM-o1) Sarminiemmenpalossa. Lisäksi Nanguniemeen on osoitettu tieliikenteen yhteystarve.

Matkailun ohjelmapalvelualueelle (RM-o1) saa rakentaa ohjelmapalvelutoimintaan liittyviä rakennelmia, esim. katoksia ja telineitä. Alueella sallitaan retkeilyä ja matkailua tukeva palveluvarustus sekä luontaiselinkeinojen vaatimat rakennelmat.

Retkeily- ja ulkoilualue (VR/v) on varattu valtion tarpeisiin. Muu kuin yleistä virkistystä sekä alueen hoitoa ja valvontaa palveleva rakentaminen on kielletty. Vesistöä rajaavaa puustoa ei saa poistaa.

Nanguniemeen osoitettu uusi tieyhteys ei sijoitu Inarijärven Natura-alueelle, mutta sen välittömään läheisyyteen. Uuden tieyhteyden alueella on Metsähallituksen luontotyyppiinventoinnin perusteella boreaalisten luonnonmetsien (9010) sekä vaihettumis- ja ranta-soiden (7140) luontotyyppiä Seytsinvaaran ja Nanguniemen alueella.

Muu osoitettu maankäyttö on pienialaista ja paikallista, eikä niistä arvioida olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia Inarijärven Natura-alueeseen.

7 IVALON ALUEEN YLEISKAAVAN VAIKUTUKSET INARINJÄRVEN NATURA-ALUEELLE

7.1 Aiempi Natura-arviointi

Nellimin RM-1 -alueen vaikutuksia Natura-alueen luontoarvoihin on tarkasteltu aiemmin tehdyssä Natura-arvioinnissa (Pöyry Environment Oy 2006). Tuolloisessa kaavaehdotuksessa osin Natura-alueelle sijoittuneelle RM-alueelle oli osoitettu majoitusrakentamista 18 000 k-m² ja palvelurakentamista 3 000 k-m². Laskennallinen vuodepaikkojen määrä oli tuolloin 1 050 vuodepaikkaa, arvioitu yöpymisvuorokausien määrä 115 000 ja arvioitu luonnonkäyttöpaineikertojen määrä 58 000, joista kesäaikana tapahtuisi puolet eli noin 30 000. Tuolloisen arvioinnin mukaan matkailurakentamisesta tai matkailusta ja eri aktiviteeteistä ei syntyisi merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyypeille tai lajeille koko Inarijärven Natura-alueella koskien. Arvioinnin perusteiden yhteenveto on esitetty seuraavassa luontotyypeittäin:

Karut kirkasvetiset järvet (3110 *Hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet*, 70 %): Rakentamisella ei vaikutuksia, koska rakennusten jätevesien johtaminen toteutetaan jätevesiasetusten mukaisesti. Matkailun aktiviteetit eivät rehevöitä vesistöjä.

Luonnonmetsät (9010 *Borealiset luonnonmetsät*, 12 %): Rakentamisen vaikutukset luontotyyppiin voivat olla paikallisesti merkittäviä. Luontotyyppin pinta-ala matkailupalvelualueella on arviolta noin 20 ha. Jos rakentamistoimintaa osoitetaan matkailupalvelualueella koko luontotyyppin pinta-alalle, kohdistuvat vaikutukset noin 0,2 % alueelle koko luontotyyppin pinta-alasta Inarijärven Natura-alueella. Veneilyn rantautumispaikkojen ja retkeilyreitistön vaatima pinta-ala ei merkittävästi kasvata tätä prosenttiosuutta, vaikkakin retkeilyreitistö ja rantautumispaikat saattavat aiheuttaa paikallisesti maaston kulumista. Tämän perusteella voidaan arvioida, että toiminta ei todennäköisesti merkittävästi heikennä *luonnonmetsät* luontotyyppin pinta-alaa, ekologiaa tai toimintaa koko Inarijärven Natura-alueella.

Puustoiset suot (91D0, 8 %): Rakentamisella ei vaikutuksia luontotyyppiin, koska suot eivät ole rakentamiseen soveltuvia alueita. Konkneloniemen lähiympäristöön toteutettu retkeilyreitistö voi aiheuttaa paikallisesti jonkin verran luontotyyppin kulumista. Reitin pituus puustoisten soiden luontotyyppillä olisi arviolta korkeintaan noin 200 m eli noin 0,0003 % koko Inarijärven ko. luontotyyppin pinta-alasta. Tämän perusteella voidaan arvioida, että toiminta ei todennäköisesti merkittävästi heikennä *puustoiset suot* luontotyyppin pinta-alaa, ekologiaa tai toimintaa koko Inarijärven Natura-alueella.

Vaihtumissuot ja rantasuot (7140, 5 %): Rakentamisella ei vaikutuksia luontotyyppiin, koska suot eivät ole rakentamiseen soveltuvia alueita. Lähtökohtaisesti reittejä tai rantautumispaikkoja ei osoiteta rantasoiden alueelle niiden vetisyyden takia. Tällöin matkailun aktiviteetit eivät todennäköisesti merkittävästi heikennä *vaihtumissuot ja rantasuot* luontotyyppin pinta-alaa, ekologiaa tai toimintaa koko Inarijärven Natura-alueella.

Arviointia ei tehty luontotyypeille silikaattikalliot (8220) ja kallioiden pioneerikasvillisuus (8230), koska niitä ei esiintynyt tuolloisella tarkastellulla vaikutusalueella.

Lapin ympäristökeskuksen aikaisemmasta Natura-arvioinnista antamassa lausunnossa todettiin:

Lapin ympäristökeskus katsoo, että yleiskaavan maankäytöllisillä aluevarauksilla on vain vähäisiä suoria tai välillisiä negatiivisia vaikutuksia Inarijärven Natura 2000 –alueella esiintyviin luontotyyppeihin karut kirkasvetiset järvet (3110), puustoiset suot (91D0) ja

vaihtumissuot ja rantasuot (7140). Lapin ympäristökeskus yhtyy arvioinnissa esitettyyn, ettei näitä vaikutuksia voida pitää merkittävänä.

Yleiskaavaehdotuksen suorat vaikutukset luontotyyppiin boreaaliset luonnonmetsät (9010) ilmenevät pinta-alan pienenemisenä sekä epäsuorasti erityisesti kesäaikaisen matkailun aiheuttamana kulumisena. Jälkimmäisen arviointiin liittyy epävarmuustekijöitä jo senkin vuoksi, että tulevia matkailijamääriä on vaikea arvioida. Vaikka matkailurakentamisella on paikallisesti Konkeloniemen alueella vaikutusta ko. luontotyyppiin, Lapin ympäristökeskus yhtyy arvioinnissa esitettyyn näkemykseen, etteivät vaikutukset ole todennäköisesti merkittävästi heikentäviä.

”Vaikutusten arviointi Inarijärven Natura 2000 –alueen suojeluperusteena oleviin luonnonarvoihin, ts. luontodirektiivin liitteen I mukaisiin luontotyypeihin, voidaan katsoa asianmukaisesti toteutetuksi, vaikkakin arvioihin liittyy huomattavia epävarmuustekijöitä (mm. matkailijamääräarviot).”

Nykyisessä kaavasuunnitelmassa Nellimin RM-1-alue sijoittuu Natura-alueen ulkopuolelle rajoittuen siihen pohjoisreunastaan. Vuodepaikkojen määrä on nykyisessä kaavasuunnitelmassa kumotun yleiskaavan alkuperäistä mitoitusta pienempi.

7.2 Vaikutukset luontodirektiivin liitteen I luontotyypeihin

Karujen kirkasvetisten järvien (3110) luontotyyppiin kuuluvat niukkaravinteiset järvet, joissa on runsaasti pohjaversoiskasvillisuutta (*Littorelletalia uniflorae*). Luontotyyppiin kuuluvat niukkaravinteiset ja kirkasvetiset järvet (ns. nuottaruohojärvet), joita on lähinnä hiekkamailla harju- ja deltamuodostumien yhteydessä sekä tunturialueiden sara- ja järvitähtijärvet (*Carex*- ja *Nitella*-tyypit). Lisäksi suurissa järvissä ja reittivesissä on vesikasvillisuudeltaan tyyppiin sopivia vesistöjä. Pohjaversoiset kasvit ovat järvityypille erityisen luonteenomaisia, vesikasvillisuus on kuitenkin suhteellisen harvaa (Airaksinen ja Karttunen 2001). Inarijärven vesialue kokonaisuudessaan kuuluu tähän luontotyyppiin. Luontotyyppi on Inarijärven Natura-alueella edustavuudeltaan erinomainen. Yleisarvioinnin perusteella alue on luontotyyppin suojelulle erittäin tärkeä.

Heikentäviä vaikutuksia veden laatuun ja sitä kautta luontotyyppiin voi aiheutua jätevesistä ja lisääntyvän vesillä liikkumisen aiheuttamista mahdollisista päästöistä. Rakentamisen oletetaan noudattavan voimassa olevia rakennusmääräyksiä, joten suoria vaikutuksia luontotyyppille ei katsota aiheutuvan. Kaikessa uudessa rakentamisessa noudatetaan jätevesien puhdistamisen osalta voimassa olevaa lainsäädäntöä. Matkailupalvelualueet yhdistetään joko kunnalliseen viemäriverkostoon tai niiden jätevedet puhdistetaan asianmukaisilla erillispuhdistamoilla. Yksittäisten rakennuspaikkojen jätevedet puhdistetaan myös rakennuskohtaisilla pienpuhdistamoilla. Matkailuaktiviteetit eivät vaikuta merkittävässä määrin luontotyyppiin sen luonnontilaisuutta tai tilaa heikentävästi, koska aktiviteeteista ei arvioida syntyvän merkittävää kuormitusta. Veneilyn päästöjen ei katsota olevan merkittäviä ottaen huomioon järven suuren koon.

Tämän perusteella Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueille 1-3 osoitettu loma-asunto- ja matkailupalvelurakentaminen ei todennäköisesti merkittävästi heikennä karujen kirkasvetisten järvien luontotyyppiä eikä sen edustavuutta tai ekologista toimintaa.

Boreaaliset luonnonmetsät (9010, priorisoitu luontotyyppi) luontotyyppiin kuuluvat vanhat luonnonmetsät sekä luonnontilaiset paloalat ja palon jälkeen luonnontilaisina kehittyneet nuoret lehtipuumetsät. Vanhat luonnontilaiset ja niiden kaltaiset metsät

jaetaan viiteen alatyypin puulajien mukaan. Vanhat luonnonmetsät ovat metsien kliimaksi- tai myöhäisiä sukkessiovaiheita, joihin ihmistoiminta on vaikuttanut vain vähän tai ei lainkaan. Luonnonmetsät ovat monien uhanalaisten lajien elinympäristöjä (Airaksinen ja Karttunen 2001). Luontotyyppi on Inarijärven Natura-alueella edustavuudeltaan erinomainen. Yleisarvioinnin perusteella Natura-alue on tämän priorisoidun luontotyypin suojelulle erittäin tärkeä.

Vaikutukset luontotyypille voivat olla suoria rakentamisesta aiheutuvia tai epäsuoria liikkumisen lisääntymisestä aiheutuvia vaikutuksia. Nanguniemen ja Nellimin RM-alueet sijoittuvat Natura-alueen ulkopuolelle. Nellimin matkailualueen ja Inarijärven rannan väliin osoitetulla viheralueella V/n esiintyy kyseistä luontotyyppiä 29,3 ha, joka on 0,14 % koko Natura-alueen luontotyypin pinta-alasta. Luontotyyppi on vallitsevana Inarijärven saaristossa sekä mantereen rantametsissä.

Matkailuaktiviteetit voivat aiheuttaa maaston kulumista ja roskaantumista matkailupalvelualueiden ympäristössä. Pinta-alallisesti maaston kulumisen on pienuutta ja merkityillä reittipoluilla ja tulipaikoilla kulumista voidaan rajoittaa ja estää. Potentiaalisena riskinä voidaan pitää maisemallisesti arvokkaiden kelojen ja rantapuiden hakkaamista polttopuiksi ja mahdollisten vieraslajien kulkeutumista Natura-alueelle.

Aktiviteeteilla ei luontotyypin kokonaispinta-ala huomioiden ole merkittävää vaikutusta luontotyypin suojelulle ja toiminnalle Natura-alueella.

Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueille 1-3 osoitettu loma-asunto- ja matkailupalvelurakentaminen ei todennäköisesti merkittävästi heikennä boreaalisten luonnonmetsien luontotyyppiä eikä sen edustavuutta tai ekologista toimintaa.

Puustoiset suot (91D0, priorisoitu luontotyyppi) ovat kosteiden tai märkien turvemaiden havu- tai lehtipuumetsiä. Tyyppiin kuuluu useita puustoisia räme- ja korpityyppejä sekä niiden nevakasvillisuuden kanssa muodostamia yhdistelmätyyppejä. Puustoisten soiden lajisto vaihtelee huomattavasti suotyypin mukaan. Puustoisten soiden luontotyyppiin ei lueta kuuluviksi ravinteikkaampia tyyppieitä kuten lettoja tai luhtaisia/lähteisiä puustoisia soita (Airaksinen ja Karttunen 2001). Luontotyypin edustavuus on Inarijärven Natura-alueella hyvä. Yleisarvioinnin perusteella Natura-alue on tämän luontotyypin suojelulle merkittävä.

Suoria vaikutuksia luontotyypille ei aiheudu, koska alueilla, joille on osoitettu rakentamista, ei ole kyseistä luontotyyppiä. Nellimin matkailualueen ja Inarijärven rannan väliin osoitetulla viheralueella V/n esiintyy kyseistä luontotyyppiä 1,8 ha, joka on 0,26 % koko Natura-alueen luontotyypin pinta-alasta. Peskanlahteen osoitetun lomarakennuspaikan välittömässä läheisyydessä esiintyy ko. luontotyyppiä. Lisäksi luontotyyppiä esiintyy mm. saarten ja rantojen alavimmilla osilla.

Puustoisten soiden luontotyyppiin ei liity vastaavanlaista kulumisherkkyttä kuin luonnonmetsien luontotyyppiin. Voidaan arvioida, että saariin rantautuvat veneilijät eivät pääsääntöisesti etsiydy ko. luontotyypin alueille tai liikkuminen muualla Natura-alueella keskittyy kuivemmille kasvillisuustyypeille. Mahdollisen marjastuksen arvioidaan jäävän määrältään pieneksi.

Tämän perusteella Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueille 1-3 osoitettu loma-asunto- ja matkailupalvelurakentaminen ei todennäköisesti merkittävästi heikennä puustoisten soiden luontotyyppiä eikä sen edustavuutta tai ekologista toimintaa.

Vaihtumissuot ja rantasuot (7140) luontotyyppiin luetaan kuuluviksi sekä minerotrofisia nevoja ja avo- ja pensaikkoluhtia että pinnanmyötäisesti soistuvia rantasoita. Minerotrofisista nevoista tyyppiin kuuluvat suot, jotka eivät ole osana mitään yhdistymää. Oleellinen osa tyyppiä ovat vesistöjen varsien luhdet (Airaksinen ja Karttunen 2001). Luontotyyppin edustavuus Inarijärven Natura-alueella on hyvä. Yleisarvioinnin perusteella alue on luontotyyppin suojelulle hyvin tärkeä.

Suoria vaikutuksia luontotyyppille ei aiheudu, koska alueilla, joille on osoitettu rakentamista, ei ole kyseistä luontotyyppiä. Nellimin matkailualueen ja Inarijärven rannan väliin osoitetulla viheralueella V/n esiintyy kyseistä luontotyyppiä 0,1 ha, joka on 0,0056 % koko Natura-alueen luontotyyppin pinta-alasta. Peskanlahteen osoitetun lomarakennuspaikan välittömässä läheisyydessä esiintyy ko. luontotyyppiä. Lisäksi luontotyyppiä esiintyy mm. saarten ja rantojen alavimmilla osilla yhdessä puustoisten soiden kanssa.

Saariin rantautuvien veneilijöiden voidaan olettaa käyttävän saarten avosoita lähinnä ajoittaiseen marjastukseen. Matkailupalvelualueeseen nähden lähimmissä saarissa luontotyyppiin voi kohdistua pitkän ajan kuluessa jälkiä, kuten polkuja. Pinta-alallisesti luontotyyppiin kohdistuvat vaikutukset ovat kuitenkin koko Natura-aluetta ajatellen pieniä ja paikallisia.

Tämän perusteella Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueille 1-3 osoitettu loma-asunto- ja matkailupalvelurakentaminen ei todennäköisesti merkittävästi heikennä vaihtumissoiden ja rantasoiden luontotyyppiä eikä sen edustavuutta tai ekologista toimintaa.

Kasvipeitteiset silikaattikalliot (8220) luontotyyppiin kuuluu sisämaan silikaattikallioiden kallionrakokasvillisuutta, josta on erotettavissa lukuisia alueellisia alatyyppejä. Tähän laaja-alaiseen luontotyyppiin sisältyy suurin osa Suomen kallioista eli kaikki sisämaan kallioiden, joista ei tavata kalkkikiveä. Toisaalta sisämaan järvenrantojen silikaattikalliot luetaan luontotyyppiin kallioiden pioneerikasvillisuus. Silikaattikalliot voidaan jakaa karuihin, keskiravinteisiin ja ultraemäksisiin kalliioihin (Airaksinen ja Karttunen 2001). Luontotyyppin edustavuus Inarijärven Natura-alueella on hyvä. Yleisarvioinnin perusteella Natura-alue on tämän luontotyyppin suojelulle merkittävä.

Silikaattikallioiden luontotyyppiä on mm. Nanguniemen edustalla pienillä luodoilla. Luontotyyppiä ei esiinny alueilla, joille on osoitettu rakentamista. Välillisiä vaikutuksia luontotyyppille voi aiheutua mikäli liikkuminen Natura-alueen saarilla lisääntyy. Luodoille rantautumisen lisääntyminen on kuitenkin epätodennäköistä. Näin ollen vaikutukset luontotyyppille jäävät erittäin vähäisiksi.

Tämän perusteella Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueille 1-3 osoitettu loma-asunto- ja matkailupalvelurakentaminen ei todennäköisesti merkittävästi heikennä silikaattikallioiden luontotyyppiä eikä sen edustavuutta tai ekologista toimintaa.

Kallioiden pioneerikasvillisuus (8230) luontotyyppiä ovat karujen kallioiden pioneeriyhdyskunnat ohuella maaperällä, joissa kuivumiselle alttiiden aukeiden paikkojen kasvillisuutta luonnehtivat sammat, jäkälät ja maksaruohokasvit. Eniten pioneerikasvillisuudeksi määriteltävää kasvillisuutta on järvenrantakallioilla. Suomessa on määritelty järvenrantojen silikaattikallioiden kasvillisuus pioneerikasvillisuudeksi ja muiden kallioiden kasvillisuus kasmofyyttikasvillisuudeksi. Kasvilajisto on pääpiirteissään sama kuin kasvipeitteisillä silikaattikallioilla, mutta suoraan kivipintaan kiinnittyvien litofyyttien peittävyys on suurempi (Airaksinen ja Karttunen 2001).

Luontotyypin edustavuus Inarijärven Natura-alueella on hyvä. Yleisarvioinnin perusteella alue on luontotyypin suojelulle hyvin tärkeä.

Metsähallituksen biotooppiaineiston perusteella luontotyyppiä esiintyy lähimmillään noin 5 kilometrin päässä Nanguniemestä Iso Jääsaaren itäpuolisella luodolla (0,008 hehtaaria) sekä noin 10 kilometrin etäisyydellä Nanguniemestä luoteeseen Raesaarilla (0,3 hehtaaria). Oletettavasti luontotyyppiä esiintyy runsaasti myös muilla pienten saarten ja luotojen kalliopinnoilla. Luontotyyppiä ei esiinny alueilla, joille on osoitettu rakentamista.

Matkailupalveluiden toiminnoilla ja matkailijoiden aktiviteeteillä voi olla paikallisesti vähäistä vaikutusta luontotyyppiin esimerkiksi rantautumispaikoilla. Käytännössä vaikutukset luontotyyppiin voidaan kuitenkin katsoa olevan erittäin vähäiset, koska liikkuminen järven kivikkoisilla rannoilla on erittäin vaikeaa.

Tämän perusteella Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueille 1-3 osoitettu loma-asunto- ja matkailupalvelurakentaminen ei todennäköisesti merkittävästi heikennä kallioiden pioneerikasvillisuuden luontotyyppiä eikä sen edustavuutta tai ekologista toimintaa.

Aapasuot (7310, priorisoitu luontotyyppi) ovat keski- ja pohjoisborealisilla vyöhykkeillä esiintyvä suoyhdistymätyyppi, jota luonnehtii minerotrofinen nevakasvillisuus yhdistymän keskiosissa. Pohjoisborealisella vyöhykkeellä kasvillisuus muodostuu oligo-mesotrofisesta rimprien ja jänneiden mosaiikista. Aapasuot ovat yleensä laajoja soita, joiden vesistä keskeinen osa tulee lumensulamisvetenä. Suoaltaan valuma-alue onkin yleensä huomattavasti varsinaista suoallasta suurempi. Metsä-Lapin aapasoille ovat tyyppillistä laajat mätäspinnat, Sphagnum-rimpinevojen runsaus ja soiden reunapounikot. Aapasuon reunarämeet ja korvet luetaan kuuluviksi suoyhdistymään, jos ne ovat selvästi ja kiinteästi osa samaa suokokonaisuutta (Airaksinen ja Karttunen 2001). Luontotyypin edustavuus Inarijärven Natura-alueella on erinomainen. Yleisarvioinnin perusteella Natura-alue on tämän luontotyypin suojelulle merkittävä.

Metsähallituksen biotooppiaineiston perusteella luontotyyppiä esiintyy Kaamassaassa, joka on noin 10 km etäisyydellä matkailupalveluiden alueista. Luontotyyppiä ei esiinny alueilla, joille on osoitettu rakentamista. Aapasoita voidaan olettaa käytettävän lähinnä ajoittaiseen marjastukseen, jonka aiheuttamat vaikutukset luontotyypille jäävät merkityksettömiksi.

Tämän perusteella Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueille 1-3 osoitettu loma-asunto- ja matkailupalvelurakentaminen ei todennäköisesti merkittävästi heikennä aapasuot luontotyyppiä eikä sen edustavuutta tai ekologista toimintaa.

Fennoskandian lähteet ja lähdesuot (7160) luontotyyppiin kuuluvat avolähteiköt, hetteiköt, tihkupinnat ja lähdesuot. Kasvillisuutta leimaa pohjaveden jatkuva virtaus. Vaikka lähteikön kasvillisuus olisi niukkaa, voi planktonlevästö ja eläimistö olla silti omaleimaista. Myös lähteistä laskevien purojen lähdekasvillisuus luetaan kuuluvaksi tähän luontotyyppiin (Airaksinen ja Karttunen 2001). Luontotyypin edustavuus Inarijärven Natura-alueella on hyvä. Yleisarvioinnin perusteella Natura-alue on tämän luontotyypin suojelulle merkittävä.

Metsähallituksen biotooppiaineistoissa lähteet ja lähdesuot luontotyyppiä on kuvioitu Natura-alueen länsiosaan Moonivaaraan ja Kankiniemeen noin 5 km etäisyydelle Nanguniemestä. Karttatarkastelun perustella Peskanlahden alueella on lähde noin 200 m etäisyydellä loma-asunnoksi osoitetulta alueelta. Samoin Nellimin alueella on lähde noin

150 m RM-alueelta. Asutuksen lähellä sijaitsevilta lähteiltä voidaan hakea juomavettä, mikäli lähteet ovat tähän tarkoitukseen soveltuvia. Vaikutukset luontotyypille arvioidaan jäävän vähäisiksi.

Tämän perusteella Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueille 1-3 osoitettu loma-asunto- ja matkailupalvelurakentaminen ei todennäköisesti merkittävästi heikennä lähteet ja lähdesuot luontotyyppiä eikä sen edustavuutta tai ekologista toimintaa.

7.3 Yhteenvedo vaikutuksista luontotyypeille

Taulukossa 7-1 on esitetty yhteenvedona kaavan vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille.

Taulukko 7-1. Hankkeen vaikutukset suojeluperusteena oleville luontodirektiivin luontotyypeille (Airaksinen ja Karttunen, 2001).

Natura luontotyyppi	% / ha Natura-alueen pinta-alasta	Kuvaus, sijainti vaikutusalueella, vaikutukset	Osayleiskaavaehdotuksen mukainen maankäytön muutos / luontotyyppi
3110 Karut kirkasvetiset järvet	70 % / 59 960 ha	Niukkaravinteiset järvet, joissa on runsaasti pohjaversoiskasvillisuutta (<i>Littorelletalia uniflorae</i>). Luontotyyppi on Inarijärven Natura-alueella edustavuudeltaan erinomainen. Yleisarvioinnin perusteella alue on luontotyypin suojelulle erittäin tärkeä. Luontotyyppiä esiintyy Inarijärvessä. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyypille.	Rakentamista tai muita toimintoja ei ole osoitettu alueelle, jossa esiintyy kyseistä luontotyyppiä. Inarijärven rannalle osoitetut kaksi uutta RA-rakennuspaikkaa sekä Nellimin matkailualueen ja Inarijärven rannan väliin osoitettu viheralue V/n rajautuvat luontotyyppiin.
9010 Borealiset luonnonmetsät Priorisoitu luontotyyppi	12 % / 21 600 ha	Vanhat luonnonmetsät sekä luonnontilaiset paloalat ja palon jälkeen luonnontilaisina kehittyneet nuoret metsät. Luontotyyppi on Inarijärven Natura-alueella edustavuudeltaan erinomainen. Yleisarvioinnin perusteella alue on luontotyypin suojelulle erittäin tärkeä. Luontotyyppi on vallitsevana Inarijärven saaristossa ja mantereen rantametsissä. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyypille.	Osayleiskaavaehdotuksessa ei ole osoitettu uutta rakentamista kyseiselle Natura-luontotyypin alueelle. Matkailualueen ja Inarijärven rannan väliin osoitetulla viheralueella V/n esiintyy kyseistä luontotyyppiä 29,3 ha (0,14 %).
91D0 Puustoiset suot Priorisoitu luontotyyppi	8 % / 700 ha	Kosteiden tai märkien turvemaiden havu- tai lehtipuumetsiä. Tyyppiin kuuluu useita puustoisia räme- ja korpityyppejä sekä niiden nevakasvillisuuden kanssa muodostamia yhdistelmätyyppejä. Luontotyypin edustavuus on Inarijärven Natura-alueella hyvä. Yleisarvioinnin perusteella Natura-alue on tämä luontotyypin suojelulle merkittävä. Luontotyyppiä esiintyy Natura-alueella saarten ja rantojen alavimmilla osilla. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyypille.	Osayleiskaavaehdotuksessa ei ole osoitettu uutta rakentamista kyseiselle Natura-luontotyypin alueelle. Matkailualueen ja Inarijärven rannan väliin osoitetulla viheralueella V/n esiintyy kyseistä luontotyyppiä 1,8 ha (0,26 %).
7140 Vaihtumissuot ja rantasuot	5 % / 1 800 ha	Minerotrofisia nevoja ja avo- ja pensaikkoluhtia sekä pinnanmyötäisesti soistuvia rantasuota. Minerotrofisista nevoista tyyppiin kuuluvat suot, jotka eivät ole osana mitään yhdistymää. Oleellinen osa tyyppiä ovat vesistöjen varsien luhdat. Luontotyypin edustavuus Inarijärven Natura-alueella on hyvä. Yleisarvioinnin perusteella alue on luontotyypin suojelulle hyvin tärkeä.	Osayleiskaavaehdotuksessa ei ole osoitettu uutta rakentamista kyseiselle Natura-luontotyypin alueelle. Matkailualueen ja Inarijärven rannan väliin osoitetulla viheralueella V/n esiintyy kyseistä luontotyyppiä 0,1 ha (0,0056 %).

Natura luontotyyppi	% / ha Natura-alueen pinta-alasta	Kuvaus, sijainti vaikutusalueella, vaikutukset	Osayleiskaavaehdotuksen mukainen maankäytön muutos / luontotyyppi
		Luontotyyppiä esiintyy Natura-alueella saarten ja rantojen alavimmilla osilla. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyypille.	
8230 Kallioiden pioneerikasvillisuus	3 % / 500 ha	Luontotyyppiä ovat karujen kallioiden pioneeriyhdyskunnat ohuella maaperällä, joissa kuivumiselle alttiiden aukeiden paikkojen kasvillisuutta luonnehtivat sammaleet, jäkälät ja maksaruohokasvit. Eniten pioneerikasvillisuudeksi määriteltävää kasvillisuutta on järvenrantakallioilla. Luontotyypin edustavuus Inarijärven Natura-alueella on hyvä. Yleisarvioinnin perusteella alue on luontotyypin suojelulle hyvin tärkeä. Luontotyyppiä esiintyy lähimmillään noin 5 kilometrin päässä Nanguniemestä Iso Jääsaaren itäpuolisella luodolla (0,008 hehtaaria) sekä noin 10 kilometrin etäisyydellä Nanguniemestä luoteeseen Raesaarilla (0,3 hehtaaria). Oletettavasti luontotyyppiä esiintyy runsaasti myös muilla pienten saarten ja luotojen kalliopinnoilla. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyypille.	Osayleiskaavaehdotuksessa ei ole osoitettu uutta rakentamista tai muita toimintoja kyseiselle Natura-luontotyypin alueelle.
8220 Kasvipeitteiset silikaattikalliot	1 % / 900 ha	Luontotyyppiin kuuluu sisämaan silikaattikallioiden kallionrakokasvillisuutta, josta on erotettavissa lukuisia alueellisia alatyyppejä. Luontotyypin edustavuus Inarijärven Natura-alueella on hyvä. Yleisarvioinnin perusteella Natura-alue on tämän luontotyypin suojelulle merkittävä. Silikaattikallioiden luontotyyppiä on Nanguniemen edustalla pienillä luodoilla, joille rantautuminen ei todennäköisesti ole merkittävää. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyypille.	Osayleiskaavaehdotuksessa ei ole osoitettu uutta rakentamista tai muita toimintoja kyseiselle Natura-luontotyypin alueelle.
7160 Fennoskandian lähteet ja lähdesuot	5 ha	Luontotyyppiin kuuluu avolähteiköt, hetteiköt, tihkupinnat ja lähdesuot sekä lähteistä laskevien purojen lähdekasvillisuus. Kasvillisuutta leimaa pohjaveden jatkuva virtaus. Luontotyypin edustavuus Inarijärven Natura-alueella on hyvä. Yleisarvioinnin perusteella Natura-alue on tämän luontotyypin suojelulle merkittävä. Luontotyyppiä esiintyy lähimmillään 200 m etäisyydellä loma-asuntorakentamiseen osoitetulta alueelta. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyypille.	Osayleiskaavaehdotuksessa ei ole osoitettu uutta rakentamista tai muita toimintoja kyseiselle Natura-luontotyypin alueelle.
7310 Aapasuot Priorisoitu luontotyyppi	900 ha	Luontotyyppi on keski- ja pohjoisborealisilla vyöhykkeillä esiintyvä suoyhdistymätyyppi, jota luonnehtii minerotrofinen nevakasvillisuus yhdistymän keskiosissa. Pohjoisborealisella vyöhykkeellä kasvillisuus muodostuu oligomesotrofisesta rimprien ja jänteiden mosaiikista. Aapasuot ovat yleensä laajoja soita, joiden vesistä keskeinen osa tulee lumensulamisvetenä. Luontotyypin edustavuus Inarijärven Natura-alueella on erinomainen. Yleisarvioinnin perusteella Natura-alue on tämän luontotyypin suojelulle merkittävä.	Osayleiskaavaehdotuksessa ei ole osoitettu uutta rakentamista tai muita toimintoja kyseiselle Natura-luontotyypin alueelle.

Natura luontotyyppi	% / ha Natura-alueen pinta-alasta	Kuvaus, sijainti vaikutusalueella, vaikutukset	Osayleiskaavaehdotuksen mukainen maankäytön muutos / luontotyyppi
		Luontotyyppiä esiintyy Kaamassaareissa, joka on noin 10 km etäisyydellä matkailupalveluiden alueista. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyypille.	

7.4 Vaikutukset luontodirektiivin liitteen II lajiin

Lapinleinikki *Ranunculus lapponicus* on monivuotinen, matala leinikkikasvi, jonka kasvupaikkoja ovat ruoho- ja heinäkorpien, kosteiden lehtojen sekä viitojen lähteiset paikat ja vesinorot. EU:n alueella lapinleinikkiä esiintyy ainoastaan Ruotsissa ja Suomessa. Lapinleinikkiä esiintyy Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon pohjoisosista Kainuun kautta pohjoisimpiin osiin Suomea. Laji on runsaimmillaan Perä-Pohjolassa sekä Kittilän, Sompion ja Inarin Lapissa.

Lapinleinikki kuuluu luontodirektiivin (92/62/EY) liitteen IV (b) lajeihin, se on luonnonsuojelulain mukaan rauhoitettu ja kuuluu Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin. Lapinleinikkiä ei ole luokiteltu valtakunnallisesti uhanalaiseksi (LC 1. Least Concern), eikä se ole myöskään alueellisesti uhanalainen selvitysalueella (osa-alue 4c: Pohjoisboreaalinen, Metsä-Lappi).

Vaikutukset lajille voivat olla suoria rakentamisen aiheuttamasta kasvupaikkojen ja esiintymien tuhoutumisesta tai epäsuoria lajin kasvupaikkojen muuttumisesta esim. kuivatusvaikutusten seurauksena.

Ympäristöhallinnon Eliölajit-tietojärjestelmän mukaan lapinleinikillä ei ole esiintymiä yleiskaavan osa-alueilla 1-3, jonne kaavassa on esitetty rakentamista. Lajilla on esiintymiä Natura-alueella lähimmillään noin 2 km etäisyydellä RM- tai loma-asutukseen osoitetusta alueista. Kaava-alueella on lajille potentiaalisia elinympäristöjä, joissa lajia voi esiintyä, mm. vesinorojen varsien kosteita painanteita. Lisääntyvän liikkumisen ei arvioida suuntautuvan merkittävässä määrin lajin kasvupaikoille.

Olemassa olevan tiedon valossa majoituspalvelualueiden ja loma-asuntoalueiden rakentamisella tai liikkumien lisääntymisellä ei ole vaikutuksia lapinleinikin esiintymiin.

7.5 Natura-alueen eheys

Yleiskaavan johdosta ei muodostu merkittäviä haittoja alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille tai luontodirektiivin liitteen II lajille. Kaavaratkaisut eivät muuta Natura-alueen ekosysteemien rakennetta tai toimintaa tavalla, joka vahingoittaisi alueen eheyttä. Suojelun kohteena olevien luontotyyppien levinneisyys ei supistu ja suojeltavan lapinleinikin populaatio pystyy kehittymään suotuisasti. Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueiden 1-3 vaikutukset Inarinjärven Natura-alueen eheyteen arvioidaan kokonaisuudessaan vähäisiksi. Vaikutusten lieventämistä on käsitelty kappaleessa 10.

8 INARINJÄRVEN ALUEEN KAAVAT

8.1 Voimassa olevat kaavat

Inarijärven ympärillä voimassa olevat yleis- ja asemakaavat sekä ranta-asemakaavat (1.1.2017) on esitetty kartalla liitteessä 4. Voimassa ja vireillä olevat kaavat sekä niiden sijainti Inarijärven Natura-alueella on esitetty alla:

Voimassa olevat kaavat		Natura- alueella
ranta-asemakaavat	Kankiniemen rantakaava 4.11.1999 Seulavaaran ranta-asemakaava 22.2.2001 Mahlattinuoran rantakaava 25.2.1993 Nuottamajärven rantakaava 25.2.1993 Nanguniemi: Ämmänhiekka 6.5.1981 Nanguniemi:Menesvaara 6.2.1985 Mielgnjarga 21.8.1995 Kaakkuriniemi 13.6.1986 Peuravuono 4.9.1995 Nellimö 9.7.1998 Nellimövuonon Vuopaja 5.11.2003 Rahajärven ranta-asemakaava 2013...2015	x x
yleiskaavat	Ukonjärven yleiskaava 13.12.2013 Nellimin yleiskaava 31.5.1984 Inarijärven osayleiskaava 1.3.1996 Inarijärven osayleiskaava 16.3.2017	x x
asemakaavat	Inarin kirkonkylän asemakaava Ukonjärven asemakaava	
Vireillä olevat kaavat		
ranta-asemakaavat	Nellimvuono-Vuopajan ranta-asemakaavan muutos Mielganjargan ranta-asemakaavan muutos	
asemakaavat	Inarin kirkonkylän asemakaavan muutos	
yleiskaavat	Ivalon alueen yleiskaava osa-alueet 1-3	x

Inarijärven ranta-alueella sijaitsevia voimassa olevien kaavojen mukaisia rakennuspaikkoja on seuraavasti:

Inarin kirkonkylän ranta-alue	RM/RT	7 kpl
	A-/	26 kpl
Ranta-asemakaavat	RA	343 kpl
	AP	9 kpl
Yleiskaavat	RM	12 kpl
	RA	791 kpl
Yhteensä	RA/RM	1162 kpl
	A-/	35 kpl
		1197 kpl

Rakentamiseen varattuja alueita ovat lisäksi kyläalueet (AT) Veskoniemessä ja Partakossa sekä Inarin kirkonkylän pientalovaltaiset alueet (AP). Näiden rakentamisen määrä saadaan asemakaavoituksen kautta.

Voimassa olevia ranta-asemakaavoja Inarijärven Natura-alueella alueella ovat **Seulavaaran ranta-asemakaava** (2001) ja **Mahlattinuoran rantakaava** (1993). Mahlattinuoran rantakaavan alueella on 16 rakennuspaikkaa, jotka sijoittuvat 60–120 m etäisyydelle rannasta. Rakennuspaikalle saa kaavan mukaan rakentaa 80 k-m² ja lisäksi 20 k-m² -suuruisen talousrakennuksen. Rantaan on osoitettu kolme venevalkamaa ja yksi uimaranta. Seulavaaran ranta-asemakaavassa rakennuspaikkoja on 29 ja näillä rakennusoikeutta 80 k-m².

Kankiniemen rantakaava (1999), **Nuottamajärven rantakaava** (1993) ja **Nanguniemen ranta-kaava** (1981) rajautuvat Natura-alueeseen. Kankiniemen kaavassa rakennuspaikkoja on 29. Näistä 27:lla rakennusoikeutta on 80 k-m² ja kahdella 100 k-m². Nuottamajärven kaavassa rakennuspaikkoja on 52 ja rakennusoikeutta niillä on 80 k-m². Nanguniemen rantakaavoissa Ämmänhiekan alueelle on osoitettu 36 rakennuspaikkaa, Menesvaaran alueelle 76 rakennuspaikkaa. Peuravuonon rantakaava-alueelle on osoitettu 43 rakennuspaikkaa, joista kaksi asuintonttia.

Paavisvuono-Apajalahden ranta-asemakaava-alue sijaitsi suurimmaksi osaksi Inarijärven Natura-alueella. Kaava oli valtuuston 29.3.2012 hyväksymä, mutta siitä valitettiin ja valitus hyväksyttiin hallinto-oikeudessa, jossa ranta-asemakaava kumottiin (RHO 11.10.2013). Inarin kunnanhallitus päätti kokouksessaan 16.3.2015, että Inarijärven osayleiskaavassa Paavisvuono-Apajalahden alueelle ei osoiteta lomarakentamista. Korvaavana paikkana osoitetaan rantakaavoitettava alue Ukonjärven pohjoispäähän (4000 k-m²). Mielgnjargan alueella rakennuspaikkoja on 17.

Rahajärven ranta-asemakaavoitettu alue sijaitsee Ukonjärven osayleiskaavan vieressä Natura-alueen ulkopuolella. Ranta-asemakaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa alkuvuodesta 2013. Vahvistetussa kaavassa oli 72 rakennuspaikkaa ja yksi RM-1 alue, joista korkein hallinto-oikeus kumosi 20 Ukonjärven puolella ollutta lomarakennustonttia. Ukonjärvi kaavoitettavan alueen itäpuolella kuuluu Inarijärven Natura-alueeseen.

Kaakkurinsalmenniemen rantakaava sijaitsee Siskelivuonossa. Alueelle on osoitettu 11 rantaan rajoittuvaa loma-asunnon rakennuspaikkaa, joilla kullakin on rakennusoikeutta 200 k-m², eli reilusti enemmän kuin muissa rantakaavoissa. Vuodepaikkoja tältä alueelta on Natura-arvioinnissa laskettu kahdeksan tonttia kohti, eli yhteensä tällä pienellä alueella olisi 88 vuodepaikkaa.

Vireillä olevalla Ivalon alueen osayleiskaava-alueella, Inarijärven ranta-alueella on voimassa oikeusvaikutteinen **Inarijärven osayleiskaava**, joka on hyväksytty Inarin kunnanvaltuustossa 23.6.1994 (§33) ja vahvistettu ympäristöministeriössä 1.3.1996. Osayleiskaavassa on osoitettu yhteensä 179 loma-asunnon rakennuspaikkaa.

Ukonjärven osayleiskaava on hyväksytty joulukuussa 2012. Yleiskaavalla ohjataan tulevaa asemakaavoitusta. Matkailupalveluille RM on osoitettu kuusi aluetta, joilla on rakennusoikeutta 10 000 k-m², mikä tuo alueelle noin 20 työpaikkaa. Noin 19 ha alueelle voi muodostaa asemakaavalla enintään 30 loma-asunnon rakennuspaikkaa ja 35 matkailupalvelujen paikkaa (5 000 m² / 500 k-m²), yhteensä noin 23 000 k-m². Asemakaavoitettavan alueen ulkopuolisille alueille on osoitettu Ukonjärven rantaan kuusi loma-asunnon rakennuspaikkaa ja yksi asuinrakennuspaikka sekä Kattajärven rantaan

kuusi loma-asunnon rakennuspaikkaa. Alueella on myös 12 asuinrakennuspaikkaa. Asemakaavoitettavalla alueella on rantaviivaa noin 3 km, rakentamatonta rantaviivaa on 20 %. Ukonjärvi on kapealla salmella yhteydessä Inarijärveen ja on käytännössä Inarijärven kanssa samaa järviällästä. Inarijärven Natura-alueeseen etäisyys on lähimmillään noin puoli kilometriä. Ukonjärven osayleiskaavaan liittyen on tehty Natura-arvioinnin tarveharkinta (Inari, Ukonjärven osayleiskaava).

Inarijärven osayleiskaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa 16.3.2017 ja se on laadittu vuonna 1996 vahvistetun kaavan ja suunnitellun Inarijärven retkeilyalueen rajaamalle alueelle. Yleiskaava-alueeseen ei sisälly Kirkonkylän asemakaava-alue, rantakaava-alueet eikä vireillä olevan Ivalon alueen yleiskaavaan sisältyvät osa-alueet. Osayleiskaavassa on osoitettu yhteensä 62 asuinrakennuspaikkaa ja 596 loma-asunnon rakennuspaikkaa. Yksityisten toteutettavia matkailupalvelualueita (RM 500) on osoitettu Partakkoon, kirkonkylän liepeelle, Kalkuvaaran rannoille, Miesniemeen, Myössäjärvelle ja Ukonjärvelle. Yksikön rakennusoikeus on 500 tai 300 k-m² ja yksikköön voidaan majoittaa 30-40 matkailijaa. Osoitettuja RM 500-alueita on Inarijärven osayleiskaava-alueella kaikkiaan kolmetoista. Omatoimisia matkailijoita palvelevia tukikohtia kaavassa ovat RM/v alueet, joiden rakennusoikeus on 80 k-m². Uusia aluevarauksia on kahdeksan kappaletta.

Lisäksi osayleiskaavassa on osoitettu Ukonjärven pohjoisrannalle sekä Hietajokisuulle asemakaavoitettavat matkailupalvelujen laajenemisalueet. Ukonjärvelle voidaan suunnitella ranta-asemakaavalla lomakyliä ja matkailupalveluita yhteensä enintään 4000 k-m². Hietajokisuun alueelle on osoitettu 3000 k-m² rakennusoikeutta alueen matkailun kehittämiseksi.

8.2 Valmisteilla olevat kaavat

Inarijärven alueella on tekeillä Ivalon alueen yleiskaavan lisäksi seuraavat kaavahankkeet:

- Mielgnjargan ranta-asemakaavan muutos, ehdotusvaihe
- Nellimvuono-Vuopajan ranta-asemakaavan muutos (korttelit 1 ja 2), luonnosvaihe
- Sarmilompolon ranta-asemakaava, valmisteluvaihe

Mielgnjargan ranta-asemakaavassa on tutkittu, voiko nykyiselle virkistysalueelle osoittaa uutta, ei-omarantaista lomarakentamista. Mielgnjargan kaavaehdotus on ollut nähtävillä 11.1.-10.2.2017. Inarin kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 13.12.2018 § 66 olla hyväksymättä ranta-asemakaavaa.

Nellimvuono-Vuopajan ranta-asemakaavan (korttelit 1 ja 2) on ollut luonnoksena nähtävillä kesällä 2011. Kaavaluonnoksessa ei ole osoitettu voimassa olevaan kaavaan nähden uutta rantarakentamista.

Nellimvuono-Vuopajan ranta-asemakaavan muutos (korttelit 5 ja 6) on ollut luonnoksena nähtävillä maaliskuussa 2018. Kaavaluonnoksessa ei ole osoitettu voimassa olevaan kaavaan nähden uutta rantarakentamista.

Sarmilompolon ranta-asemakaava on kuulutettu vireille 27.11.2013 ja samalla osallistumis- ja arviointisuunnitelma on asetettu nähtäville. Alueen kaavoitus on keskeytynyt.

Ivalon alueen yleiskaava

Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueiden 1, 2 ja 3 kaavaehdotuksessa rakentamista on osoitettu Inarijärven rannalle Veskonniemen ja Nellimin kyläalueiden (AT) ulkopuolelle seuraavasti:

Sijainti	Lomarakennuspaikat (RA)		Pysyvä asuminen
	Rakennettu	Uusi	Rakennettu
Nanguniemi	46	44	0
Nanguvuonon etelä/itäranta	22	41	2
Sarmivuono	11	40	0
Sarminiemi	9	4	0
Kaikunuora/Lusmanuora/Sieksvuono	4	2	0
Nellim	5	0	3
Paksuvuono	8	2	5
Muut rantarakennuspaikat	127	123	31
Yhteensä	235	234	41
Kaikki rakennuspaikat yhteensä			510

Luvuissa eivät ole mukana ranta-asemakaavoissa osoitetut rantarakennuspaikat. **Rakennuspaikoista 10 sijaitsee Natura-alueella.** Osayleiskaavassa Natura-alueelle on osoitettu 3 uutta lomarakennuspaikkaa, joiden pinta-ala on yhteensä noin 0,9 ha.

Lisäksi kaavassa on osoitettu RM-alueita; Nellimin RM-1 –alueen rakennusoikeus on 9 000 k-m² + palvelurakentamista 3 000 k-m², Nanguniemen RM-2-alueen rakennusoikeutta yhteensä 10 000 k-m², Sarmilompolon entisen kalanviljelylaitoksen alueelle rakennusoikeutta 4000 k-m², Virtaniemen entisen rajavartioaseman alueelle rakennusoikeutta 500 k-m², ja kaksi RM-aluetta Lompolanjärven alueella, jossa rakennusoikeutta 500 k-m². Lisäksi Nanguvuonolla on osoitettu on kaksi jo rakennettua, yhteisökäytössä olevaan RM-aluetta, joiden kokonaisrakennusoikeus on 500 k-m².

9 KAAVOJEN YHTEISVAIKUTUKSET

Yhteisvaikutukset aiheutuvat ensisijaisesti muista Inarijärven alueella vireillä olevista tai jo lainvoiman saaneista kaavahankkeista, jotka osaltaan mahdollistavat matkailupalvelujen alueiden ja asuinalueiden lisäämisen ja siten voimistavat Natura-alueisiin kohdistuvia virkistyskäyttöpaine- ja kulutusvaikutuksia. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on käytetty aineistona Inarijärven yleiskaavan Natura-arviointia (Sweco Ympäristö Oy 2016).

9.1 Muiden kaavahankkeiden Natura-arvioinnit

Inarjärven yleiskaavasta on tehty erillinen Natura-arviointi v. 2016 (Sweco Ympäristö Oy). Arvioinnin mukaan Inarjärven osayleiskaavan vaikutukset Inarjärven ja Ivalojoen suiston Natura-alueisiin ovat vähäisiä. Yksittäisillä rakennuspaikoilla ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia Inarjärven eikä Ivalojoen suiston Natura-alueiden suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin tai lintudirektiivin liitteen I lajeihin koko Natura-alueen suojelun kannalta. Rakentamisen vaikutukset ovat pienialaisia ja paikallisia. Lisääntynyt liikkuminen voi aiheuttaa kasvillisuuden kulumista, mikä voi heikentää luontotyyppin tilaa. Vaikutusten Natura-alueeseen kokonaisuutena tai sen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin ei kuitenkaan arvioida näin laajalla alueella olevan merkittäviä. Myöskään vaikutukset linnustoon eivät ole merkittäviä. Osayleiskaavassa osoitetuilla venevalkamilla, RM-alueilla ja retkeily- ja virkistysalueilla saarissa ohjaavat matkailijoiden ja veneilijöiden kulkua merkityille kohteille, jolloin hallitsematon liikkuminen alueella vähenee ja vaikutukset Natura-alueen eheyteen ovat myönteisiä.

Ukonjärven osayleiskaavaan liittyen on tehty Natura-arvioinnin tarveharkinta, jonka mukaan yleiskaava ei vaaranna Natura-aluevarauksen perusteissa mainittujen luontodirektiivin luontotyyppien säilymistä eikä Natura-alueella eläviä lintudirektiivin liitteen I lintulajeja tai muitakaan Natura-varauksen perusteissa mainittujen lintulajien elinympäristöjä (Seitap Oy Ukonjärven osayleiskaava, yleiskaavan selostus 22.2.2011).

9.2 Rakentamisen vaikutukset

Voimassaolevissa kaavoissa eli Inarjärven osayleiskaavassa, Inarjärven vanhassa osayleiskaavassa ja Seulavaaran ja Mahlattinuoran ranta-asemakaavoissa rakentamista on osoitettu yhteensä 71,4 hehtaarille Inarjärven Natura-alueella, eli rakentamista kohdistuu 0,26 % Natura-alueen maapinta-alasta (maapinta-ala 27 724 ha). Alueet ovat pääosin jo rakentuneet. Natura-alueiden välittömään läheisyyteen on kaavoitettu uutta loma-asutusta ja matkailupalveluja. Vireillä olevan Ivalon alueen osayleiskaavaehdotuksen osa-alueille 1-3 rakentamista on osoitettu 3,0 ha Natura-alueelle, joka on 0,01 % Natura-alueen maapinta-alasta.

Natura-alueelle on yhteensä osoitettu rakentamista 74,4 ha, joka on 0,27% Natura-alueen maapinta-alasta (Taulukko 9-1).

Taulukko 9-1. Inarinjärven Natura-alueelle kaavoissa osoitetut rakennuspaikat.

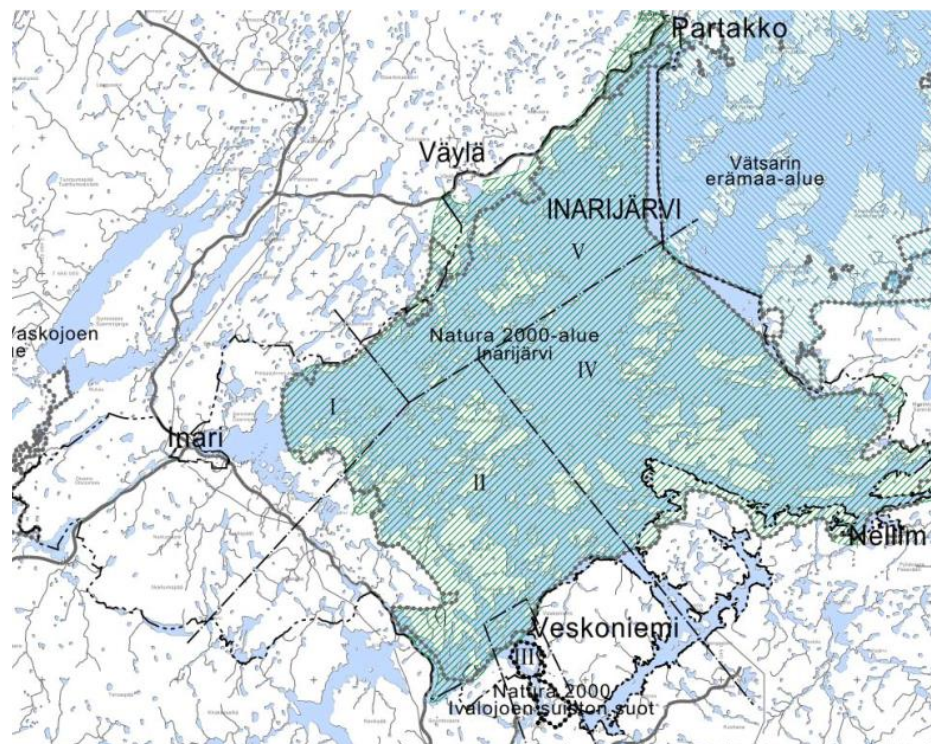
Kaavoissa Inarinjärven Natura-alueelle osoitetut rakennuspaikat	Voimassaolevat kaavat				Vireillä olevat kaavat
	Seulavaaran ranta- asemakaava	Mahlatti- nuoran ranta- asemakaava	Inarinjärven osayleiskaava 2017	Inarinjärven osayleiskaava 1996	Ivalon alueen osayleiskaavaehdot us, osa-alueet 1-3
Olemassa oleva lomarakennuspaikka (kpl)	29	16	147		7
Uusi lomarakennuspaikka (kpl)	0	0	12	7	3
Olemassa oleva asuinrakennuspaikka (kpl)	0	0	0		
Uusi asuinrakennuspaikka (kpl)	0	0	0		
Retkeilijöiden tukikohta RM/v	0	0	4		
Huolto- ja valvontakämppä RH/v	0	0	4		
Kalamaja KK	0	0	15	4	
RAKENNUSPAIKAT YHTEENSÄ	29	16	182	11	10
Rakennuspaikkojen pinta-ala (ha) yhteensä	8,7	4,8	54,6	3,3	3,0
OSUUS NATURA-ALUEEN MAAPINTA-ALASTA (%)	0,03	0,02	0,20	0,01	0,01

9.3 Matkailun ja matkailijamäärien lisääntyminen alueella

Matkailijoiden ulkoilutapahtumien määrän arvioinnin pohjana on käytetty lukuja rakentamisen määrästä ja siitä johdettuja lukuja matkailijoiden kokonaismäärästä kaikkien kaavojen osalta. Ulkoilutapahtumia laskiessa on otettu huomioon olemassa oleva asutus sekä kaavojen mahdollistama rakentaminen. Laskennassa on huomioitu vahvistuneet ja vireillä olevat kaavat sekä Inarinjärven osayleiskaavan uudet rakennuspaikat. On oletettu, että kaikki osoitetut tontit rakentuvat.

Taulukko 9-2. Matkailijoiden ulkoilutapahtumien suuntautuminen Natura-alueelle. Ulkoilutapahtumien luvut ovat Inarinjärven yleiskaavan Natura-arvioinnista (Sweco Ympäristö 2016). Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueet 1-3 lisääntyvä matkailijamäärä on lisätty osa-alueelle III Nangunniemen osalta ja IV Nellimin osalta. Taulukossa esitetyt osa-aluejaot on kuvattu kartalla kuvassa 7.

Osa-alue	Natura-alueelle suuntautuvien ulkoilutapahtumien osuus kaikista alueen ulkoilutapahtumista %	Matkailijoiden ulkoilutapahtumat Natura-alueelle vuosittain	Matkailijoiden ulkoilutapahtumat Natura-alueelle kesäaikaan
I = Inarin Kirkonkylän alue	5	3 000	1 500
II = Jäämeren käytävän matkailu- ja lomakylät	60 / 80	32 000	16 000
III = Ivalojoen suisto	80	45 992	22 996
IV = Nellim	80	60 320	30 160
V = Kotkanniemi-Väylä-Partaikko	80	33 120	16 560
yhteensä		208 900	104 450



Kuva 7. Inarinjärven osa-aluejako kaavojen yhteisvaikutusten arvioinnissa (Sweco Ympäristö 2016).

Kokonaisuudessaan koko Inarinjärven alueella lähitulevaisuudessa tapahtuvan matkailijamäärien kasvun voidaan lähtökohtaisesti arvioida heikentävän Natura-alueen suojeluperusteena olevia luontotyyppisiä jonkin verran, erityisesti lähimpänä matkailupalveluja olevilla alueilla, kuten rannoilla ja rannan lähisaarissa. Ympäristövaikutus Natura-alueelle on epäsuoraa ja johtuu lisääntyvästä liikkumisesta alueelle. Ihmisen liikkumisen suuntautumista on vaikea ennustaa. Liikkuminen tapahtuu pääasiassa olemassa olevia teitä, reittejä ja polkuja pitkin. Kulku ohjautuu olemassa oleville poluille, mutta liikkumisen lisääntyminen voi aiheuttaa myös uusien polkujen muodostumista. Kulutus kohdistuu voimakkaimmin niihin kohteisiin, joissa kävijöitä on paljon, kuten nähtävyydet, näköalapaikat, matkailualueet, autiotuvat ja venevalkamat. Heikentävä vaikutus muodostuu rakentamisen aiheuttamasta vaikutuksesta luontotyyppisiin sekä matkailun aktiviteettien aiheuttamasta luonnon fyysisestä kulumisesta, roskaantumisesta ja mahdollisesta vieraslajien tulosta alueelle.

Metsähallituksen tutkimuksen mukaan Inarinjärvellä oli vuonna 2006-2007 noin 300-400 kävijää vuorokaudessa, kesäkaudella yhteensä 25 000 käyntiä (Puolakka 2008). Vuosittainen kävijämäärä on noin 220 000. Inarin retkeilyalueen kävijätutkimuksen mukaan 10 % kävijöistä vierailee Ukonkivellä, jonne on risteilyliikennettä. Risteilyaluksella pääsee myös Mauralle, jossa on nähtävyytenä Jääluola. Inarinjärven Natura-alueella kulutus kohdistuu voimakkaimmin kävijöiden suosimiin kohteisiin. Asukkaat ja paikalliset loma-asukkaat harrastavat pääosin kalastusta lähivesillä eivätkä juuri rantaudu saariin. Vesilläliikkujista osa vierailee merkityillä laavuilla ja autiotuvilla, osa voi rantautua muille kuin merkityille rantautumispaikoille ja liikkua saarissa. Isommilla veneillä rantautuminen saariin on vaikeaa. Liikkumisen voidaan arvioida olevan suurinta asutuksen läheisyydessä, pienempi osa veneilijöistä ja kalastajista liikkuu kauempana järven alueella.

Lisääntynyt liikkuminen vesillä (veneily, melonta, laivaliikenne, talvella moottorikelkkailu) Inarinjärven Natura-alueella voi aiheuttaa vaikutuksia vesiin (luontotyyppi karut, kirkasvetiset järvet) mikäli veneilystä aiheutuu päästöjä. Veneilyn päästöt ovat pääasiassa hajakuormitusta aiheuttavia. Matalissa satama-altaissa päästöt voivat olla merkittävämpiä.

9.4 Yhteisvaikutukset Inarinjärven suojeluperusteisiin

Oheiseen taulukkoon (Taulukko 9-3) on koottu kaavojen yhteisvaikutukset Inarinjärven Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontodirektiivin liitteen I luontotyyppisiin. Kaikkien kaavoissa esitettyjen rakennuspaikkojen alueelta ei ole tiedossa Natura luontotyyppitietoja. Karttatarkastelun perusteella kaavoissa osoitetut rakennuspaikat sijoittuvat kivennäismaalle, joka todennäköisesti on boreaalista luonnonmetsän luontotyyppiä.

Kaavojen suurimmat välilliset vaikutukset kohdistuvat myöskin luonnonmetsät luontotyyppiin. Lisääntyvän liikkumisen on arvioitu kohdistuvan voimakkaammin ko. luontotyyppiin alueelle. Liikkuminen suuntautuu todennäköisesti olemassa oleville poluille. Kaavojen yhteisvaikutukset kohdistuvat pääasiassa Inarinjärven etelärannalle, jonne rakentamista on osoitettu muuta aluetta enemmän.

Taulukko 9-3. Kaavojen yhteisvaikutukset Inarinjärven Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille.

Natura luontotyyppi	Kaavojen maankäytön muutos / luontotyyppi	Vaikutukset	Vaikutusten merkittävyys
3110 Karut kirkasvetiset järvet 70 % / 59 960 ha	Rakentamista tai muita toimintoja ei ole osoitettu alueelle, jossa esiintyy kyseistä luontotyyppiä.	Lisääntyvä rakentaminen rannan läheisyydessä voi lisätä ravinnekuorimitusta järvessä. Liikkuminen vesillä lisääntyä, joka voi lisätä vesien likaantumista mm. öljyvuotoriski. Vaikutukset epätodennäköisiä. Kaavamääräyksiä noudatettaessa jätevesiä ei pääse järveen.	Ei vaikutuksia. Ei hidasta tai estä luontotyypin suotuisan suojelutason saavuttamista.
9010 Boreaaliset luonnonmetsät Priorisoitu luontotyyppi 12 % / 21 600 ha	<p><u>Ivalon alueen yleiskaavassa</u> ei ole osoitettu uutta rakentamista kyseiselle Natura luontotyypin alueelle.</p> <p>Matkailualueen ja Inarinjärven rannan väliin osoitetulla viheralueella V/n esiintyy kyseistä luontotyyppiä 29,3 ha (0,14 %).</p> <p><u>Inarinjärven yleiskaavassa</u> uusien rakennuspaikkojen koko yhteensä 3,6 ha, jos kaikki rakentaminen kohdistuu ko luontotyyppiin vaikututus 0,017 %.</p> <p><u>Seulavaaran ranta- asemakaavan</u> tonteista 12 kpl on rakentamatta. Näiden koko on noin 3,6 ha, (0,017 %).</p> <p>Yhteensä rakentamattomien tonttien alueella on 5,7 ha (0,026 %) koko Natura-alueen luontotyypistä.</p>	Rakennuspaikolla on suora vaikutus luontotyyppiin. Välillinen vaikutus on liikkumisen lisääntyminen, joka voi lisätä kasvillisuuden kulumista. Vaikutukset ovat todennäköisiä.	Vähäinen kielteinen vaikutus, joka on paikallista. Ei hidasta tai estä luontotyypin suotuisan suojelutason saavuttamista.
91D0 Puustoiset suot Priorisoitu luontotyyppi 8 % / 700 ha	Rakentamista ei ole osoitettu alueelle, jossa esiintyy kyseistä luontotyyppiä. <p><u>Ivalon alueen yleiskaavassa</u> matkailualueen ja Inarinjärven rannan väliin osoitetulla viheralueella V/n esiintyy kyseistä luontotyyppiä 1,8 ha (0,26 %).</p>	Liikkuminen voi lisääntyä, joka voi lisätä kasvillisuuden kulumista. Liikkuminen todennäköisesti suuntautuu kuivemmille alueille.	Ei vaikutuksia. Ei hidasta tai estä luontotyypin suotuisan suojelutason saavuttamista.
7140 Vaihettumissuot ja rantasuot 5 % / 1 800 ha	Rakentamista ei ole osoitettu alueelle, jossa esiintyy kyseistä luontotyyppiä. <p><u>Ivalon alueen yleiskaavassa</u> matkailualueen ja Inarinjärven rannan väliin osoitetulla</p>	Liikkuminen voi lisääntyä, joka voi lisätä kasvillisuuden kulumista. Liikkuminen todennäköisesti suuntautuu kuivemmille alueille.	Ei vaikutuksia. Ei hidasta tai estä luontotyypin suotuisan suojelutason saavuttamista.

Natura luontotyyppi	Kaavojen maankäytön muutos / luontotyyppi	Vaikutukset	Vaikutusten merkittävyys
	viheralueella V/n esiintyy kyseistä luontotyyppiä 0,1 ha (0,0056 %).		
8230 Kallioiden pioneerikasvillisuus 3 % / 500 ha	Rakentamista tai muita toimintoja ei ole osoitettu alueelle, jossa esiintyy kyseistä luontotyyppiä.	Liikkuminen voi lisääntyä, joka voi lisätä kasvillisuuden kulumista. Vaikutukset ovat epätodennäköisiä.	Vähäinen kielteinen vaikutus, joka on paikallista. Ei hidasta tai estä luontotyypin suotuisan suojelutason saavuttamista.
8220 Kasvipeitteiset silikaattikalliot 1 % / 900 ha	Rakentamista tai muita toimintoja ei ole osoitettu alueelle, jossa esiintyy kyseistä luontotyyppiä.	Liikkuminen voi lisääntyä, joka voi lisätä kasvillisuuden kulumista. Vaikutukset ovat epätodennäköisiä.	Vähäinen kielteinen vaikutus, joka on paikallista. Ei hidasta tai estä luontotyypin suotuisan suojelutason saavuttamista.
7160 Fennoskandian lähteet ja lähdesuot 5 ha	Rakentamista tai muita toimintoja ei ole osoitettu alueelle, jossa esiintyy kyseistä luontotyyppiä.	Asutuksen lähellä sijaitsevilta lähteiltä voidaan hakea juomavettä, mikäli lähteet ovat tähän tarkoitukseen soveltuvia.	Ei vaikutuksia. Ei hidasta tai estä luontotyypin suotuisan suojelutason saavuttamista
7310 Aapasuot 900 ha	Rakentamista tai muita toimintoja ei ole osoitettu alueelle, jossa esiintyy kyseistä luontotyyppiä.	Liikkuminen voi lisääntyä, joka voi lisätä kasvillisuuden kulumista. Liikkuminen todennäköisesti suuntautuu kuivemmille alueille.	Ei vaikutuksia. Ei hidasta tai estä luontotyypin suotuisan suojelutason saavuttamista.

Kaikkien kaavojen yhteisvaikutukset **luontodirektiivin liitteen II lajiin** lapinleikkiin arvioidaan jäävän vähäisiksi. Kaava-alueilla on lajin esiintymiä ja lajille potentiaalisia elinympäristöjä. Lajin esiintymäpaikat, mm. vesinorojen varsien kosteat painanteet, eivät ole rakentamiseen soveltuvia. Lisääntyvän liikkumisen ei arvioida suuntautuvan merkittävässä määrin lajin kasvupaikoille.

Koko laajan Natura-alueen mittakaavassa kaavojen mahdollistaman liikkumisen lisääntyminen tai rakenatamisen ei arvioida vaikuttavan haitallisesti alueen eheyteen, sen yhtenäiseen ekologiseen rakenteeseen tai toimintaan. Paikallisia vähäisiä vaikutuksia voi aiheutua yksittäisiin luontotyypeihin. Kokonaisuudessaan vaikutukset Natura-alueeseen jäävät vähäisiksi. Vaikutuksia voidaan vähentää lieventämistoimien avulla (kts. seuraava luku).

10 LIEVENTÄVÄT TOIMENPITEET

Nellimissä ja Nanguniemessä matkailurakentaminen ei ulotu Natura-alueelle, jolloin suoria vaikutuksia ei arvioida olevan.

Yleiskaava toteutetaan yksityiskohtaisella kaavoituksella. Asemakaavalla voidaan tutkia tarkalla tasolla rakentamiseen hyvin soveltuvat alueet ja minimoida siten myös luontotyypeihin kohdistuvia paikallisia vaikutuksia.

Rakentamisesta aiheutuvia vaikutuksia voidaan lieventää ajoittamalla rakentaminen talviaikaan, jolloin säästetään kasvillisuuteen ja luontotyypeihin kohdistuvia vaikutuksia. Lisäksi lintujen pesimäajan huomioiminen rakentamisen ajoittamisessa

vähentää linnustolle aiheutuvaa häiriötä. Rakentamisen toteuttamista Natura-alueella on valvottava, erityisesti jätevesien käsittelyn toteuttamiseen on kiinnitettävä huomiota.

Virkistyskäytöstä aiheutuvia vaikutuksia voidaan lieventää opastuksen ja ohjauksen avulla. Jokamiehenoikeudella tapahtuvaa jalkaisin liikkumista voidaan ohjata merkityille reiteille. Matkailijoiden kannalta matkailupalvelualueen lähimaastossa kiinnostavinta kävelymaastoa on Inarijärven ranta-alue, jonne voidaan rakentaa riittävä polkureitistö osin jo olemassa olevia polkuja pitkin. Ohjatulla reitillä voidaan vähentää matkailijoiden liikkumisesta aiheutuvaa maaston kulumista ja roskaantumista. Ohjattu reitti merkitään selvästi maastoon ja sen rakenteina käytetään tarvittavilta osin pitkoksia ja portaita. Pitkostatamalla on mahdollista estää tehokkaasti maaperän kulumista erityisesti kosteilla ja kuivilla luontotyypeillä. Rinteisiin on mahdollista rakentaa portaita. Taukopaikkojen kulumiseen voidaan vaikuttaa rakenteiden sijoittelulla. Reitistön avulla retkeilijöitä on lisäksi mahdollista ohjata luontotyypeille, jotka kestävät tallausta paremmin. Suokasvillisuutta voidaan suojata reiteillä tehokkaasti rakentamalla pitkokset kosteikkojen ylitse ja sijoittamalla tiedotustauluja sopiviin paikkoihin.

Myös veneellä retkeilevien aiheuttamaa maaston kulumista voidaan lieventää rakentamalla selvästi opastetut rantautumis- ja taukopaikat kulutusta mahdollisimman hyvin kestäville paikoille. Tällaisia paikkoja voivat olla esimerkiksi pinnanmuodoltaan loivat rannat, joihin ei liity eroosiolle herkkiä kuivia tai jäkäläisiä kankaita. Ohjeistuksella ja taukopaikkojen riittävällä varustuksella voidaan estää ja vähentää esimerkiksi Inarijärven rantamaisemaan liittyvien kelojen kaataminen ja hakkaaminen polttopuiksi. Yleiskaavoitukseen liittyvän luontoselvityksen yhtenä lähtöaineistona oli ranta-alueille aikaisemmin tehty yleispiirteinen kulutuskestävyys selvitys (Inarin kunta 1989). Sen perusteella tallausta parhaiten sietäviä alueita on esimerkiksi Paksuvuonon itäosassa Hirttämälahdella, Paksuniemen kärjessä sekä Sieksvuonossa.

Virkistyskäytöstä johtuvan liikkumisen lisääntymisen vaikutuksia voidaan seurata ja tarvittaessa ohjata liikkumista pois luonnon kannalta herkiltä alueilta.

11 IVALOJOKISUISTON NATURA-ALUE

Ivalojokisuisto (FI1300211, SAC/SPA) on kooltaan 1123,9 ha (Kuva 1). Alue kuuluu soidensuojeluohjelmaan (SSO120583). Alueen suojelussa vesialueella noudatetaan vesilain ja ympäristönsuojelulain säännöksiä. Maa-alueilla toteutuskeinona on maankäyttölaki sekä luonnonsuojelulaki. Kaavalla voidaan turvata nykyiset rakennusoikeudet. Ivalojoen suisto on myös kansallisesti tärkeä lintualue (FINIBA-alue).

Ivalojoen suisto on merkittävä muuttavien vesilintujen lepäily- ja kerääntymisalue. Myös suiston pesimälinnusto on monipuolinen. Natura-alue on Ivalojoen suiston sivuhaaroja, joista osa on maatumassa umpeen. Jokiuomien välissä on pääosin tulva- ja luhtaniittysaaria. Laajat tulvaniityt ovat harvinaisia pohjoisimmassa Lapissa. Suiston rantoja reunustavat lehtimetsät, pensaikot, rantasuot ja tulvaniityt. Rantametsien ja ympäröivien vaarojen väliin jää aapasuoalue reunarämeineen ja kivennäismaasaarekkeineen.

Rantavyöhykkeen kasvillisuus on alueella Inarijärvelle tyypillisesti vähälajista. Matalikoilla on paikoitellen ilmaversoiskasvillisuutta ja kapeista sivu-uomista löytyy upos- ja kelluslehtikasvillisuutta. Vuopajien halkomat tulvaniityt ovat suursaravaltaisia ja niukka-lajisia. Osa ranta-alueista on soistunut erilaisiksi nevoiksi ja luhdiksi.

Aapasuoalueen keskiosassa on karuhkoja nevoja. Mielikköjärvien ranta-alueilta löytyy ruohoista rimpinevaa, ja rimpisyys leimaa myös maatumien tulvauomien varsia.

Suoalueen halki kulkee pajukkoinen puro, jonka ympärillä on sara- ja ruoholuhtaa. Reunärämeet ovat mm. vaivaiskoivurämettä. Lehtimetsät vallitsevat jokivarressa alueen eteläosassa. Niiden kasvillisuudessa näkyy tulvavaikutteisuus metsävarpujen vähäisyytenä ja erilaisten ruohojen runsautena. Paikoin löytyy myös lehtomaista kasvillisuutta. Osa rantametsistä on soistunut korviksi.

Natura-alueelle on osoitettu rakentamista seuraavasti: Ivalon alueen osayleiskaavassa on 13 nykyistä olemassa olevaa lomarakennuspaikkaa. Inarinjärven osayleiskaavassa alueella on 5 olemassa olevaa rakennuspaikkaa. Uusia rakennuspaikkoja ei ole osoitettu Natura-alueelle. Sen läheisyyteen Ivalojokisuistoon ja Konesniemeen on Inarinjärven osayleiskaavassa osoitettu 20 rakentamatonta uutta lomarakennuspaikkaa.

Säännöstelystä johtuvat vedenkorkeusvaihtelun avovesikauden aikaiset muutokset aiheuttavat suurimmat vaikutukset rantavyöhykkeeseen. Rannan yläosan kasvillisuudelle soveltuvat alueet ovat kaventuneet. Lisäksi korkeat vedenkorkeudet säännöstelyn ylärajalla ovat lisänneet rantojen kulumista. Säännöstelystä aiheutuva vedenpinnan nousu tuhoaa useimpina vuosina lintujen pesiä tulvaniityiltä.

Ivalojokisuiston Natura 2000 -alueen suojeluperusteina tietolomakkeessa (v. 1998) on esitetty kuusi luontodirektiivin luontotyyppiä (Taulukko 11-1). Natura-verkoston ja sen tietojen täydentäminen on käynnissä (Ympäristöministeriö 2016). Ivalojokisuiston Natura 2000 -alueen osalta on ehdotettu lisättäväksi alueen suojeluperusteisiin luonnonmetsät, puustoiset suot ja tulvametsät -luontotyypit sekä luontodirektiivin liitteen II laji laaksoarho (*Moehringia lateriflora*).

Ivalojokisuiston virallisella tietolomakkeella mainitaan suojeluperusteina 19 alueella esiintyvää lintudirektiivin I liitteen lajia ja lisäksi 52 muuta alueella säännöllisesti esiintyvää muuttolintulajia. Ympäristöministeriön (2016) ehdotuksessa Natura-alueen tietojen tarkistamiseksi suojeluperusteina olevia lintulajeja on täydennetty. Lajit esitetään taulukossa (Taulukko 11-2/Taulukko 11-2). Alueella on lisäksi kaksi uhanalaista lajia. Alueella on lisäksi 36 muuta tärkeää lintulajia.

Taulukko 11-1. Tiedot Ivalojokisuiston Natura-alueen luontodirektiivin luontotyypeistä vuoden 1996 sekä 2016 tietolomakkeilta. Merkintä * = priorisoitu luontotyyppi. Lisättäväksi ehdotetut luontotyypit on lihavoitu.

Luontodirektiivin luontotyyppi		v. 1996 pinta-ala %	v. 2016 pinta-ala ha
3110	Karut kirkasvetiset järvet	13	150
3160	Humuspitoiset järvet ja lammet	<1	8,43
3210	Fennoskandian luonnontilaiset jokireiti	20	383
6450	Pohjoiset, boreaaliset tulvaniityt	19	210
7140	Vaihettumissuot ja rantasuot	10	110
7310	*Aapasuot	14	160
9010	*Luonnonmetsät	-	60
91D0	*Puustoiset suot	-	70
91E0	*Tulvametsät	-	11

Taulukko 11-2. Ivalojokisuiston Natura-alueen suojeluperusteena olevat lintulajit vuoden 2016 suojeluperuste-ehdotuksen mukaisesti. UH = lajin uhanalaisuusluokitus 2015 (Tiainen ym. 2016); KV = Suomen kansainvälinen vastuulaji.

EU:n lintudirektiivin liitteen I lintulajit					
Laji	UH ⁽¹⁾	KV	Tyyppi	Parimäärä (pesivät)	Yksilömäärä (levähtävät)
Kaakkuri			Levähtävä		1–5
Kuikka			Levähtävä		1–15
Laulujoutsen		x	Levähtävä		11–50
Tukkasotka	VU	x	Pesivä/Levähtävä	11–50	35–100
Uivelo		x	Pesivä/Levähtävä	1–5	5–11
Sinisuohtaukka	VU		Levähtävä		1–5
Sääksi			Levähtävä		1–5
Ampuhaukka			Levähtävä		1–5
Kurki			Pesivä/Levähtävä	1–5	1–15
Kapustarinta			Levähtävä		11–50
Suokukko	CR		Pesivä/Levähtävä	11–50	11–50
Liro	NT	x	Pesivä	11–50	
Punakuiri			Levähtävä		1–5
Vesipääsky	VU		Pesivä	1–5	
Pikkulokki		x	Pesivä/Levähtävä	1–5	1–15
Lapintiira			Levähtävä		51–100
Suopöllö			Pesivä/Levähtävä	1–5	11–50
Sinirinta			Pesivä	1–5	
EU:n lintudirektiivin 4.2 artiklan muuttolintulajit					
Laji	UH ⁽¹⁾	KV	Tyyppi	Parimäärä (pesivät)	Yksilömäärä (levähtävät)
Metsähanhi	VU	x	Levähtävä		51–100
Jouhisorsa	EN		Pesivä/Levähtävä	1–5	11–50
Lapasorsa			Pesivä	1–5	6–12
Heinätavi	EN		Pesivä	1–5	
Harmaasorsa			Levähtävä		0–3
Lapasotka	EN		Levähtävä		1–5
Mustalintu			Levähtävä		1–25
Tuulihaukka			Levähtävä		1–5
Lapinsirri	EN		Levähtävä		1–5
Jänkäsirriäinen	NT	x	Pesivä	1–5	
Jänkäkurppa		x	Pesivä	1–5	
Mustaviklo	NT	x	Pesivä/Levähtävä	1–5	11–50
Naurulokki	VU		Pesivä/Levähtävä	1–5	11–50
Lapinkirvinen	VU		Levähtävä		1–5
Keltävästäräkki	NT		Pesivä	6–10	
Kivitasku	NT		Pesivä	1–5	

⁽¹⁾ CR = Äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä.

11.1 Ivalon alueen yleiskaavan vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteisiin

Luontotyytit ja luontodirektiivin liitteen II laji

Ivalojokisuiston Natura-alueelle Ivalon alueen yleiskaavassa ei ole esitetty uutta rakentamista, joten suoria vaikutuksia luontodirektiivin liitteen I luontotyyteihin tai liitteen II lajiin ei aiheudu.

Ivalon alueen yleiskaava voi vaikuttaa Ivalojoen suiston Natura-alueeseen epäsuorasti, johtuen mahdollisesta liikkumisen lisääntymisestä alueella. Alueen käyttöpaine voi kasvaa, jos matkailua kehitetään lähistön kylissä ja ohjelmapalvelut kuten melonta-, lintu- ja kalastusretket lisääntyvät. Ivalojoelle pääsy on kuitenkin hankalaa laajojen suorantojen takia ja onnistuu vain kylien kohdalta.

Taulukko 11-3. Hankkeen vaikutukset Ivalojokisuiston Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontodirektiivin luontotyyteille.

Natura luontotyyppi	% / ha Natura-alueen pinta-alasta	Vaikutustyyppi, vaikutuksen todennäköisyys ja merkittävyys
3110 Karut kirkasvetiset järvet	13 % / 150 ha	Vesien likaantuminen lisääntyvän vesillä liikkumisen myötä. Yksittäisten vahinkotapahtumien vaikutukset veden laatuun laajemmin ovat kuitenkin epätodennäköisiä järven suuren vesitilavuuden vuoksi. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyyteille.
3160 Humuspitoiset järvet ja lammet	<1 % / 8,43 ha	Vesien likaantuminen lisääntyvän vesillä liikkumisen myötä. Vaikutukset epätodennäköisiä. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyyteille.
3210 Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit	20 % / 383 ha	Vesien likaantuminen lisääntyvän vesillä liikkumisen myötä. Yksittäisten vahinkotapahtumien vaikutukset veden laatuun laajemmin ovat kuitenkin epätodennäköisiä järven suuren vesitilavuuden vuoksi. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyyteille.
6450 Pohjoiset, boreaaliset tulvaniityt	19 % / 210 ha	Lisääntyvän liikkumisen aiheuttama kasvillisuuden kuluminen. Liikkuminen Natura-alueella suuntautuu pääasiassa vesille ja rantautuminen olemassa oleville rantautumispaikoille sekä kuivemmille kasvillisuustyyteille. Vaikutukset luontotyytiin ovat epätodennäköisiä. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyyteille.
7140 Vaihtelut ja rantasuot	10 % / 110 ha	Lisääntyvän liikkumisen aiheuttama kasvillisuuden kuluminen. Liikkuminen Natura-alueella suuntautuu pääasiassa vesille ja rantautuminen olemassa oleville rantautumispaikoille sekä kuivemmille kasvillisuustyyteille. Vaikutukset luontotyytiin ovat epätodennäköisiä. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyyteille.
7310 Aapasuot Priorisoitu luontotyyppi	14 % / 160 ha	Lisääntyvän liikkumisen aiheuttama kasvillisuuden kuluminen. On epätodennäköistä, että liikkuminen lisääntyisi luontotyyteillä. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyyteille.
9010	60 ha	Lisääntyvän liikkumisen aiheuttama kasvillisuuden kuluminen.

Natura luontotyyppi	% / ha Natura-alueen pinta-alasta	Vaikutustyyppi, vaikutuksen todennäköisyys ja merkittävyys
Boreaaliset luonnonmetsät Priorisoitu luontotyyppi		On epätodennäköistä, että liikkuminen lisääntyisi merkittävästi luontotyypillä. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyypille.
91D0 Puustoiset suot Priorisoitu luontotyyppi	70 ha	Lisääntyvän liikkumisen aiheuttama kasvillisuuden kuluminen. Liikkuminen Natura-alueella suuntautuu pääasiassa vesille ja rantautuminen olemassa oleville rantautumispaikoille sekä kuivemmille kasvillisuustyypeille. Vaikutukset luontotyyppiin ovat epätodennäköisiä. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyypille.
91E0 Tulvametsät Priorisoitu luontotyyppi	11 ha	Lisääntyvän liikkumisen aiheuttama kasvillisuuden kuluminen. Liikkuminen Natura-alueella suuntautuu pääasiassa vesille ja rantautuminen olemassa oleville rantautumispaikoille sekä kuivemmille kasvillisuustyypeille. Vaikutukset luontotyyppiin ovat epätodennäköisiä. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia luontotyypille.

Lintudirektiivin liitteen I lajit ja säännöllisesti esiintyvät muuttolinnut

Ivalojokisuiston Natura-alueen suojeluperusteisiin kuuluu 18 EU:n lintudirektiivin liitteen I lintulajia ja 16 EU:n lintudirektiivin 4.2 artiklan muuttolintulajia (Taulukko 11-2/Taulukko 11-2). Lisäksi alueen suojeluperusteisiin kuuluu kaksi uhanalaista lajia. Alueen suojeluperusteena olevaan lajistoon kuuluu sekä alueella pesiviä lajeja että alueella muuttoaikaan levähtäviä lajeja.

Ivalon alueen yleiskaavassa ei ole osoitettu uutta rakentamista Natura-alueelle, joten yleiskaavalla ei ole suoria vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena olevan linnustoon. Välilliset vaikutukset sen sijaan ovat mahdollisia. Ainoa tunnistettu mahdollinen vaikutusmekanismi on häirintä. Yleiskaavan myötä alueella liikkuminen esimerkiksi veneilyn ja muun retkeilyn kautta saattaa lisääntyä, mikä voi aiheuttaa häiriötä alueen linnustolle. Jos linnut karttavat sellaisia alueita, joilla liikkuu runsaasti ihmisiä, on mahdollista, että osa Natura-alueesta ei enää sovellu lintujen pesimäalueeksi. Lintujen pesimämenestys saattaa kärsiä, jos ne joutuvat häirinnän vuoksi pakenemaan pesältään munien tai poikasten luota tai viemään poikasensa ravinnonhankinnan tai suojaisuuden kannalta epäsuotuisille alueille. Todennäköisimmin liikkuminen lisääntyy Ivalojoessa ja sen suistoalueella.

Häirintävaikutus on suurin nimenomaan alueella pesiville lintulajeille, eikä muuttoaikaan levähtäville lajeille todennäköisesti aiheudu lainkaan haitallisia vaikutuksia joitakin yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta. Kevätmuuton aikana veneily ja muu liikkuminen on todennäköisesti luonnostaan vähäistä, koska jäät viipyvät alueella pitkään. Siksi kevätmuutolla levähtäville lajeille ei todennäköisesti aiheudu ollenkaan tai aiheutuu korkeintaan vähäisiä haitallisia vaikutuksia. Syysmuuton aikana lepäileville lajeille häirintä ei puolestaan ole niin kriittistä, koska syksyllä linnut eivät ole niin sidottuja tiettyihin levähdysalueisiin vaan ne voivat helposti siirtyä pois häiriön ulottuvilta ruokailemaan. Siksi syysmuutolla levähtäville lajeille ei todennäköisesti aiheudu ollenkaan haitallisia vaikutuksia.

Tietoa Ivalojokisuiston linnustosta on saatu Osmosen ja Karhun (2002) tekemästä linnustoselvityksestä. Natura-alueen suojeluperusteena olevista lajeista suistoalueella pesivät

esimerkiksi uivelo, pikkulokki ja suopöllö. Kuikka, kaakkuri ja sääksi puolestaan käyttävät jokisuistoa ja muita vesialueita ravinnonhankintaan pesimäaikaan, vaikka ne eivät Natura-tietolomakkeen mukaan kuulu alueella pesiviin lajeihin. Kuikka ja kaakkuri ovat tutkitusti hyvin herkkiä häiriölle. Ihmistoiminnan aiheuttamat pakoreaktiot pesiltä ovat paikoin tärkein niiden pesimämenestystä alentava tekijä.

Vaikutuksen merkittävyys Natura-alueen suojeluperusteena olevaan linnustoon on esitetty alla (Taulukko 11-4/Taulukko 11-2). Ainoa linnustoon vaikuttaja mekanismi on häirintä, joten sitä ei ole eritelty edellä mainitussa taulukossa lajitasolla.

Kokonaisuutena hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena olevalle linnustolle.

Linnustoon kohdistuvia mahdollisia vähäisiä haittavaikutuksia voisi todennäköisesti vähentää kartoittamalla alueen linnustolle tärkeät alueet tarkasti ja suunnittelemalla alueen retkeilyinfrastruktuuria, polkuja ja veneväyliä siten, että linnustolle herkäät alueet tulevat huomioituiksi.

Taulukko 11-4. Ivalojokisuiston Natura-alueen suojeluperusteena olevat lintulajit ja niihin kohdistuvat vaikutukset asiantuntija-arvioinnin mukaan. Natura-tietolomakkeen mukaan alueella pesivät lajit on lihavoitu.

EU:n lintudirektiivin liitteen I lintulajit	
Laji	Vaikutukset
Kaakkuri	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan (Natura- tietolomake: laji ei pesi alueella).
Kuikka	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan (Natura- tietolomake: laji ei pesi alueella).
Laulujoutsen	Ei vaikutuksia.
Tukkasotka	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.
Uivelo	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.
Sinisuoehaukka	Ei vaikutuksia.
Sääksi	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan (Natura- tietolomake: laji ei pesi alueella).
Ampuhaukka	Ei vaikutuksia.
Kurki	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.
Kapustarinta	Ei vaikutuksia.
Suokukko	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.
Liro	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.
Punakuiri	Ei vaikutuksia.
Vesipääsky	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.
Pikkulokki	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.
Lapintiira	Ei vaikutuksia.
Suopöllö	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.
Sinirinta	Ei vaikutuksia.
EU:n lintudirektiivin 4.2 artiklan muuttolintulajit	
Laji	Vaikutukset
Metsähanhi	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia muuttoaikaan.
Jouhisorsa	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.
Lapasorsa	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.
Heinätavi	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.
Harmaasorsa	Ei vaikutuksia.
Lapasotka	Ei vaikutuksia.
Mustalintu	Ei vaikutuksia.

Tuulihaukka	Ei vaikutuksia.
Lapinsirri	Ei vaikutuksia.
Jänkäsirriäinen	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.
Jänkäkurppa	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.
Mustaviklo	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.
Naurulokki	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.
Lapinkirvinen	Ei vaikutuksia.
Keltävästäräkki	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.
Kivitasku	Korkeintaan vähäisiä vaikutuksia pesimäaikaan.

12 VAIKUTUKSET RANTOJENSUOJELUOHJELMAN ALUEESEEN

Inarijärven rantojensuojeluohjelma-alue, noin 961 km², käsittää noin kaksi kolmasosaa 1 386 km² suuruisesta Inarijärvestä.

Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueiden 1-3 laajuus on noin 716 km², josta noin 25 km² (0,26 %) sijoittuu Inarijärven rantojen suojeluohjelman (RSO120124) alueelle.

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä valtakunnallisesta rantojensuojeluohjelmasta 20.12.1990 todetaan seuraavaa:

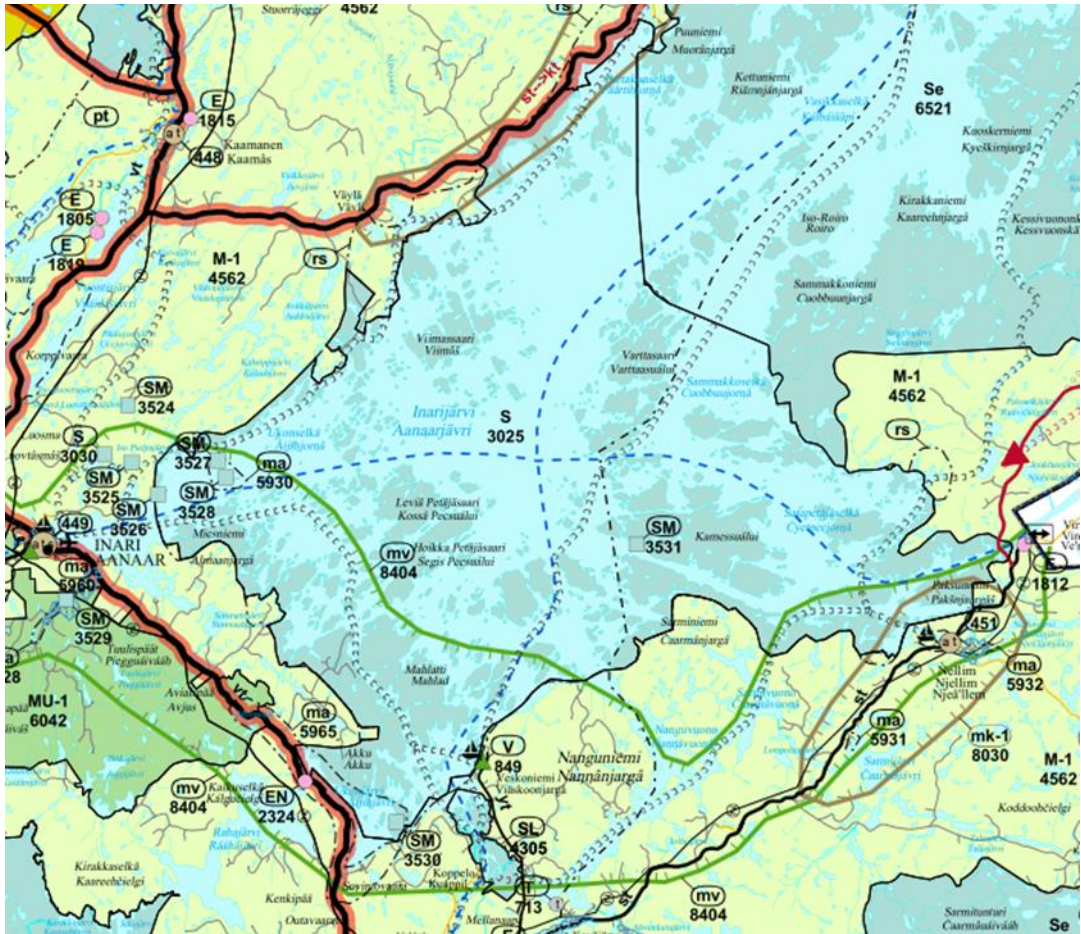
”Rantojensuojeluohjelman alueet ovat arvokkainta meri- ja järviluontoamme. Ohjelmaan kuuluvat alueet ovat valtakunnallisesti arvokkaita ja täyttävät luonnonsuojeluarvoltaan luonnonsuojelulain vaatimukset edustaen monipuolisesti suomalaisen rantaluonnon eri tyyppisiä. Ohjelman tarkoituksena on säilyttää nämä ranta-alueet luonnonmukaisina ja rakentamattomina.

Rantojensuojeluohjelmaan kuuluvien alueiden yksityiskohtaisen suunnittelun edistämiseksi voidaan laatia vahvistettavia yleiskaavoja. Yleiskaavoja laadittaessa tulisi pyrkiä rantojensuojeluohjelman mukaiseen suojelualueiden toteuttamiseen, mutta paikallisten näkökohtien vuoksi voidaan ohjelmasta poiketa, mikäli suojelutavoite ei tästä oleellisesti vaarannu. Erityisesti poikkeaminen voi olla perusteltua kunnissa, joissa on runsaasti rantojensuojeluohjelmaan kuuluvia alueita. Valtioneuvoston käsityksen mukaan luonnonsuojelullisten rauhoitusehtojen ja metsänkäyttörajoitusten tulisi pääsääntöisesti ulottua noin 50 metrin päähän rannasta, elleivät erityiset syyt muuta edellytä. Tapauksissa, joissa yksityisen tilan ranta-alue kuuluu kokonaisuudessaan tai lähes kokonaisuudessaan rantojensuojeluohjelman piiriin, tulisi tilan omistajalle edelleen sallia vapaa-ajan asuntojen rakentaminen alueelle siten, että rakennuksen sijoittamisessa ja käytössä otetaan luonnonsuojelunäkökohdat huomioon.”

Rovaniemen hallinto-oikeuden päätöksessä 18.10.2011 on todettu, että esimerkiksi aie-massa kaavaehdotuksessa Lusmanuoraan rantojensuojeluohjelman alueelle osoitettujen 21 rakennuspaikan toteuttamisella ei ole kovin suurta merkitystä kaavan tavoitteena olevan kunnan matkailuelinkeinon ja sen kehittämisen kannalta. Oikeuden päätöksen mukaan lähtökohtana on se, että Lusmanuoran alue jätetään rakentamiselta vapaaksi, ellei ole valtioneuvoston periaatepäätöksen tarkoittamia edellytyksiä poiketa säilyttää alue luonnontilaisena. Tällaisina poikkeamista puoltavina seikkoina voivat joissakin tapauksissa olla esimerkiksi Metsähallitukselle lainsäädännössä asetettujen yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden täyttämisen asettamat vaatimukset. Edellytyksenä kuitenkin on, että suojelutavoite ei tästä olennaisesti vaarannu.

Valtioneuvoston 27.12.2007 vahvistamassa Pohjois-Lapin maakuntakaavassa Inari-Inarinjärvi-Nellim on merkitty matkailun ja virkistystyksen kehittämisvyöhykkeeksi (mv-

8404). Kaavamerkinnällä S 3025 on Inarinjärvelle merkitty suojelualue, jonka aluekohtaisessa kaavamääräyksessä todetaan: ”Alueelle voidaan suunnitella sijoitettavaksi yleiskaavassa osoitettavalla luontoon ja maisemaan sopivalla tavalla retkeilyn taukopaikkoja, alueella olevien matkailupalvelujen kehittämistä ja mv-vyöhykkeen sisällä mantereella myös uusia matkailupalveluja. Suunniteltavien matkailupalvelujen tulee olla ympäristövaikutuksiltaan vähäisiä.” Nykyiseen maankäyttöön arvioitavana muutoksena kaavan vaikutusarvioinnissa todetaan: ”Kaava säilyttää muuten nykytilanteen, mutta sallii Inarinjärven rantojensuojelualueen osalta ympäristövaikutukseltaan vähäisen matkailupalvelurakentamisen.”



Kuva 8. Ote Pohjois-Lapin maakuntakaavasta.

12.1 Inarijärven rantojensuojeluohjelma-alueen nykytilanne

Voimassa olevassa Inarijärven osayleiskaavassa Inarijärven rantojensuojeluohjelman alueelle on osoitettu 22 lomarakennuspaikkaa, yksi asuinpientalon rakennuspaikka ja lisäksi saariin valtionmaille kaksi vuokratupaa sekä kolme rantautumispaikkaa (*Sweco Ympäristö Oy 2016*). Rakennuspaikkojen yhteenlaskettu pinta-ala on 8,4 ha (28 x 3 000 m²), joka on 0,009 % rantojensuojeluohjelman kokonaispinta-alasta ja 0,03 % rantojensuojeluohjelman maapinta-alasta.

Suunnitteilla olevassa Ivalon alueen yleiskaavan alueilla 1-3 rantojensuojeluohjelma-alueelle on osoitettu 23 rakennuspaikkaa, joista rakentamatta on 4. Rakennuspaikkojen yhteenlaskettu pinta-ala on 4,6 ha (23 x 2 000 m²), joka on 0,005 %

rantojensuojeluohjelman kokonaispinta-alasta ja 0,02 % rantojensuojeluohjelman maapinta-alasta.

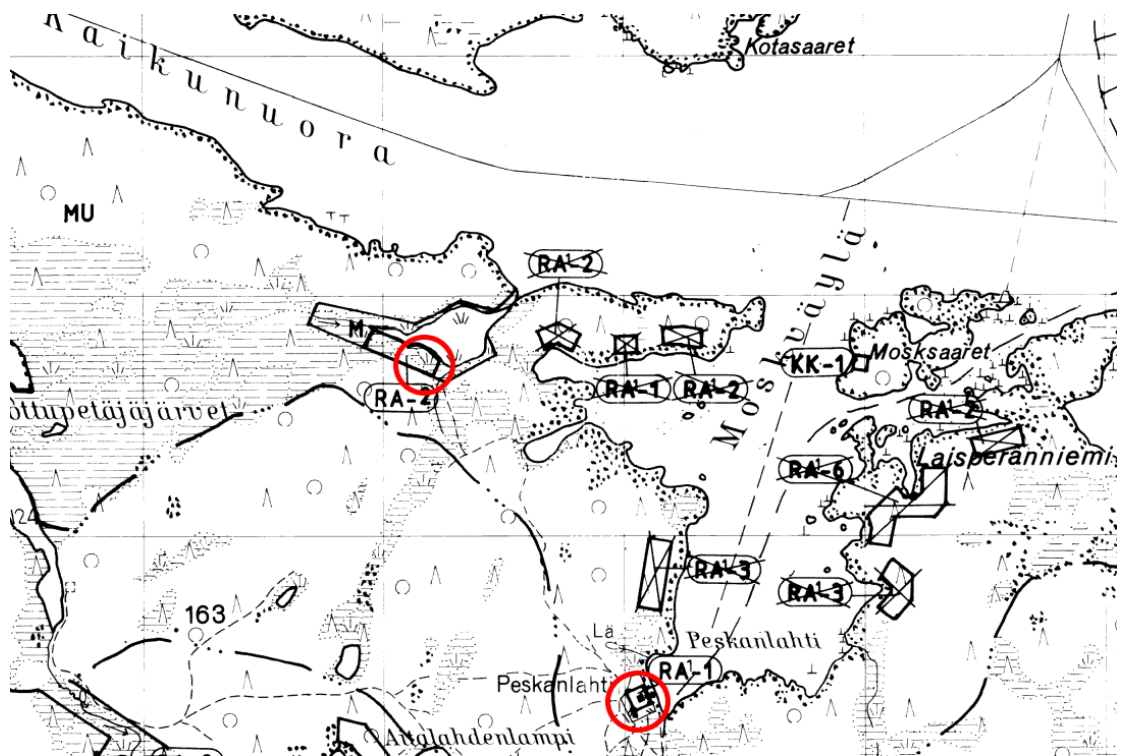
Ivalon alueen yleiskaavassa osoitetusta 23 rakennuspaikasta 21 on voimassa olevan Inarijärven osayleiskaavan mukaisia.

Sikaston alueella on neljä Inarijärven osayleiskaavan mukaista rakennettua kalakenttää.

Kaavoituksen alussa tutkittiin kumotussa osayleiskaavassa esitettyä ratkaisua, jossa Lusmanuoraan ja Sieksvuonoon osoitettiin uutta lomarakentamista. Kaavatyön edetessä nämä yksittäisten rantarakentamiskohteiden alueet ovat jääneet pois ja Nellimin RM-1 – alueen raja muuttettiin kulkemaan Natura- ja rantojensuojeluohjelma-alueen rajan mukaisesti. Nellimin RM-1 ja Nanguniemen RM-2 –alue eivät siten sijoitu rantojensuojeluohjelman alueelle.

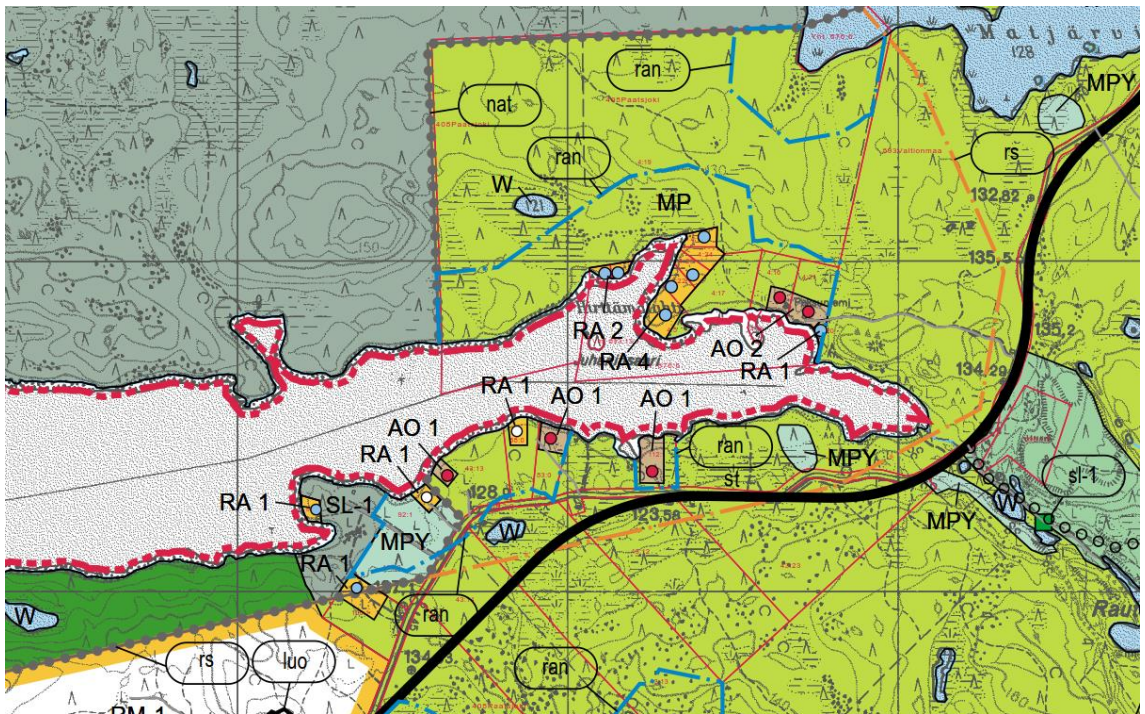
12.2 Perustelut rantarakennuspaikkojen sijoittamiselle

Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueilla 1, 2 ja 3 rantarakentamisen sijoittamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin Ivalon alueen yleiskaavan hyväksytyllä lainvoimaisella alueella (osa-alueet 4-10). Siten yleiskaavassa osoitetaan kaikki voimassa olevan Inarijärven osayleiskaavan mukaiset rantarakennuspaikat Inarijärven rannalla maanomistajien tasapuolisen kohtelun vuoksi. Uusista rantojensuojeluohjelma-alueelle sijoittuvista rantarakennuspaikoista kaksi on Inarijärven osayleiskaavan mukaisia rakennuspaikkoja, jotka sijoittuvat Kaikunuoraan ja Peskanlahdelle. Näistä Peskanlahden rakennuspaikka on vanha valtionmaalla sijaitseva asuinkenttä (Peskanlahti). Kaikunuorassa toinen Inarijärven osayleiskaavan mukainen, yksityisellä kiinteistöllä sijaitseva rakennuspaikka on jo rakennettu, ja molemmat rakennuspaikat sijaitsevat pienen lahden pohjukassa, josta ei avaudu näkymää Inarijärvelle. Kiinteistö sijoittuu kokonaisuudessaan rantojensuojeluohjelman alueelle.



Kuva 9. Lainvoimaisen Inarijärven osayleiskaavan mukaiset rakennuspaikat Kaikunuorassa ja Peskanlahdella. Rakentamattomat paikat on ympyröity punaisella.

Paksuvuonon etelärannalle on rakennettu viimeisen 50 vuoden aikana useita loma- ja pysyvän rakentamisen rakennuspaikkoja yksityisten maille. Paksuvuonon eteläosaan, Inarijärven osayleiskaavan ulkopuoliselle alueelle on osoitettu olemassa olevan muun pysyvän ja loma-asutuksen keskelle 2 uutta lomarakennuspaikkaa yksityiselle maalle. Kiinteistöt sijaitsevat kokonaisuudessaan rantojensuojeluohjelma-alueella. Paksuvuonossa on rantojensuojeluohjelma-alueella 9 olevaa lomarakennuspaikkaa, joista yksi ei ole omarantainen vaan sijaitsee 170 m etäisyydellä Inarijärvestä. Lisäksi etelärannalla on kolme pysyvän asumisen rakennuspaikkaa ja pohjoisrannalla Paksuniemessä myös kaksi pysyvän asumisen rakennuspaikkaa. Toinen uusista lomarakennuspaikoista sijoittuu kahden olemassa olevan pysyvän asumisen rakennuspaikan väliin maastonkohtaan, jossa kiinteistöllä on jo olemassa olevia muita rakennuksia. Toinen uusi lomarakennuspaikka sijaitsee 50 metrin etäisyydellä naapurikiinteistön olemassa olevasta lomarakennuksesta, ja sen länsipuolen naapurikiinteistössä sijaitsee vanha lomarakennuspaikka noin 300 metrin etäisyydellä. Molemmille uusille rakennuspaikoille on olemassa oleva tieyhteys.



Kuva 10. Ote Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueiden 1, 2 ja 3 kaavaehdotuksesta. Pysyvä asutus on osoitettu punaisilla ympyröillä, loma-asutus sinisillä ja uudet rakennuspaikat valkoisilla ympyröillä.

12.3 Vaikutukset rantojensuojeluohjelma-alueelle

Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueilla 1-3 rantojensuojeluohjelma-alueelle osoitetut uudet, rakentamattomat rantarakennuspaikat (yhteensä noin 0,9 ha) vievät Inarijärven rantojensuojeluohjelma-alueen maapinta-alasta yhteensä 0,003 %. Rantojensuojeluohjelma-alueelle suunnitelluilla rakentamisalueilla ei sijaitse ympäristöstään erottuvia erityisen tärkeitä elinympäristöjä tai tiedossa olevia uhanalaisten lajien elinympäristöjä. Rakennuspaikat sijaitsevat joko historiallisella asuinpaikalla (Peskanlahti) tai olevien, rakennettujen rakennuspaikkojen välittömässä läheisyydessä (Kaikunuora, Paksuvuono) yksityisellä maalla. Kaikunuoran ja Peskanlahden rakennuspaikat ovat voimassa olevan Inarijärven osayleiskaavan mukaisia.

Kaavasuunnitelman kaksi muuta uutta rantarakennuspaikkaa sijoittuvat olevan asuinrakenteen keskelle Paksuvuonoon. Maisemallisesti uudet rakennuspaikat eivät näy Inarijärven suurmaisemassa, koska ne on sijoitettu Inarijärven pienempiin lahtiin. Uusi rakentaminen ei siten vaaranna Inarijärven erämaisyyden säilymistä tai alueen luonnonsuojelullisia arvoja.

13 KIRJALLISUUS

- Airaksinen, O. & Karttunen, K. 2001. Natura 2000 –luontotyyppiopas. Ympäristöopas 46. Suomen ympäristökeskus.
- Euroopan komissio 2000. Natura 2000 –alueiden suojelu ja käyttö. Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset. Luxemburg Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto.
- Euroopan komissio 2007/2012. Luontodirektiivin (direktiivi 92/43/ETY) 6 artiklan 4 kohdan soveltamista koskeva ohjeasiakirja.
- FCG Oy 2010. Paavisvuono-Apajalahden ranta-asemakaava, luonnonsuojelulain 65§:n mukainen Natura-arviointi.
- FCG Oy 2012. Paavisvuono-Apajalahden ranta-asemakaava, kaavaselostus.
- Ilmonen, J., Rytteri, T. & Alanen, A. 2001. Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet. Suomen Natura 2000 –ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. Suomen ympäristö. Luonto ja luonnonvarat 510.
- Inarin kunta 2017. Kaavoituskatsaus 2017. Tekninen osasto 24.1.2018.
- Inarin kunta 1989. Inarijärven osayleiskaava-alueen maisemaselvitys.
- Koivuniemi, P. 2005. Retkeilyn aiheuttamat ympäristömuutokset taukopaikoilla. Muutosten syyt ja vaikutukset sekä menetelmät niiden vähentämiseksi.
- Lapin ELY-keskus. Inarijärven Natura 2000-alueen Natura-tietolomake.
- Luonnontila.fi: <https://www.luonnontila.fi/fi/elinymparistot/tunturit-74610/tu2-matkailu-lapissa>
- Maanmittauslaitos 2018. <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi>
- Metsähallitus 2018a. Inarijärven Natura-alueen biotooppitiedot.
- Metsähallitus 2018b. Käyntimäärät kansallispuistoittain. www.metsa.fi/kayntimaarat
- Metsähallitus 2015. Oulangan kansallispuiston kävijätutkimus 2014.
- Puolakka, E. 2008. Inarin retkeilyalueen kävijätutkimus 2006–2007. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 108.
- Pöyry Environment Oy 2006. Ivalon paliskunnan yleiskaava. Natura-arviointi.
- Seitap Oy 2012. Rahajärven ranta-asemakaava, korttelit 1-51. Kaavaselostus.
- Seitap Oy 2012. Ukonjärven yleiskaava. Kaavaselostus 22.2.2011.
- Söderman, T. 2003. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. – Suomen ympäristökeskus. Ympäristöopas 109.
- Sweco Ympäristö Oy 2016. Inarijärven yleiskaava. Natura-arviointi. 25.1.2016
- Veijola, P. 1997 Teoksessa: Marttunen, M., Hellsten, S., Puro, A., Huttula, E., Nenonen, M.-L., Järvinen, E., Salonen, E., Palomäki, R., Huru, H. ja Bergman, T. Inarijärven tila, käyttö ja niihin vaikuttavat tekijät. Suomen ympäristö 58. Lapin ympäristökeskus, Rovaniemi.

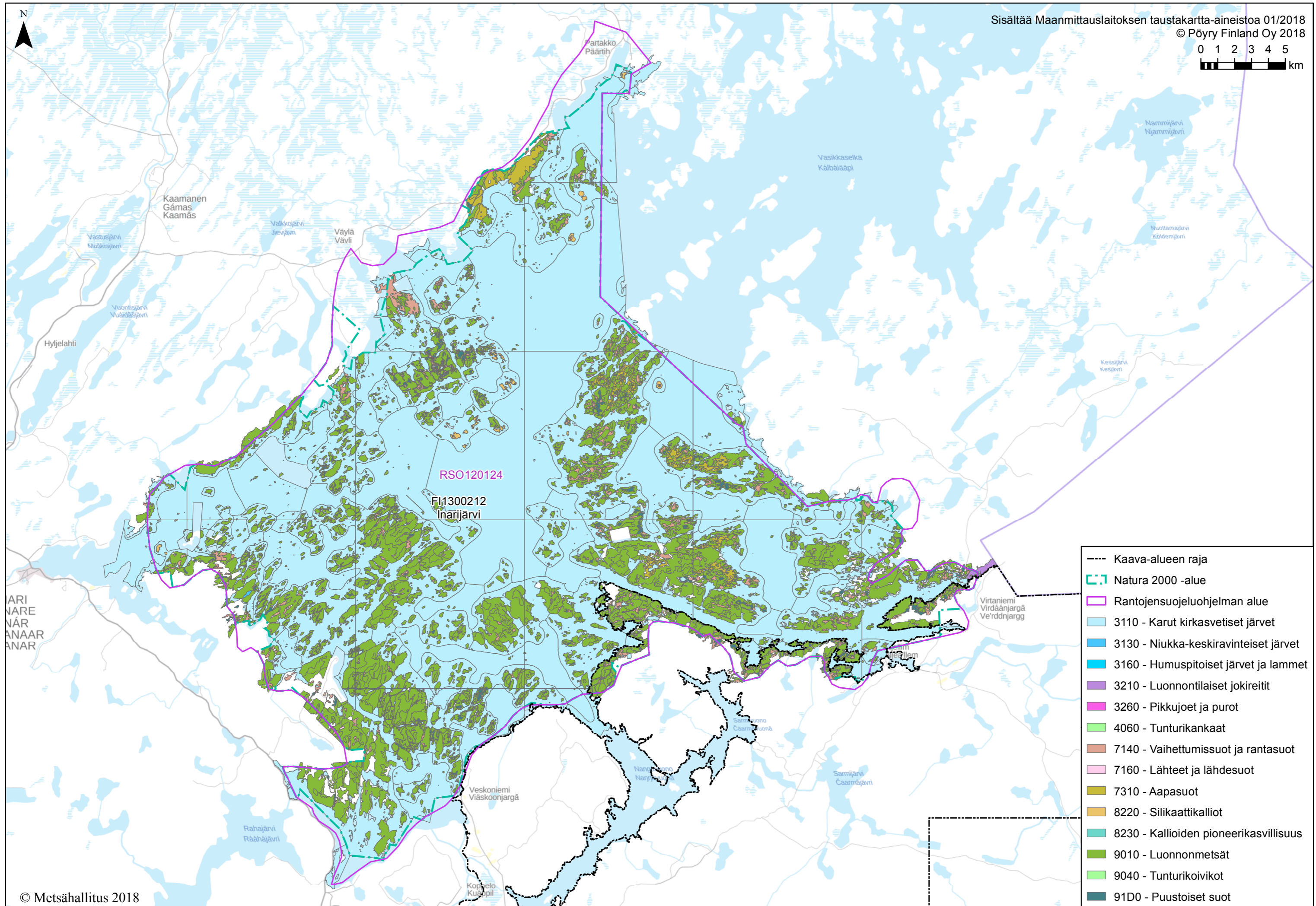
Ympäristöministeriö 2013. Vaikutusten arviointia Natura-alueilla koskevia ohjeita.
<http://www.ymp.fi/fi->

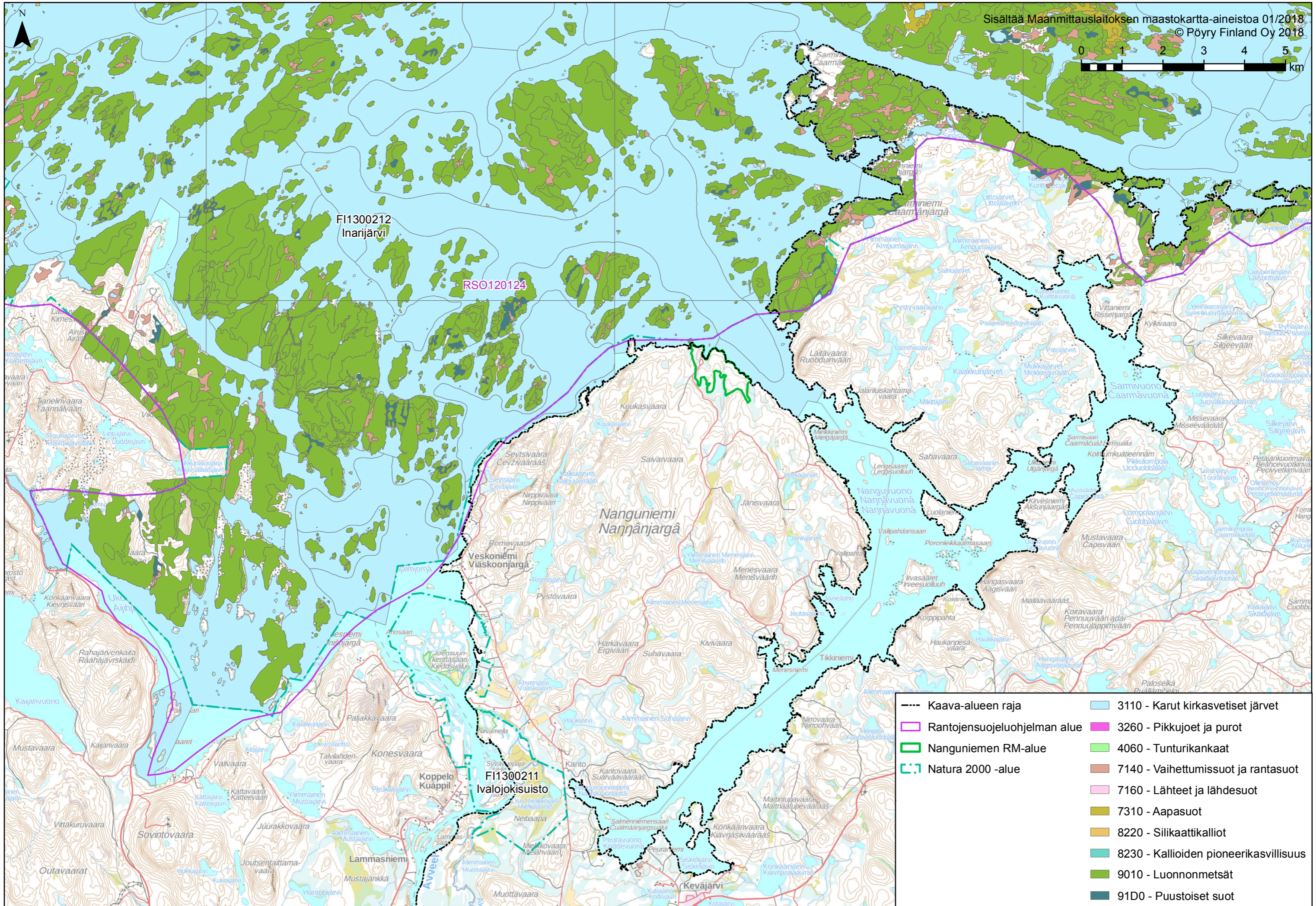
[FI/Luonto/Luonnon_monimuotoisuus/Luonnonsuojelualueet/Naturaalueet/Naturaalueen_toteutus](http://www.ymp.fi/fi-Luonto/Luonnon_monimuotoisuus/Luonnonsuojelualueet/Naturaalueet/Naturaalueen_toteutus)

Ympäristöministeriö 2016. Natura-verkoston ja sen tietojen täydentäminen.
<http://www.ymp.fi/Natura2000kuuleminen>

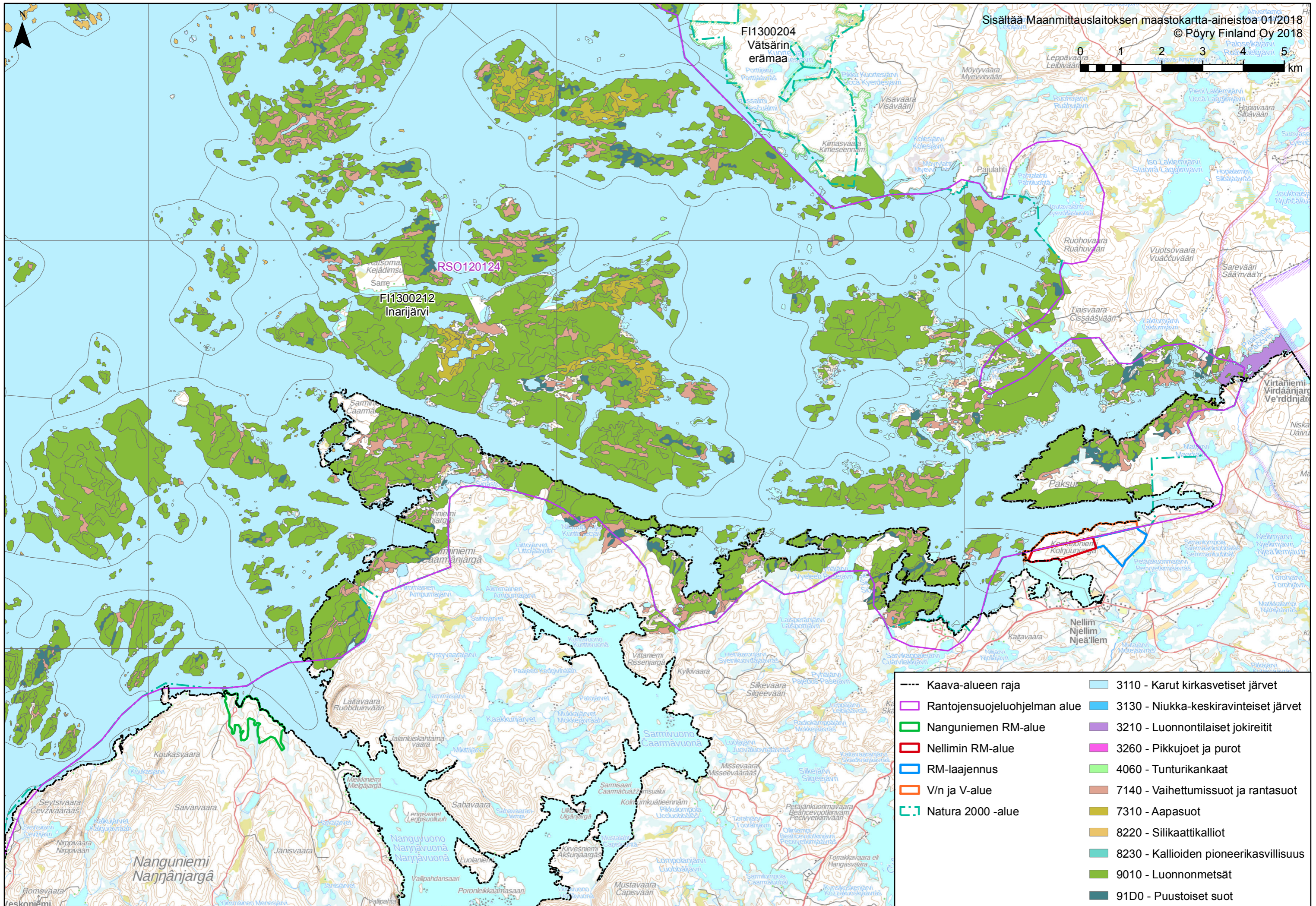
Sisältää Maanmittauslaitoksen taustakartta-aineistoa 01/2018

© Pöyry Finland Oy 2018

0 1 2 3 4 5
km



--- Kaava-alueen raja	3110 - Karut kirkasvetiset järvet
□ Rantojensuojeluohjelman alue	3260 - Pikkujoeet ja purot
□ Nanguniemen RM-alue	4060 - Tunturikankaat
□ Natura 2000 -alue	7140 - Vaihtumissuot ja rantasuot
	7160 - Lähteet ja lähdesuot
	7310 - Aapasuot
	8220 - Silikaattikalliot
	8230 - Kallioiden pioneerikasvillisuus
	9010 - Luonnonmetsät
	91D0 - Puustoiset suot





INARIN KUNTA

Ivalon alueen yleiskaavan täydentävä luontoselvitys

Inarin kunta
Ivalon alueen yleiskaava, täydentävä luontoselvitys

Sisältö

1	JOHDANTO	1
2	MAASTOTÖIDEN TULOKSET	1
2.1	Nanguniemi	1
2.1.1	Nanguniemen edustan saaristo	1
2.1.2	Nanguniemen RM-2 -alue	3
2.2	Nellimin RM-1 -alue	8
2.3	Sieksvuono	11
2.4	Sarmilompola, kalanviljelylaitoksen RM-alue	14
2.5	Jollusjärvi ja Tikkijärvi	15
3	LUONTOTYYPIT	18
3.1	Luonnonsuojelulain mukaiset luontotyypit	18
3.2	Vesilain mukaiset luontotyypit	18
3.3	Metsälain mukaiset luontotyypit	18
3.4	Uhanalaiset luontotyypit	19
4	LAJIT	19
4.1	Luontodirektiivin tiukkaa suojelua vaativat lajit	19
4.2	Eryteisesti suojeltavat lajit	19
4.3	Rauhoitetut lajit	19
4.4	Uhanalaiset lajit	19
4.5	Suomen vastuulajit	19
4.6	Silmälläpidettävät ja alueellisesti uhanalaiset lajit	19
5	KIRJALLISUUS.....	20

Liitteet

Liite 1	Nanguniemen selvitys- ja luontokohteet sekä valokuvien ottosijainnit
Liite 2	Nellimin selvitys- ja luontokohteet sekä valokuvien ottosijainnit
Liite 3	Sieksvuonon selvitys- ja luontokohteet sekä valokuvien ottosijainnit
Liite 4	Sarmijärven kalankasvatuslaitoksen RM-alueen selvitys- ja luontokohteet
Liite 5	Jollusjärven ja Tikkijärven selvitys- ja luontokohteet
Liite 6	Natura-luontotyypit, Nanguniemi
Liite 7	Natura luontotyypit, Nellim
Liite 8	Huomionarvoiset lajiesiintymät

Ilmakuva-aineisto: Maanmittauslaitoksen ortokuva-aineistoa 6.7.2012.

Pöyry Finland Oy

Mika Welling, FM maastotyöt, raportointi
Sari Ylitulkila, FM raportointi

Yhteystiedot
Elektroniikkatie 13
90590 OULU
puh. 010 33 3311
sähköposti etunimi.sukunimi@poyry.com
www.poyry.fi

1 JOHDANTO

Tämän työn tarkoituksena on täydentää Ivalon alueen yleiskaavaa varten tehtyjä luontoselvityksiä. Luontoselvitykseen liittyvät maastotyöt tehtiin 16.-20.7.2012 sekä 22.-23.7.2013. Selvitettävät luontokohteet olivat alustavassa kaavaluonnoksessa esitetyt Nanguniemen, Nellimin ja Sarmilompolan kalanviljelylaitoksen RM-alueet, Jollusjärven ja Tikkijärven Valtionmaalla sijaitsevat lomarakennuspaikat, kumotussa yleiskaavassa esitetyt Sieksvuonoon osoitetut uudet rakennuspaikat sekä lisäksi muutamat Nanguniemen edustalla sijaitsevat saaret. Alueet käveltiin läpi pyrkien havainnoimaan metsälain, luonnonsuojelulain ja vesilain tarkoittamia erityisen arvokkaita elinympäristöjä, huomionarvoisia lajeja ja uhanalaisia luontotyyppiä.

Alueen uhanalaistiedot on tarkastettu Lapin ELY-keskuksesta 12.12.2014 (Ympäristöhallinnon Eliölajit-tietojärjestelmä, päiv. 1.12.2014). Havainnot on esitetty liitekartassa 8.1 ja 8.2. Selvitysalueilta ei ole tiedossa huomionarvoisten lajien esiintymätietoja.

2 MAASTOTÖIDEN TULOKSET

2.1 Nanguniemi

2.1.1 Nanguniemen edustan saaristo

Maastotöiden yhteydessä käytiin havainnoimassa Nanguniemen edustan saariston luonnon yleispiirteitä ja mahdollisia arvokkaita luonnonympäristöjä (kuva 1, liite 1).



Kuvat 1. Nanguniemen selvitysalueen sijainti.

Juppurasaari on venesatamaa lähin saari noin 700 m venesatamasta pohjoiseen. Saaren metsäkasvillisuustyyppi on pääosin kuivahkoa kangasta, ranta-alueet ovat kivikkoista karukkokangasta. Saaren puusto on nuorta ja varttunutta mäntyä, seassa on yksittäisiä vanhoja aihkimäntyjä. Lahopuustoa on jonkin verran keloina ja tuulenkaatoina. Saaren rannassa on poltettu muutamia nuotioita (kuvat 2 ja 3). Saarella Natura-luontotyyppinä on merkitty boreaalisten luonnonmetsien (9010) luontotyyppi (liite 6a).



Kuvat 2 ja 3. Vasemmalla Juppurasaaren rantaa, oikealla saaren keskiosien tuulenkaatoja.

Munhaissaari sijaitsee noin 1,5 km venesatamasta luoteeseen. Saaren kaakkoisranta on kapealti sararantaista ja rantarinne suopursu-juolukka-hilla –valtaista kangasrämettä (kuva 4). Saaren lakiosat ovat kuivahkoa puolukkakangasta puuston pääosan ollessa melko nuorta 5-8 -metristä mäntyä. Yksittäisiä vanhoja mäntyjä on yleisesti. Kuivahkoa kangasta laikuttavat paikoin kuivat ja jäkälää kasvaneet laikut.

Saaren pohjoisrinteessä on vajaan hehtaarin suuruinen luonnontilainen suo, joka on tyyppiltään lähinnä rahkaista rämettä ja lyhytkorsirämettä. Rämepintojen välissä on pienialaisia sirppisammalvaltaisia lampareita. Lajiston pääosan muodostavat vaivaiskoivu, riipasara, tupasvilla, juolukka, rahkasara, hilla ja aaparahkasammal. Rannan läheisyydessä suotyyppi vaihtuu isovarpurämeksi. Suolla on puustona mäntyä jonkin verran.



Kuvat 4 ja 5. Vasemmalla Munhaissaaren sarainen kaakkoisranta, oikealla saaren koillisosan suota.

Saaren länsiosat ovat varttunutta ja uudistuskypsää männikköä. Kankailla on selviä palojälkiä ja saaren puusto on laajalti uudistumassa olevaa. Länsirinteen metsät ovat kuitenkin saaren luonnontilaisinta osaa. Paikoitellen lakiosan rinteet ovat melko jyrkkiä ja kivisiä. Lahopuustoa on runsaasti maapuina ja pystykeloina. Saaren etelärannassa on

kaksi mökkirakennusta (kuvat 6 ja 7). Saaressa Natura-luontotyyppinä on merkitty boreaaliset luonnonmetsät (9010), vaihettumissuot ja rantasuot (7140) sekä puustoiset suot (91D0) (liite 6a).



Kuvat 6 ja 7. Saaren päällysosissa nuoren metsän seassa on iäkkäitä vanhoja mäntyjä. Saaren etelärannassa on kaksi rakennusta.

2.1.2 Nanguniemen RM-2 -alue

Nanguniemen RM-2 -alueeksi osoitettu alue sijaitsee Nanguniemen venesataman ympäristössä. Alueelle ollaan kaavassa osoittamassa Alueelta löydetty luontokohteet ja tekstissä esitettyjen valokuvien otossijainnit on esitetty liitteessä 1. Alueelta ei ole tiedossa huomionarvoisten lajien esiintymiä (1.12.2014).

Alue A

Venesataman itäpuolinen rinne on melko jyrkkää kalliorinnettä, jonka päällysosat ovat karuja jäkäläkankaita. Rinnejyrkänne muodostaa eteläpuolisen suon kanssa maisemakohteen. Laajemmalti itse kangas on kuivahkon kankaan loivaa rinnettä, jossa puusto on nuorta ja varttunutta mäntyä (kuvat 8 ja 9). Kuivahkoa kangasta laikuttavat kuivat jäkälää kasvaneet laikut. Lahopuustoa on jonkin verran pystykeloina sekä vanhoina maapuina.



Kuvat 8 ja 9 . RM-alueen avonaista rantametsää.

Alue B

Kankaiden väliseen painanteeseen muodostunut puro on ainakin osittain kaivettu ojaksi. Myös puron varren puustoa on käsitelty. Puron varressa vallitsevana kasvillisuutena on pohjanpaju, juolukka, kurjenjalka, luhtakastikka, koivu ja harmaaleppä (kuva 10).

Alue C

Noin 8-12 -metristä mäntyä kasvavaa kuivahkoa kangasta (kuva 11). Kelomaapuuta on kuitenkin lahpuuna kohtuullisen paljon.



Kuvat 10 ja 11. Ojaksi kaivettu purovarsi ei ole luonnontilainen. Oikealla avonaista mäntykangasta.

Alue D

Rannan läheisyydessä sijaitseva pieni rannesuo on tyypiltään lähinnä lähdevaikutteista meso-eutrofista nevaa, jossa lajiston muodostavat kultasirppi- ja rassisammal, lettorahkasammal, pullosara, pohjanpaju ja sirppisammaleet. Suon ja kankaan reunassa on lähdevaikutteinen lampare ja noro (kuvat 12 ja 13). Lähdevaikutteinen suo ja noro ovat metsälain tarkoittamia luontokohteita. Suo vaihettuu kankaiden reunassa rahka- ja isovarpurämeeksi.



Kuvat 12 ja 13. Rannan luonnontilainen rehevä neva, oikealla kankaan reunasta tihkuva lähdepohjainen noro.

Alue E

RM-2 -alueen itäosan loiva rännemetsä on kuivahkoa uudistuskypsää männikkökangasta. Näkyvyys järvelle häviää lähes täysin noin 150 metriä rannasta (kuva 14). Alueen metsässä korostuvat luonnonmetsän piirteet erityisesti pystykelojen ja järeän maalahopuuston runsautena verrattaessa RM-2 -alueen muuhun osaan. Tämän perusteella RM-2 -alueen itäosat soveltuvat enemmän virkistys- ja retkeilytoimintaan, kuin varsinaisesti rakennettavaksi alueeksi.



Kuvat 14 ja 15. RM-2 -alueen itäosan metsä on olemukseltaan luonnonmetsää, mikä näkyy mm. lahopuuston runsautena. Yläkuva noin 150 m rannasta, alakuva RM-2 -alueen eteläosasta läheltä vaaran lakea.

Alue F

Kangasnotkossa sijaitseva pieni luonnontilainen puustoinen rahkaräme, joka on osittain myös isovarpurämettä. Pienissä rimpilampareissa kasvaa sirppisammalia. Luonnontilaisena vähäpuustoisena suona metsälain tarkoittama elinympäristö (kuva 16).



Kuvat 16 ja 17. RM-alue rajautuu nuorta mäntyä kasvavaan hakkuuaukkoon. Luonnontilainen puustoinen räme on luontokohde.

Alue G

RM-2 -alueen keskiosien rinnekankaat ovat lähinnä varttunutta ja osin uudistuskypsää mäntyä kasvavaa, melko avointa männikköä (kuva 18). Vanhoja aihkimäntyjä on siellä täällä. Lahopuustoa on jonkin verran järeänä maapuuna, mutta ei yhtä runsaasti kuin RM-2 -alueen itäosissa. Metsä ei myöskään ole samalla lailla luonnonmetsän tyyppinen kuin alueen itäosan kankaat. Kangas muuttuu eteläosassa puustoiseksi rahka- ja isovarpurämeeksi.



Kuva 18. RM-alueen keskiosien melko avointa mäntykangasta.

Alue H

Venesatamaan johtavan tien itäpuolinen luonnontilainen suo on pullo- ja jousisarvaltaista ruoppaista saranevaa, jossa tupas- ja töppövilla kasvavat osin runsaana. Muuta lajistoa ovat paakku-, aapa- ja lamparerahkasammal sekä kalvas- ja luhtakuirisammal. Suon reunat ovat rahkarämettä. Suo on luonnontilaisena suona luontokohde ja tien vieren sijainnin takia myös aluetta elävöittävä maisemakohde. (kuvat 19 ja 20). Suo on merkitty kaavaan luontokohteeksi jo aiemmin tehdyssä kaavaa koskevassa luontoselvityksessä (Pöyry Environment 2005).



Kuvat 19 ja 20. Tien viereinen luonnontilainen suo on maisema- ja luontokohde.

Alue I

Sataman luoteispuolinen alue on kuivahkoa puolukka-variksenmarja-suopursu-juolukka -valtaista kangasta ja osin kivikkoisempaa karua kangasta. Kankaalle on tehty huonokuntoinen metsäautotie (kuva 21).

Alue J

RM-2 -alueen länsireunalla pieneen lahdenpohjukkaan ulottuu sara- ja pajuluhtainen suo, jonka yli menevät pitkospuut. Luhtasuon ja kankaan reunassa on tihkupintaisia noroja, joiden lajistoa ovat purolähdesammal, hetesirppisammal, kinnassammalia ja lehväsamalia. Muuna lajistona ovat pohjanpaju, pullo-, vesi- ja jouhisara, kurjenjalka, luhtavilla, vaivaiskoivu, järvikorte ja rassisammal. Lähdevaikutteinen luhtasuo on metsälain tarkoittama luontokohte (kuvat 22 ja 23). Alue on merkitty kaavaan luontokohteeksi jo aiemman luontoselvityksen perusteella. Niemi ja lahdenpohjukka ovat maisemallisesti arvokkaita.

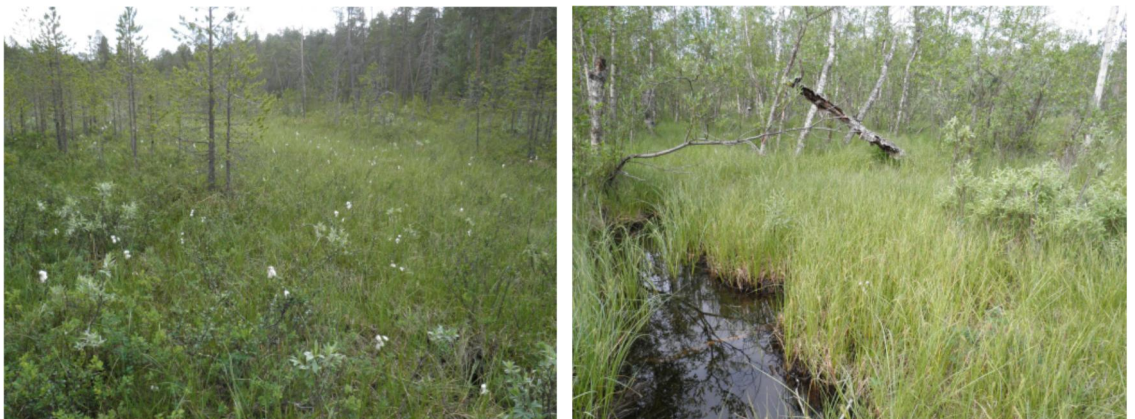


Kuvat 21 ja 22. Lahden pohjukkaan ulottuva luhtasuo, johon tulee kankaalta tihkupintaisia noroja.

Alueen eteläosa on rahkaista, osin puustoista ja osin pajukkoista lähteistä rämettä, jossa kulkee piilopuro / noro. Suon lajistoa ovat rassisammal, sirppisammaleet, pohjanpaju, suonihuopasammal, tupasvilla, luhtavilla, kurjenjalka, järvikorte ja keräpäärakasammal. Suon ja kankaan reunassa on tihkupintoja (kuva 23). Pieni luonnontilainen lähteinen suo ja sen piilopuro ovat metsälain tarkoittamia luontokohteita.

Alue K

Pullo- ja jouhisaravaltaista luhtasuota, jonka läpi kulkee puro pohjoiseen tierummun läpi (kuva 24). Tien pohjoispuolella ruohokorpinen puronvarsi kuivuu ja kääntyy piilopuroksi johonkin. Lähdepuroinen luhtasuo on metsälakikohde.



Kuvat 23 ja 24. Vasemmalla lähdevaikutteista rämettä, oikealla sara- ja pajuluhtaisen suon läpi menevä lähdepuro.

2.2 Nellimin RM-1 -alue

Nellimin RM-1 -alue sijaitsee Nellimin kylän pohjoispuolella Korkeloniemen alueella. Osa alueesta kuuluu Inarinjärven Natura 2000-alueeseen ja kyseisestä osasta on tehty kaavaan liittyvä Natura-arviointi aiemmin (Pöyry Environment Oy 2006). RM-1 -alueen luontoarvoja käytiin tarkastamassa maastossa 18. ja 20.7.2012. Selvityskohteet, alueelta löydetty luontokohteet ja tekstissä esitetyjen valokuvien otossijainnit on esitetty liitteessä 2. Alueelta ei ole tiedossa huomionarvoisten lajien esiintymiä (1.12.2014).



Kuva 25. Nellimin selvitysalueen sijainti.

Alue A

Tien viereisellä suoalueella suotyyppinä on reunojen rahkaräme sekä keskiosien lyhytkorsineva, nevaräme sekä pienialaisesti saraneva. Suon päälajistoa ovat harmaasara, luhtavilla, tupasvilla, tupasluikka, pullosara, jouhisara, järvikorte, *cuspidata*-rahkasammalet, aaparahkasammal ja sirppisammalet. Rämepintojen välissä on pieniä ruopparimmikoita. Suo on luonnontilaisena vähäpuustoisena suona metsälakikohde.

Alue B

RM-alueen itäosan loivassa rinnekankaassa on varttunutta, Ø 18-28 cm, 10-13 –metristä männikköä, jossa kasvaa myös nuorta mäntyä yleisesti. Tyypiltään kuivahkolla kankaalla on laikuittain jäkälikköä kasvanutta kuivia laikkuja. Sekapuuna on jonkin verran 6-7 –metristä koivua (kuva 26). Lahopuustoa on paikoitellen maapuuna, mutta ei runsaasti. Vanhoja kantoja on yleisesti.



Kuva 26. RM-alueen itäosan rinteiden avonaista mäntykangasta.

Alue C

RM-1 -alueen eteläreunalla kangas on väljää varttunutta ja uudistuskypsää männikköä, jossa kuitenkin alikasvoskoivua on melko runsaasti. Kankaalle sijoittuu noin 0,5 hehtaarin kokoinen kivikko, jonka pohjoispuolella on noin parin aarin kokoinen saraneva. Suon kivikon puoleisella reunustalla on tihkupintaa ja suolta valuu vesiä alapuoliselle rämejuotille. Lajistoa ovat varvikkorahkasammal, hetesirppisammal, rassisammal, suonihuopasammal, lehväsamalia, riippasara, pullosara, harmaasara, vihvilä, kataja, metsäimarre, hilla, juolukka, mesimarja ja luhtakastikka. Kivikko ja siihen liittyvä lähdevaikutteinen pieni suo muodostavat metsälain mukaisen luontokohteen (kuvat 27 ja 28).



Kuvat 27 ja 28. Kivikko, jonka reunan tihkupinnasta valuu vesiä alapuoliselle suolle.

RM-1 -alueen keskiosat ovat varttunutta ja uudistuskypsää kuivahkoa mäntykangasta, jossa kasvaa 4-7 –metristä aliskoivua. Lahopuustona on kelomaapuuta jonkin verran.

Alue D

Varttuneen ja uudistuskypsän kuivahkon männikkökankaan painanteeseen muodostunut pieni puustoinen rämesuo, jonka reunassa myös pienialaisesti saranevaa. Pienialaisena luonnontilaisena rämeenä metsälain tarkoittama elinympäristö (kuva 30).

Alue E

RM-1 -alueen länsiosan kangas Korkeloniemessä on uudistuskypsää männikkökangasta, jossa lahopuustoa on niukasti. Jonkin verran yksittäisiä pystykeloja kuitenkin on (kuvat 31 ja 32).



Kuvat 29 ja 30. Vasemmalla RM-1 -alueen keskiosien mäntykangasta, oikealla kangaspainanteeseen muodostunut räme.



Kuvat 31 ja 32. Vasemmalla Konkiloniemen avointa mäntykangasta, oikealla kuva alueen etelärannasta sisämaahan päin.

Alue F

RM-1 -alueen länsiranta on vesijättöistä saraikkoa. Rannassa on pallosararämettä, joka vaihtuu järveen luhtanevana. Niemi ja sen viereinen lahdenpohjukka ovat maisemallisesti arvokkaita kohteita (kuvat 33 ja 34).



Kuvat 33 ja 34. Konkiloniemen länsirannan pallosararämettä sekä maisemallisesti arvokas niemi.

Niemen koillispuolella pallosararäme vaihtuu laajaksi isovarpu- ja kangasarämeeksi, jonka puusto on 4-7 -metristä mäntyä ja koivua.

Alue G

Natura-alueen rinnemetsä on varttunutta ja uudistuskypsää kuivahkoa mäntykangasta, jossa lahoppuustoa on kohtalaisesti. Metsä ei kuitenkaan ole luonteeltaan täysin luonnonmetsämäistä, verrattuna esimerkiksi Nanguniemen RM-2 -alueen itäosaan (kuva 35).



Kuva 35. Natura-alueen kangasmetsää.



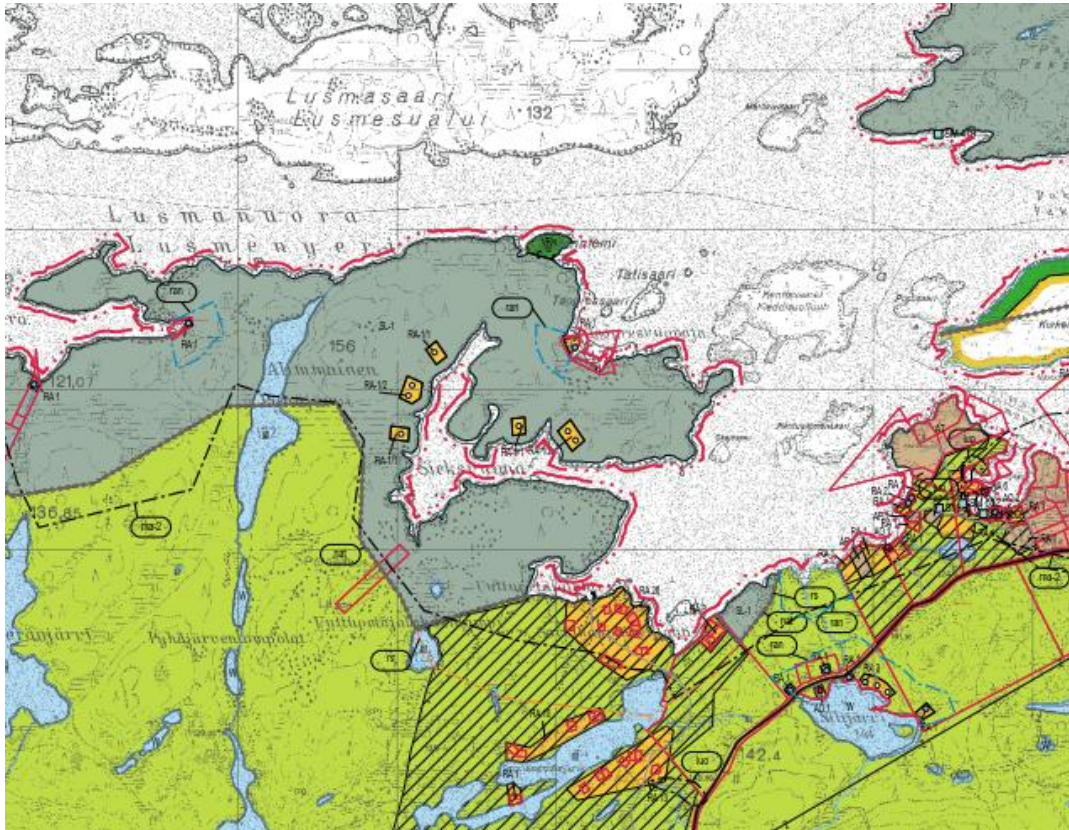
Kuva 36. RM-1 -alueen koillisosan metsää Natura-alueella.

2.3

Sieksvuono

Sieksvuono sijaitsee noin 4,5 kilometriä Nellimin venesatamasta länteen. Ivalon alueen yleiskaavan hallinto-oikeudessa kumotuilla karttalehdillä 1, 2 ja 3 oli Sieksvuonoon esitetty uusia rantarakennuspaikkoja (kuva 37). Uuden yleiskaavan laadinnan alkuvaiheessa em. rakennuspaikoilla päätettiin tehdä luontoselvitys.

Rakennusalueet sijoittuvat Inarinjärven Natura 2000-alueelle sekä rantojensuojeluohjelman alueelle. Tonttialueet käytiin tarkastamassa maastossa 18.7.2012. Selvitysalueet, luonto- ja maisemakohteet sekä valokuvien ottosijainnit on esitetty liitteessä 3. 7.1.2015 päivätyn Ivalon alueen yleiskaavan osa-alueiden 1, 2 ja 3 kaavaluonnokseen kyseisiä rakennuspaikkoja ei ole enää osoitettu.



Kuva 37. Sieksvuonon rakennuspaikkojen sijainti kumotussa yleiskaavassa.

Rakennuspaikka 1

Kuivahkoa ja kivikkoista kangasta, jonkin verran kangassoistumaa notkopaikoissa. Puusto 5-8 –metristä mäntyä (kuva 38). Tontille ei sijoitu metsä-, luonnonsuojelu- tai vesilain mukaisia erityisen arvokkaita luontotyyppejä. Alueen Natura-luontotyyppinä on boreaalisten luonnonmetsien (9010) luontotyyppi.

Rakennuspaikka 2

Rakennuspaikka on kivikkoista kangasta, jossa lahopustoa on melko paljon. Yksittäisiä aihkimäntyjä on siellä täällä (kuva 39). Tontille ei sijoitu metsä-, luonnonsuojelu- tai vesilain mukaisia erityisen arvokkaita luontotyyppejä. Alueen Natura-luontotyyppinä on boreaalisten luonnonmetsien (9010) luontotyyppi.



Kuvat 38 ja 39. Vasemmalla rakennuspaikka 1, oikealla rakennuspaikka 2.

Rakennuspaikka 3

Uudistuskypsää mäntyä kasvava kuivahko männikkökangas, jossa on jonkin verran kivisyyttä. Tontilta on avoin näkymä järvelle päin. Lahopuustoa runsaasti pystykeloina ja maapuuna (kuva 40). Tontille ei sijoitu metsä-, luonnonsuojelu- tai vesilain mukaisia erityisen arvokkaita luontotyyppisiä. Alueen Natura-luontotyyppinä on boreaalisten luonnonmetsien (9010) luontotyyppi.



Kuva 40. Rakennuspaikka 3, näkymä järvelle päin.

Rakennuspaikka 4

Kuivahkoa ja kuivaa kangasta, jossa lahopuustoa maapuuna erittäin paljon ja metsässä on luonnonmetsän piirteitä. Kangas on melko kivinen. Tontille ei sijoitu metsä-, luonnonsuojelu- tai vesilain mukaisia erityisen arvokkaita luontotyyppisiä. Alueen Natura-luontotyyppinä on boreaalisten luonnonmetsien (9010) luontotyyppi.



Kuva 41. Rakennuspaikka 4, näkymä järvelle päin.

Rakennuspaikka 5

Kivistä, kuivahkoa ja kuivaa kangasta, puusto varttunutta mäntyä ja lahopuustoa kelomaapuuna runsaasti (kuva 42). Tontille ei sijoitu metsä-, luonnonsuojelu- tai vesilain mukaisia erityisen arvokkaita luontotyyppisiä. Alueen Natura-luontotyyppinä on boreaalisten luonnonmetsien (9010) luontotyyppi.



Kuva 42. Rakennuspaikka 5, näkymä järvelle päin.

Sieksvuonon alue edustaa maisemakuvaltaan erämaista järvimaisemaa, jonka ominaispiirteisiin kuuluvat kivekköiset rannat ja rantametsien vanhat männyt. Sieksvuonon alue on lisäksi rakentamaton. Vuonon rannoilla on muutamia yksittäisiä nuotiopaikkoja sekä kapea polku.

2.4 Sarmilompola, kalanviljelylaitoksen RM-alue

Kalankasvatuslaitoksen RM-alue sijaitsee noin 9,5 km Nellimin kylän länsipuolella Sarmivuonon ja Sarmijärven välisellä alueella (kuva 43). RM-alueeksi kaavaillun alueen luontoarvoja käytiin tarkastamassa maastossa 22. ja 23.7.2013. Selvityskohteet, alueelta löydetty luontokohteet ja tekstissä esitettyjen valokuvien otossijainnit on esitetty liitteessä 4. Alueelta ei ole tiedossa huomionarvoisten lajien esiintymää (1.12.2014).



Kuva 43. Sarmilompolan selvitysalueen sijainti.

Kaisarannan alue (kohde A) on kuivahkoa ja melko avointa uudistuskypsää mäntykangasta ja jonka pohjoisranta on kivikkoinen. Alueella ei havaittu luontokohteita.

Sarmilompolaan laskeva loiva rinnesuo (kohde B) on reunoiltaan laajalti rahkarämettä. Suon keskiosan läpi on vedetty aikanaan oja, joka nyt on puustottunut 5 –metriseksi koivikoksi. Suo on laajalti kuivahtanut lähes muuttuma-asteelle. Järven rantavyöhyke on luhtaista saranevaa,

Suon itäpuoleinen kangas on kivikkoista uudistuskypsää kuivahkoa, kivikkoista mäntykangasta.

Kalankasvatusaltaiden pohjoispuolinen alue (kohde C) on tyypiltään suopursuista ja vaivaiskoivuista soistuvaa kangasta, jossa puusto on 5-7 –metristä mäntyä. Kaava-alueen reunassa suoalue on ojitettu, jonka seurauksena Vasakaltion alueen rimpineva ja saraneva on kuivahtanut ruoppapintaiseksi. Suon lajistoa ovat mm. jouhisara, luhtavilla, kurjenjalka, järvikorte, riippasara, pullosara, leväkkö ja tupasluikka.

Tien viereinen suoalue (kohde D) on lounaaseen laskevaa luhtaista saranevaa, jonka lajistoa ovat vesisara, pullosara, jouhisara, kurjenjalka, pohjanpaju, luhtavilla, järvikorte ja raate. Suon keskiosissa lajistoon tulevat hetekuirisammal, rassisammal, kairasammal, villapääluikka ja suo muuttuu luhtaiseksi ja lähteiseksi meso-eutrofiseksi saranevaksi. Suon pohjoisreunassa on vanha oja. Suon eteläpäässä on saranevareunuksinen lampi, josta laskee oja kalankasvatuslaitokselle. Lampea ympäröivä suo on vaivaiskoivurämettä.

Sarmilompolan eteläpuoleisella alueella (kohde E), metsäisimmät alueet ovat alavimmilta kohdin soistuneita kankaita. Järveen laskeva puro on luonnontilainen ja vesi- ja metsälakikohde. Puron ympäristöt ovat ainakin yläosastaan ruohoista kangaskorpea, jossa lajistona ovat korpi-imarre, orvokit, vilukko, mesiangervo, nuokkuhelmikkä, jouhisara, tupassara, luhtakastikka, puuston on varttunutta koivua ja lahoppuustoa on kohtalaisesti.

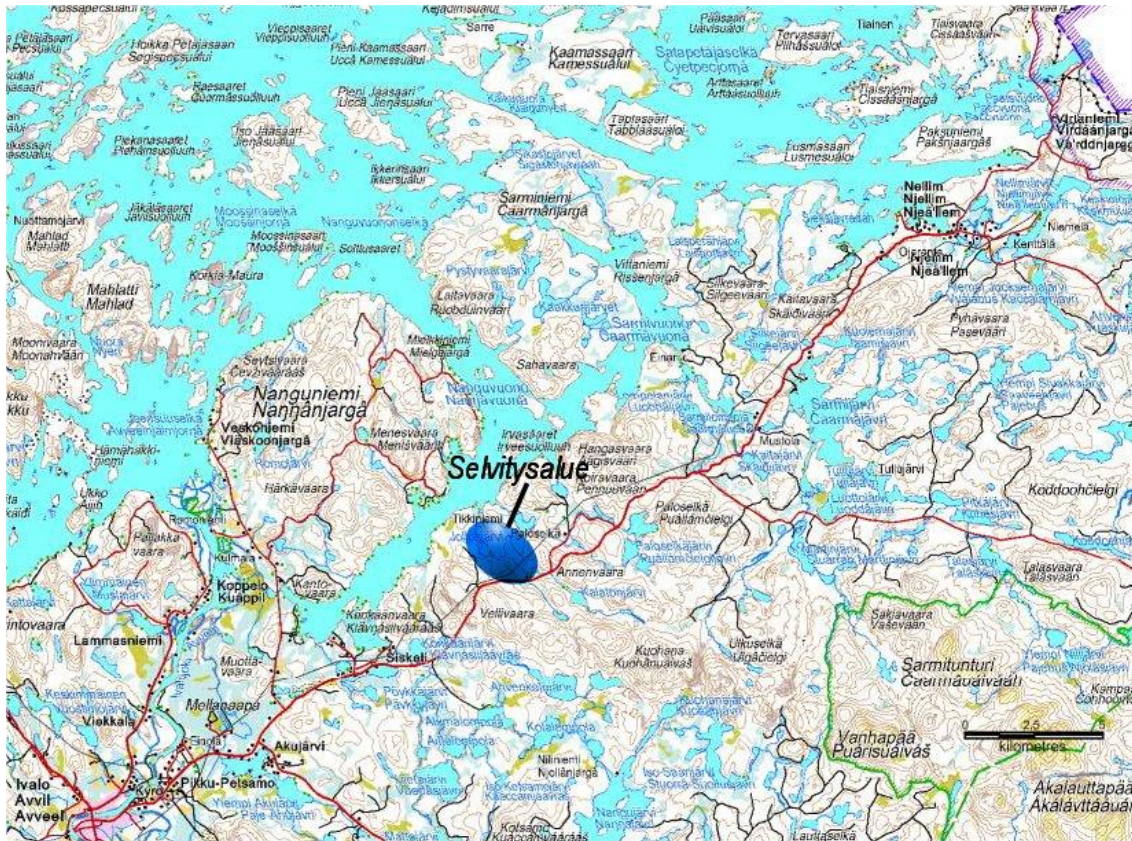
Niityn pohjoispuolinen rantasuo (kohde F) on sararämettä, jonka lajistoon kuuluvat jokapaikansara, pullosara, kurjenjalka, luhtavilla, hilla, vaivaiskoivu, kastikka, juolukka, jousihivilä, riippasara ja karhunsammal. Niemen ranta-alueet ovat sararämettä ja saranevaa, keskemällä laajemmalti vaivaiskoivurämettä.

Kohde G on nuorta ja osin varttunutta kasvatusmännikköä. Metsän keskellä on hieman kuivahtanut ja muuttunut sararämettä oleva suopainanne, jonka reunassa on vanhat ojat.

Tien itäpuolen alue (kohde H), on nuorta ja varttunutta kasvatusmännikköä, seassa myös uudistuskypsää puustoa. Rannan kangaskumpare on kuivahkoa mäntykangasta. Rannan läheisyydessä on kivikkokangasta melko runsaasti.

2.5 Jollusjärvi ja Tikkijärvi

Jollusjärvi ja Tikkijärvi sijaitsevat noin 18 km Ivalon taajamasta itään. Järvien rannoille on yleiskaavassa esitetty seitsemän tonttia, kaksi Tikkijärvelle ja viisi Jollusjärvelle. rakennuspaikkoja Tikkijärvelle on kolme ja Jollusjärvelle 11 kpl. Tonttien alueet käytiin tarkastamassa maastossa 23.7.2013. Kohteet on esitetty liitteessä 5.



Kuva 44. Jollusjärven ja Tikkijärven selvitysalueen sijainti.

Jollusjärvi, tonttipaikka 1

Jyrkkärinteinen ranta, jossa nousua noin 7-8 metriä. Päälyllysosassa varttunutta ja uudistuskypsää mäntyä, alispuuna 3-5 -metristä koivua ja raitaa. Tontilla ei havaittu luontokohteita.

Tonttipaikkojen 1 ja 2 välissä on suojuotti, joka on tyypiltään jousisaraista sararämettä, ruopparimpinevaa ja -rämettä. Suon reunassa on katajaa runsaasti ja lettoväkäsammalta niukasti. Suo on luonnontilaisena vähäpuustoisena suona metsälakikohde (liite 5, Lk1).



Kuvat 45 ja 46. Vasemmalla tonttipaikka 1, oikealla Jollusjärven luoteisranta.

Jollusjärvi, tonttipaikka 2

Varttunutta kuivahkoa mäntykangasta, alispuuna runsaasti 4-6 –metristä koivua. Lahopuustoa on maa- ja pystykelona siellä täällä. Tontilla ei havaittu luontokohteita.

Jollusjärvi, tonttipaikka 3

Nuorta ja varttunutta kuivahkon kankaan männikköä, jossa alispuuna runsaasti koivua. Ranta-alue on noin 30-40 metrin leveydeltä vaivaiskoivurämettä ja soistunutta kangasta. Tontilla ei havaittu luontokohteita.



Kuvat 47 ja 48. Vasemmalla tonttipaikka 2, oikealla tonttipaikka 3.

Jollusjärvi, tonttipaikka 4

Nuorta ja varttunutta kuivahkon kankaan männikköä. Tontilla ei havaittu luontokohteita.

Jollusjärvi, tonttipaikka 5

Nuorta ja varttunutta kuivahkon kankaan männikköä, vanhoja aihkimäntyjä on muutamia siellä täällä sekä vanhoja raitoja. Alispuuna 3-6 –metistä koivua melko paljon. Ranta-alue on vaivaiskoivuista soistunutta kangasta. Tontilla ei havaittu luontokohteita.



Kuvat 49 ja 50. Vasemmalla tonttipaikka 4, oikealla tonttipaikka 5.

Tikkijärvi, tonttipaikka 1

Varttunutta mäntyä kasvava kangas, sekapuuna aliskoivua ja raitaa. Järveltä päin kaatunutta tuulenkaatopuuta on melko runsaasti. Tontilla ei havaittu luontokohteita.

Tontin länsipuoleinen luonnontilainen puronvarsi on metsälain tarkoittama tärkeä elinympäristö (liite 5, **Lk 2**).

Tikkijärvi, tonttipaikka 2

Varttunutta ja uudistuskypsää kuivahkoa mäntykangasta, lahpuustoa maapuuna kohtalaisesti. Tontti on paikoin kivikkoine. Tontilla ei havaittu luontokohteita.

Järven lounaispuoleinen laskupuro on metsälain mukainen kohde (liite 5, Lk3). Puron ympäristö on sararämettä. Järven eteläpuoleisella rinteellä on useita lähdepohjaisia tihkupintoja, jotka ovat vesi- ja metsälain mukaisia luontokohteita (liite 5, Lk4). Tihkupintojen sammallajistossa yleisimpänä tavataan purolähdesammalta, hetesirppisammalta ja kinnassammalta.

Jollusjärven ja Tikkijärven välinen puro sekä siihen laskeva eteläpuolinen puro ovat metsälain tarkoittamia luontokohteita (liite 5, Lk5 ja Lk6). Puron ympäristö kankaiden välisessä notkossa on saranevaa, nevasosat vaihtuvat kankaisiin isovarpurämeinä ja vaivaiskoivurämeinä. Puron varressa havaittiin riekkoipoikeita. Riekko on voimassa olevassa uhanalaisluokituksessa luokiteltu silmälläpidettäviin (NT) lajeihin.



Kuvat 51 ja 52. Vasemmalla Tikkijärven tonttipaikka 1, oikealla tonttipaikka 2.

3 LUONTOTYYPIT

Seuraavassa on esitetty niillä nyt selvitettyillä kohteilla olevat luontotyypit, joille ollaan Ivalon alueen yleiskaavassa osoittamassa rakentamista.

3.1 Luonnonsuojelulain mukaiset luontotyypit

Maast selvityskohteilta ei ole tiedossa luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppiejä eikä sellaisia löydetty myöskään maast selvitysten yhteydessä.

3.2 Vesilain mukaiset luontotyypit

Vesilain (2:11§) mukaisiin vesiluonnon suojelutyyppieihin kuuluvana kohteena löydettiin Tikkijärven yhdellä tontilla sijaitsevat lähdepohjaiset tihkupinnat sekä neljä luonnontilaista puroa. Sarmilompolan RM-alueella järveen laskeva luonnontilainen puro on vesilain mukainen kohde.

3.3 Metsälain mukaiset luontotyypit

Nanguniemen RM-2 -alueelta löydettiin metsälain (3:10§) mukaisina kohteina pieni luonnontilainen lähteinen suo ja sen piilopuro, lähdevaikutteinen luhtasuo, luonnontilainen vähäpuustoisin suo sekä lähdevaikutteinen suo ja noro.

Nellimin RM-1-alueelta metsälain mukaisina kohteina löydettiin vähäpuustoinen suo sekä kivikko ja siihen liittyvä lähdevaikutteinen suo.

Sarmilompolan RM-alueella metsälain mukaisena kohteena on järveen laskeva luonnontilainen puro.

Tikkijärvellä metsälakikohteiksi merkittiin yhdellä tontilla sijaitsevat lähdepohjaiset tihkupinnat sekä neljä luonnontilaista puroa. Jollusjärvellä merkittiin metsälakikohteena vähäpuustoinen luonnontilainen suo.

3.4 Uhanalaiset luontotyypit

Selvitysalueilta ei löydetty Pohjois-Suomessa uhanalaisiksi arvioituja luontotyyppejä.

4 LAJIT

4.1 Luontodirektiivin tiukkaa suojelua vaativat lajit

Selvitysalueilta ei ole tiedossa luontodirektiivin mukaisten lajien esiintymäpaikkoja eikä sellaisia havaittu myöskään maastotöiden yhteydessä.

4.2 Erityisesti suojeltavat lajit

Selvitysalueilta ei ole tiedossa erityisesti suojeltavia lajeja eikä sellaisia havaittu myöskään maastotöiden yhteydessä.

4.3 Rauhoitetut lajit

Selvitysalueilta ei ole tiedossa rauhoitettujen lajien esiintymiä eikä sellaisia havaittu myöskään maastotöiden yhteydessä.

4.4 Uhanalaiset lajit

Selvitysalueilta ei ole tiedossa uhanalaisten lajien esiintymiä eikä sellaisia havaittu myöskään maastotöiden yhteydessä.

4.5 Suomen vastuulajit

Selvitysalueilta ei ole tiedossa Suomen vastuulajien esiintymiä eikä sellaisia havaittu myöskään maastotöiden yhteydessä.

4.6 Silmälläpidettävät ja alueellisesti uhanalaiset lajit

Selvitysalueilla ei tiedetä esiintyvän eikä maastokäynnillä havaittu silmälläpidettäviä tai alueellisesti uhanalaisia lajeja.

5 KIRJALLISUUS

Eurola, S. 1999: Kasvipeitteemme alueellisuus. Oulanka reports 22. Oulanka biological station. University of Oulu.

Eurola, S., Bendiksen, K. ja Rönkä, A. 1992: Suokasviopas. Oulanka reports 11. Oulanka biological station. University of Oulu.

Eurola, S., Huttunen, A. ja Kukko-oja, K. 1995: Suokasvillisuusopas. Oulanka reports 14. Oulanka biological station. University of Oulu.

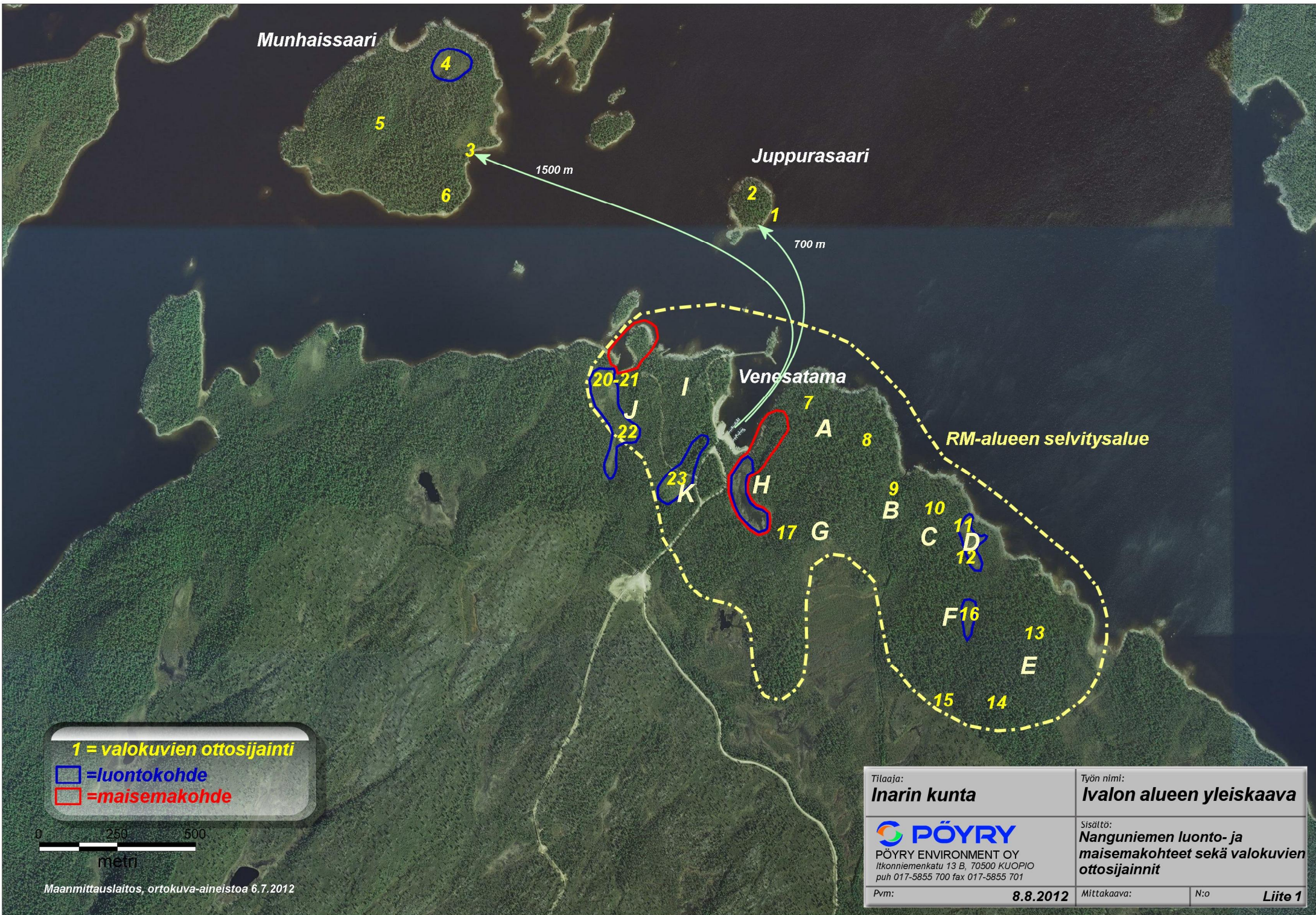
Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. ja Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.

Laine, J. ja Vasander, H. 2005: Suotyypit ja niiden tunnistaminen. Metsäkustannus Oy. Hämeenlinna.

Meriluoto, M. ja Soininen, T. 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Tapio.

Mäkinen Kalevi, Jukka-Pekka Palmu, Jari Teeriaho, Hannu Rönty, Tom Rauhaniemi & Jaana Jarva (2007). Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat. Suomen ympäristö -sarja nro 14. Ympäristöministeriö.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.



Munhaissaari

Juppurasaari

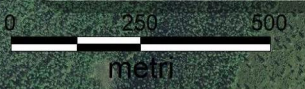
Venesatama

RM-alueen selvitysalue

1 = valokuvien ottosijainti

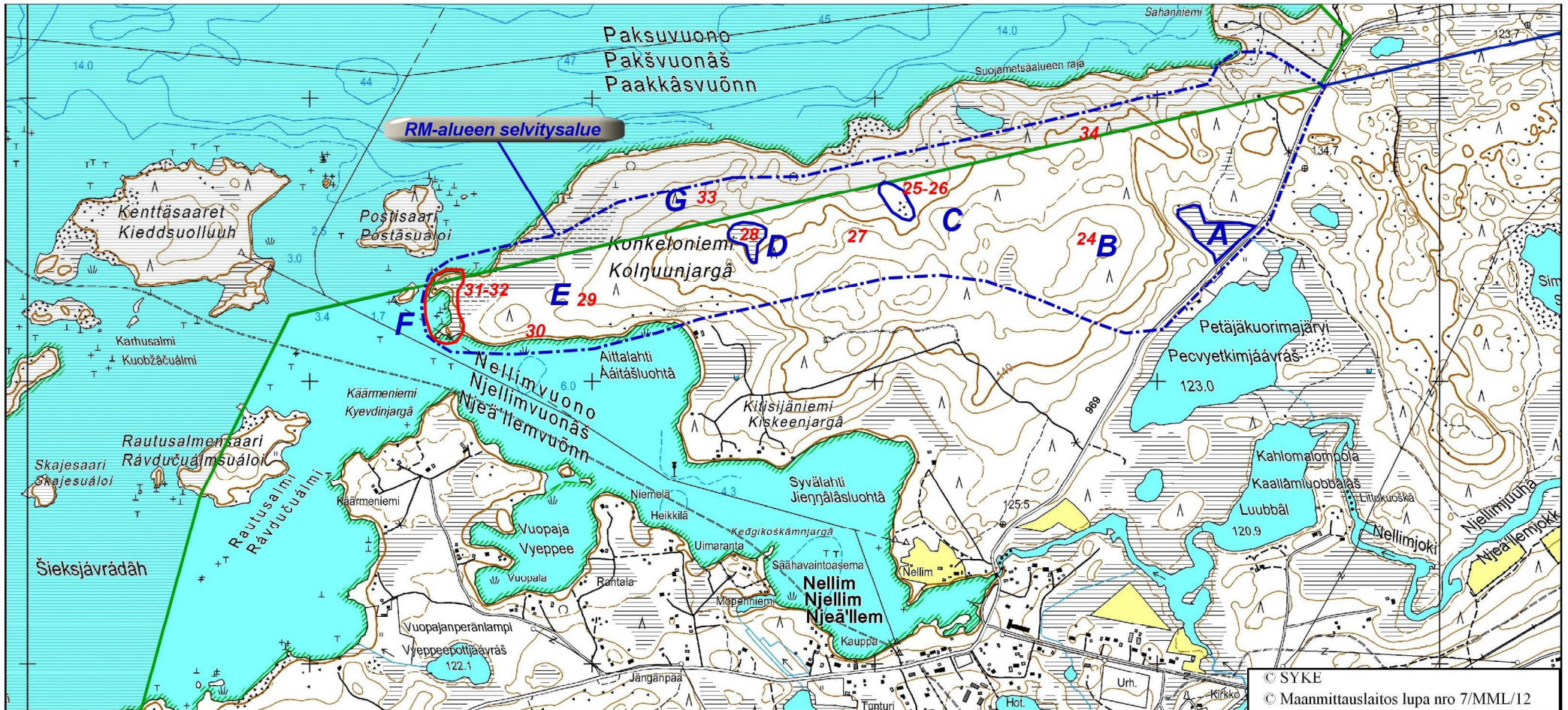
□ = luontokohde

□ = maisemakohde



Maanmittauslaitos, ortokuva-aineistoa 6.7.2012

Tilaaaja: Inarin kunta	Työn nimi: Ivalon alueen yleiskaava
PÖYRY PÖYRY ENVIRONMENT OY Itkonniemenkatu 13 B, 70500 KUOPIO puh 017-5855 700 fax 017-5855 701	Sisältö: Nanguniemen luonto- ja maisemakohteet sekä valokuvien ottosijainnit
Pvm: 8.8.2012	Mittakaava: N:o Liite 1



Mittakaava 1:20000

Koordinaattijärjestelmä: KKJ-yk

Nurkkapisteen koordinaatit: 7640833:3549927 - 7643333:3555427

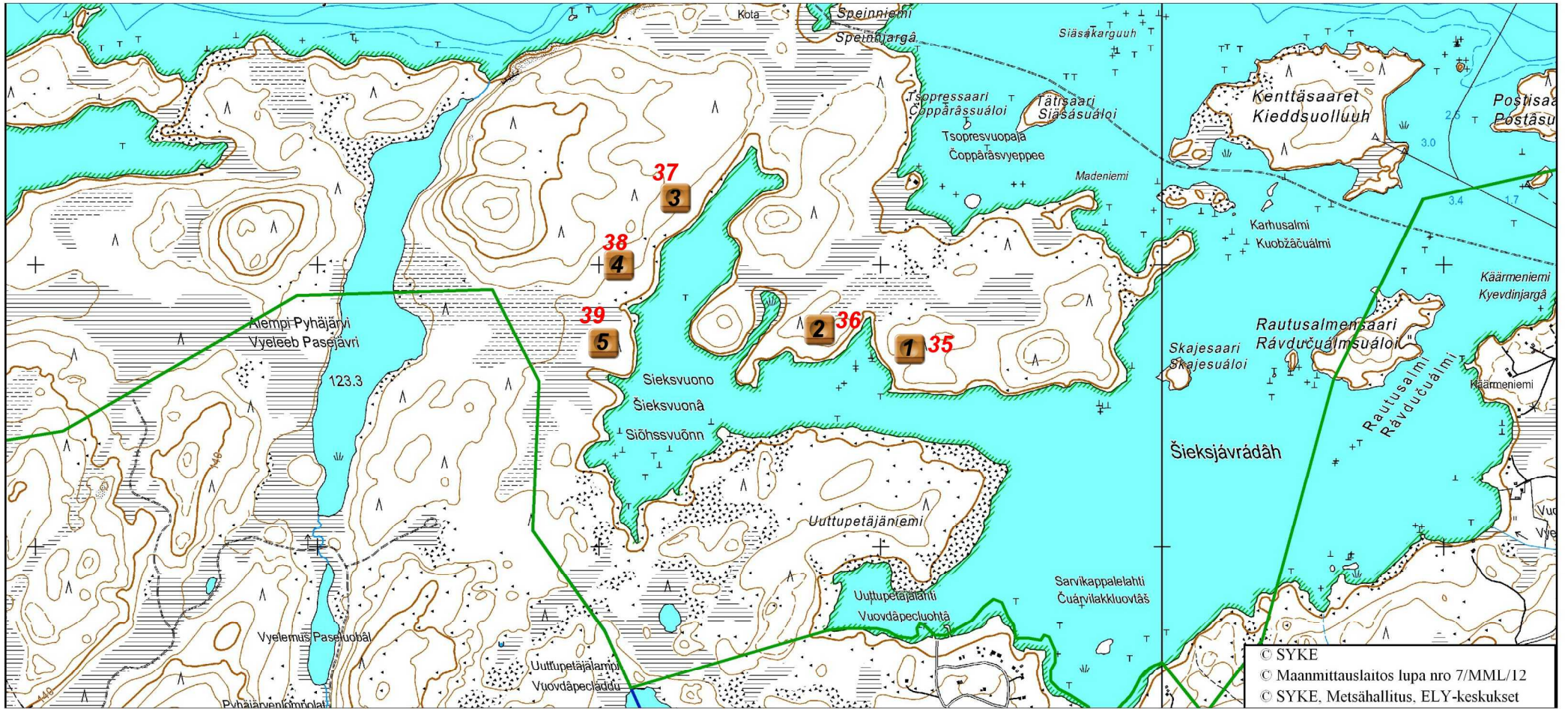
25 = valokuvan ottosijainti

□ = luontokohde

□ = maisemakohde

— = Natura-alueen raja

Tilaaaja: Inarin kunta	Työn nimi: Ivalon alueen yleiskaava
PÖYRY PÖYRY ENVIRONMENT OY Itkonniemenkatu 13 B, 70500 KUOPIO puh 017-5855 700 fax 017-5855 701	Sisältö: Nellimin RM-alueen luonto- ja maisemakohteet sekä valokuvien ottosijainnit
Pvm: 9.8.2012	Mittakaava: N:o Liite 2



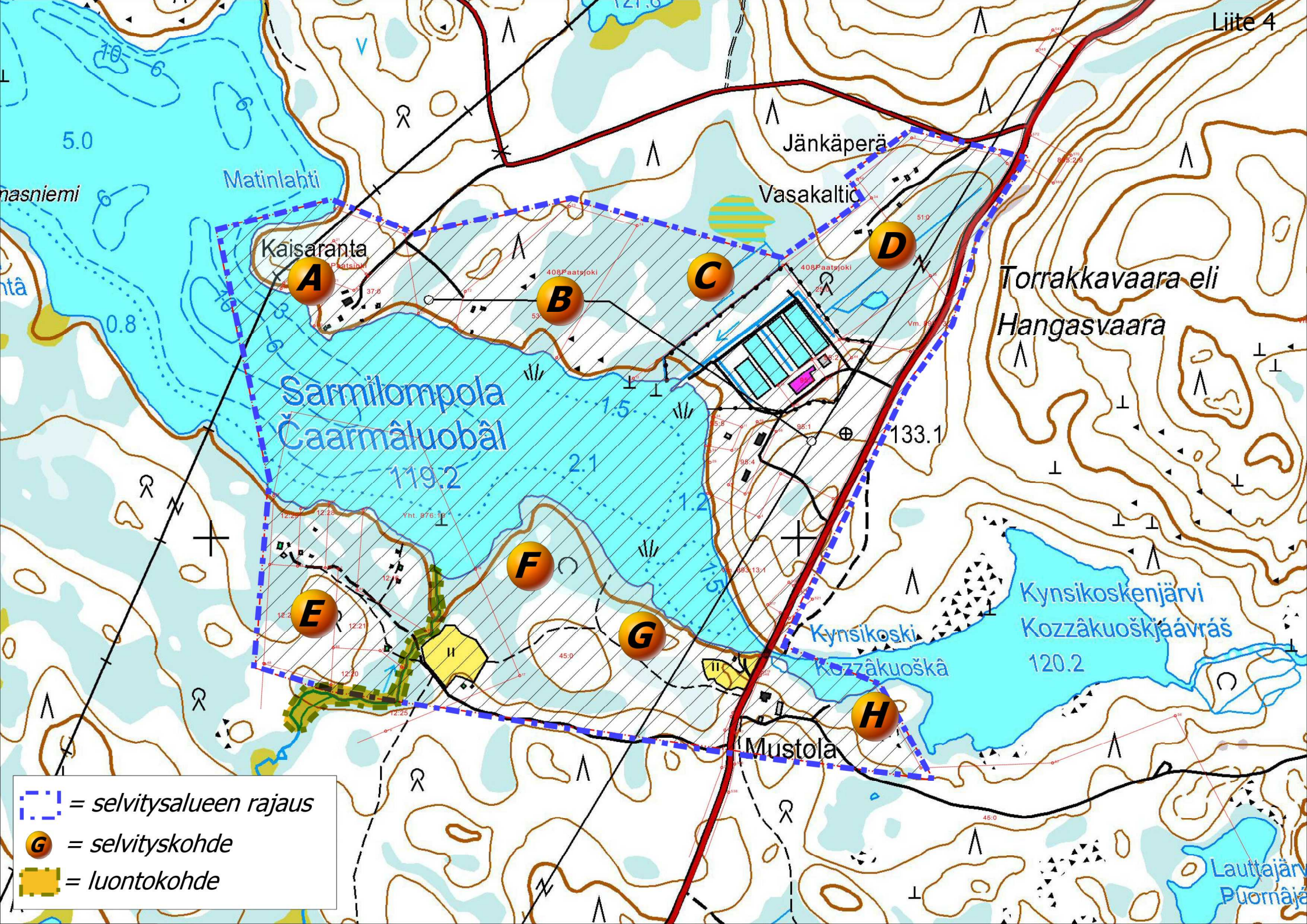
Mittakaava 1:20000




Koordinaattijärjestelmä: KKJ-yk

Nurkkapisteen koordinaatit: 7640425:3545898 - 7642925:3551398

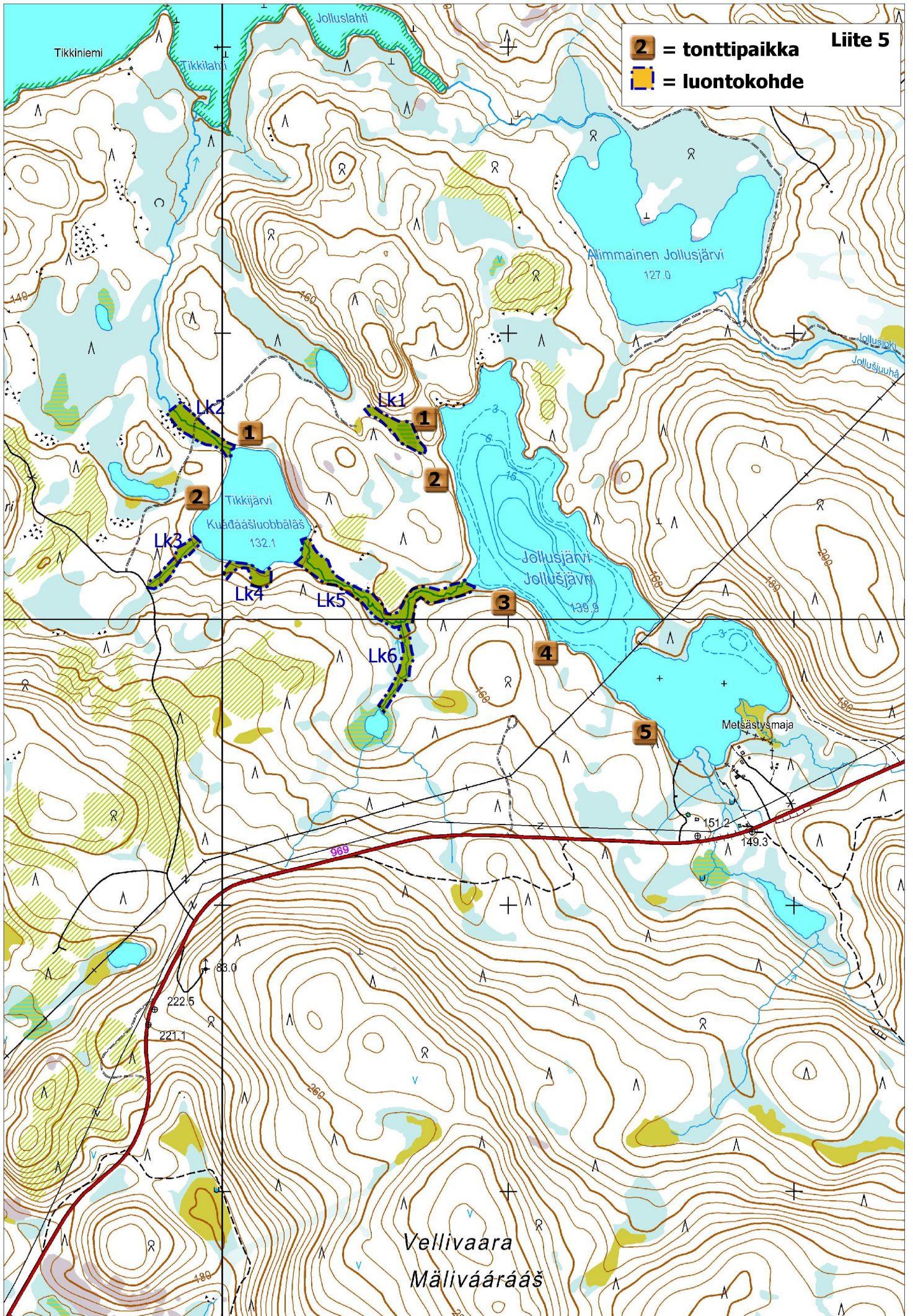
 = tonttipaikka
37 = valokuvan ottosijainti
 = Natura-alueen raja

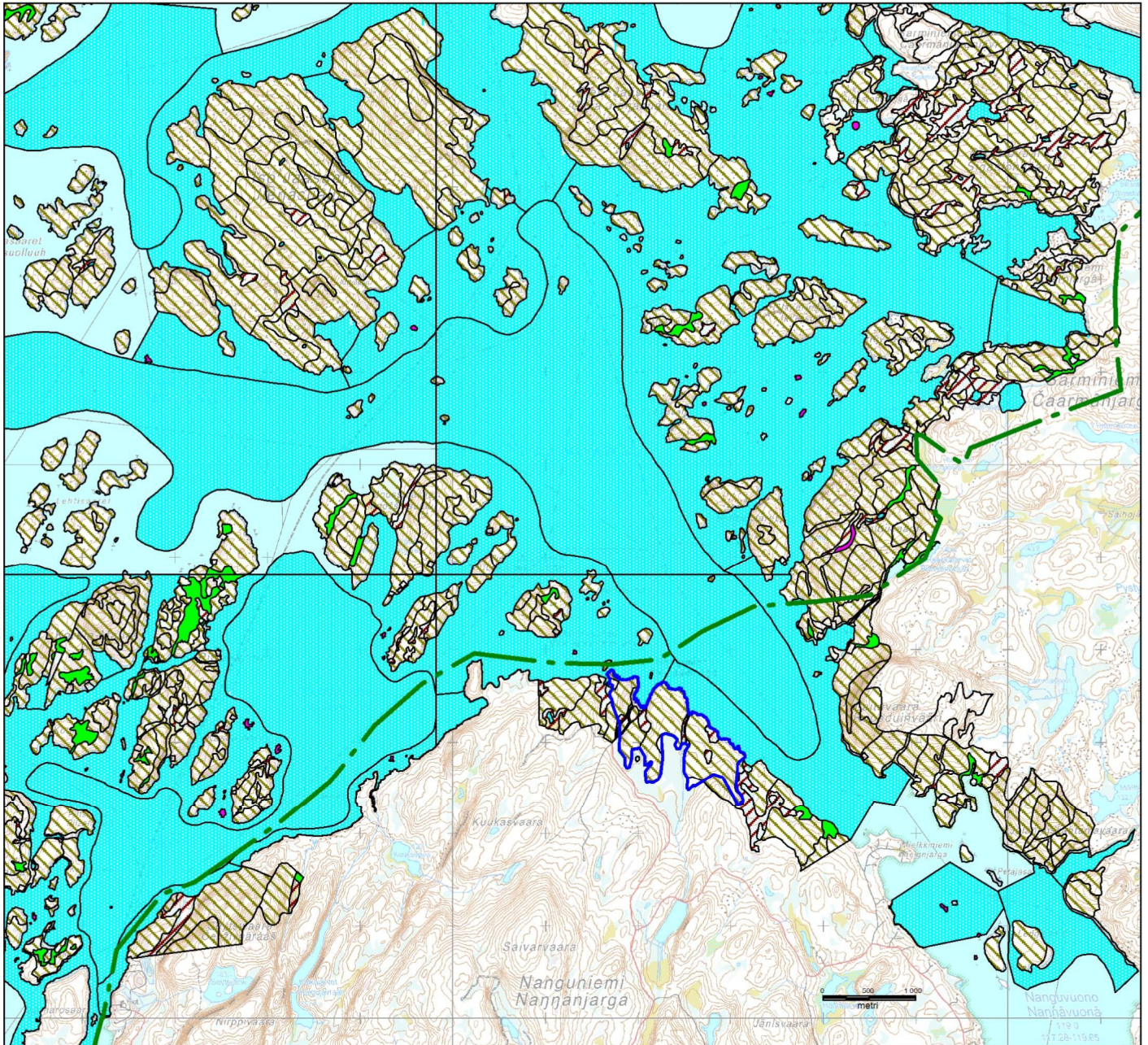




-  = selvitysalueen raja
-  = selvityskohde
-  = luontokohde

2 = tonttipaikka **Liite 5**
■ = luontokohde

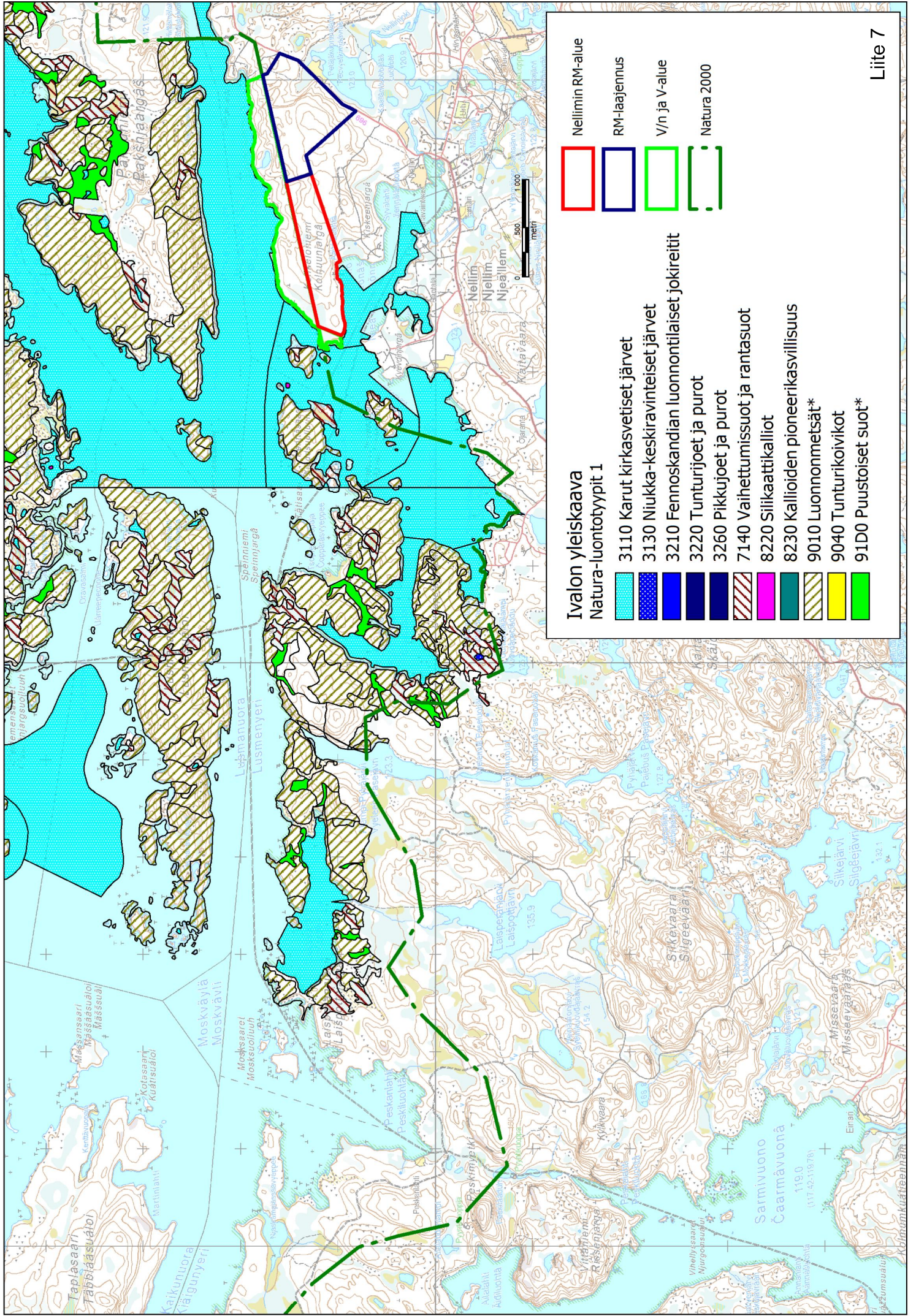




Ivalon yleiskaava
Natura-luontotyytit 1



Liite 6

- 3110 Karut kirkasvetiset järvet
 - 3130 Niukka-keskiravinteiset järvet
 - 3210 Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit
 - 3220 Tunturijoet ja purot
 - 3260 Pikkujoet ja purot
 - 7140 Vaihettumissuot ja rantasuot
 - 8220 Silikaattikalliot
 - 8230 Kallioiden pioneerikasvillisuus
 - 9010 Luonnonmetsät*
 - 9040 Tunturikoivikot
 - 91D0 Puustoiset suot*
-
- Natura 2000
 - Nanguniemen RM-alue




Ivalon yleiskaava


Natura-luontotyyppit 1

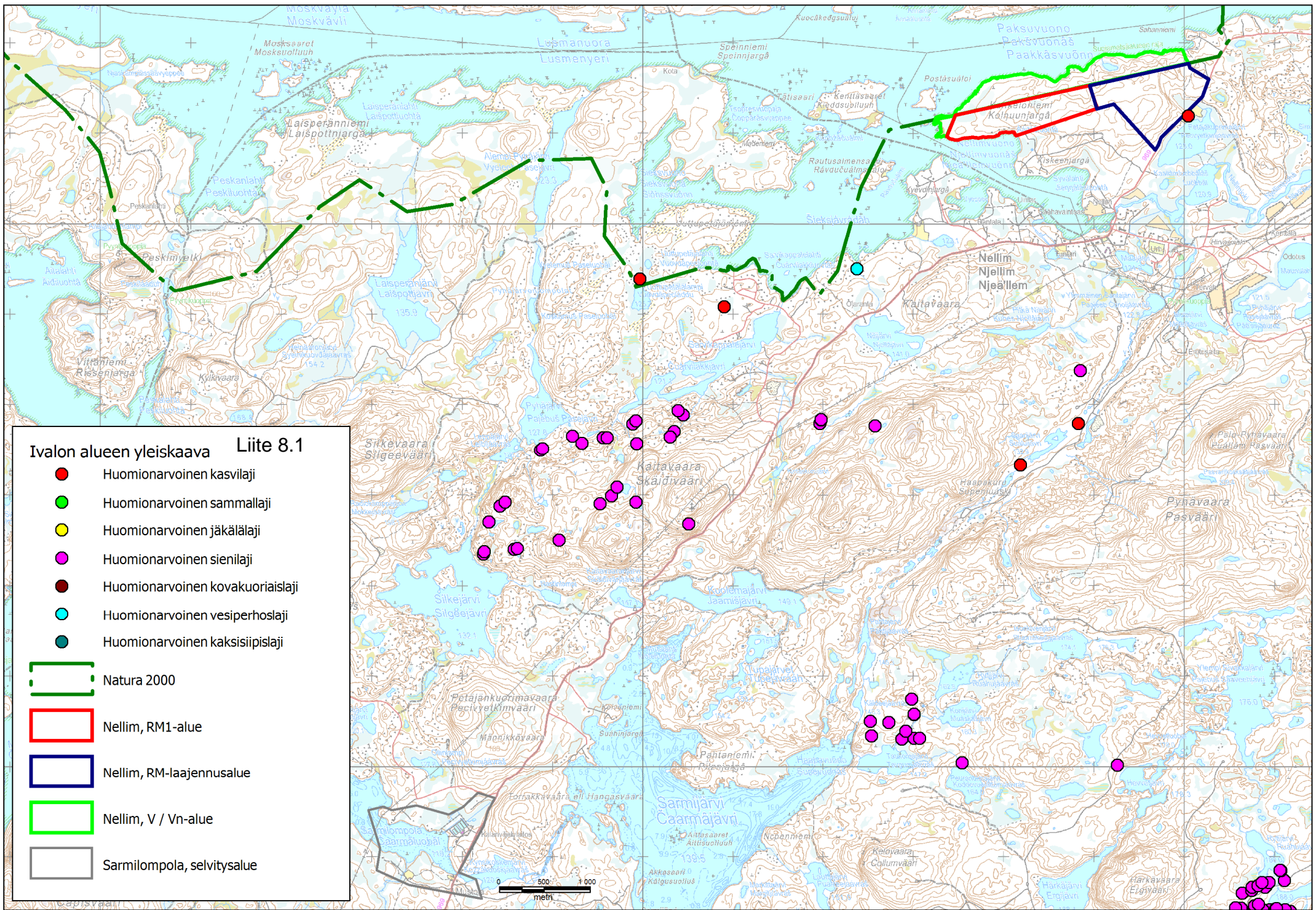
-  3110 Karut kirkasvetiset järvet
-  3130 Niukka-keskiravinteiset järvet
-  3210 Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit
-  3220 Tunturijoet ja puurot
-  3260 Pikkujoet ja puurot
-  7140 Vaihettumissuot ja rantasuot
-  8220 Siikaattikalliot
-  8230 Kallioiden pioneerikasvillisuus
-  9010 Luonnont metsät*
-  9040 Tunturikoivikot
-  91D0 Puustoiset suot*

 Nellimin RM-alue

 RM-laajennus

 V/n ja V-alue

 Natura 2000

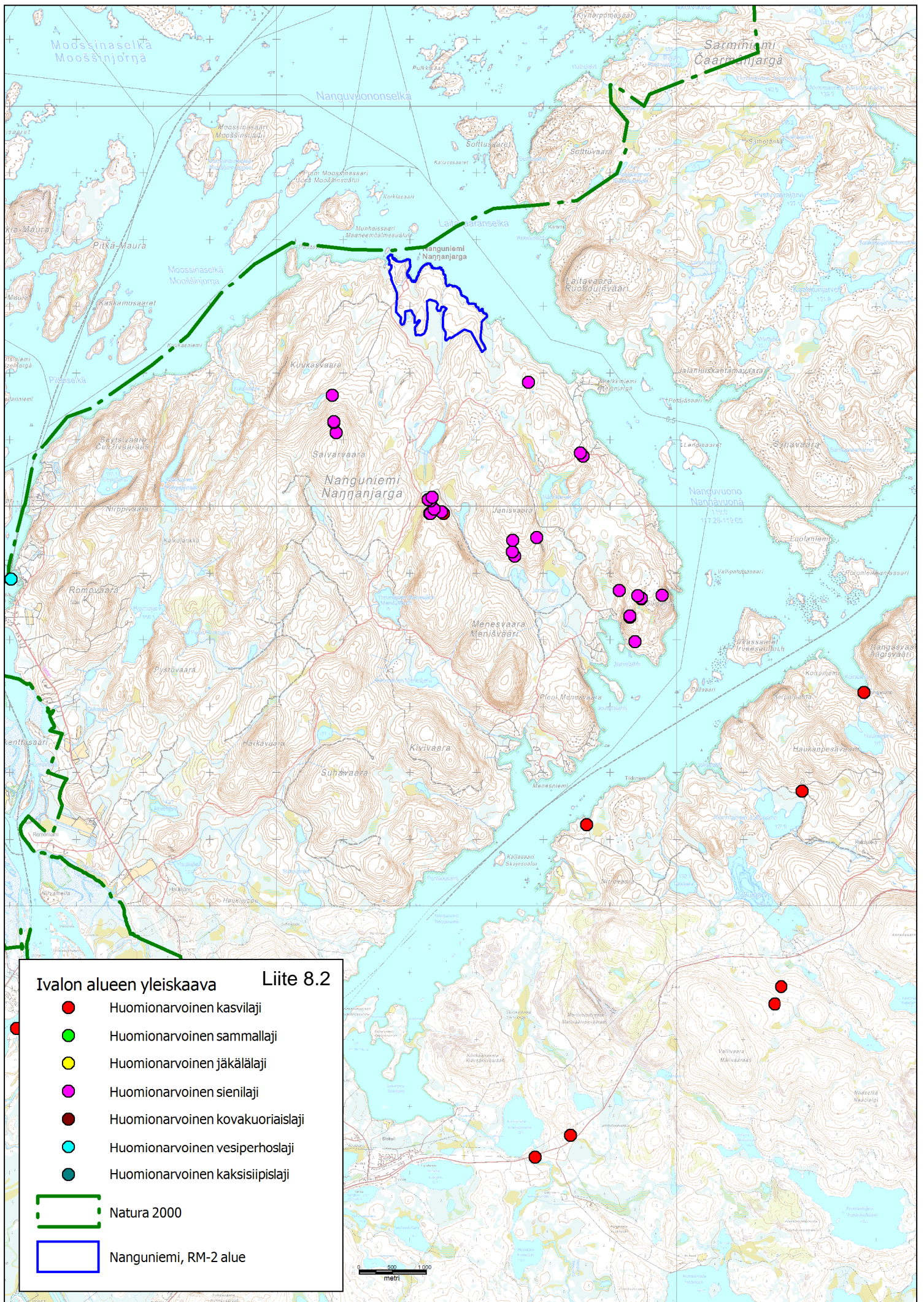


Ivalon alueen yleiskaava Liite 8.1

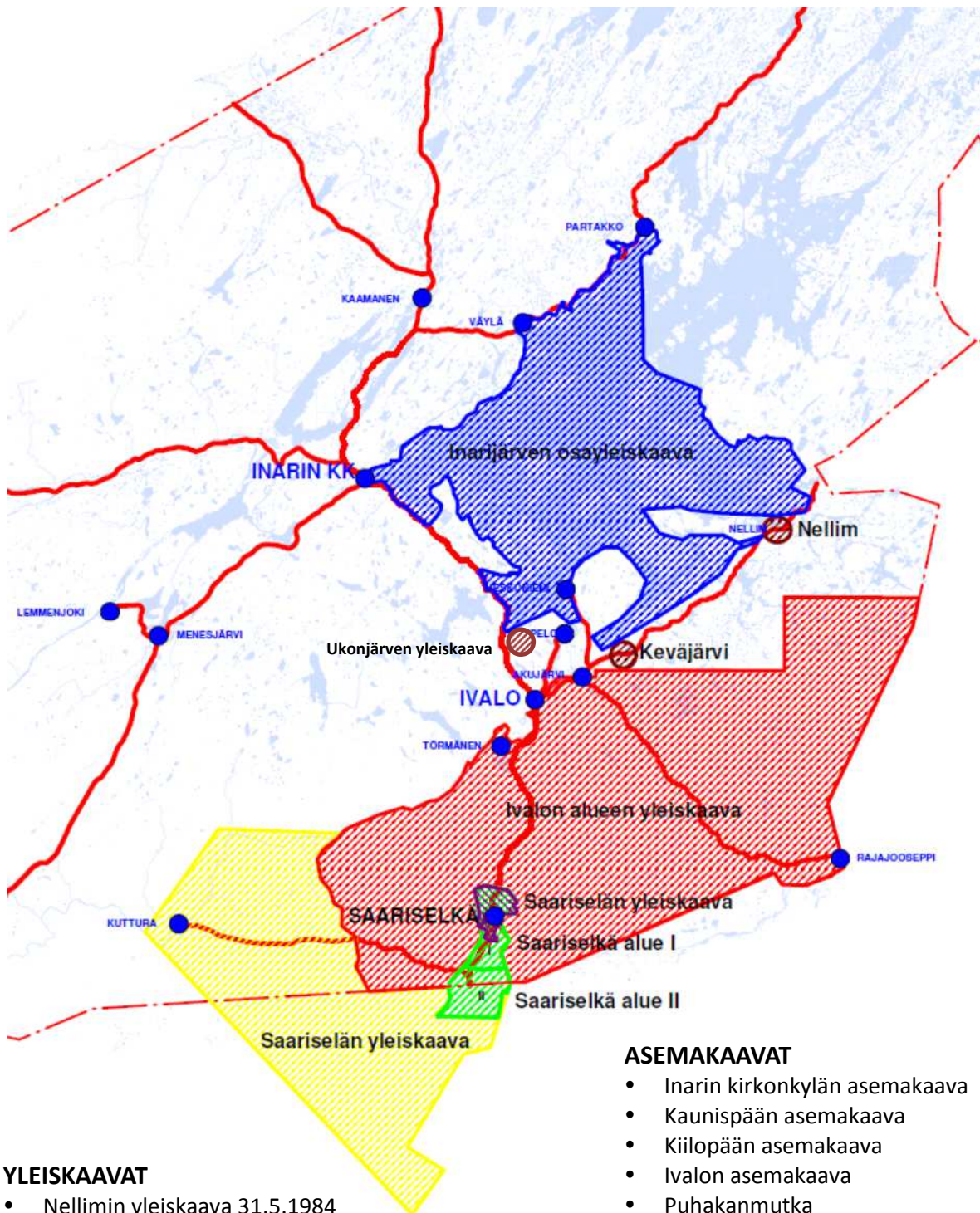
- Huomionarvoinen kasvilaji
- Huomionarvoinen sammallaji
- Huomionarvoinen jäkälälaji
- Huomionarvoinen sienilaji
- Huomionarvoinen kovakuoriaislaji
- Huomionarvoinen vesiperhoslaji
- Huomionarvoinen kaksisiipislaji

- Natura 2000
- Nellim, RM1-alue
- Nellim, RM-laajennusalue
- Nellim, V / Vn-alue
- Sarmilompola, selvitysalue





8. YLEIS- JA ASEMAKAAVAT 1.1.2017



YLEISKAAVAT

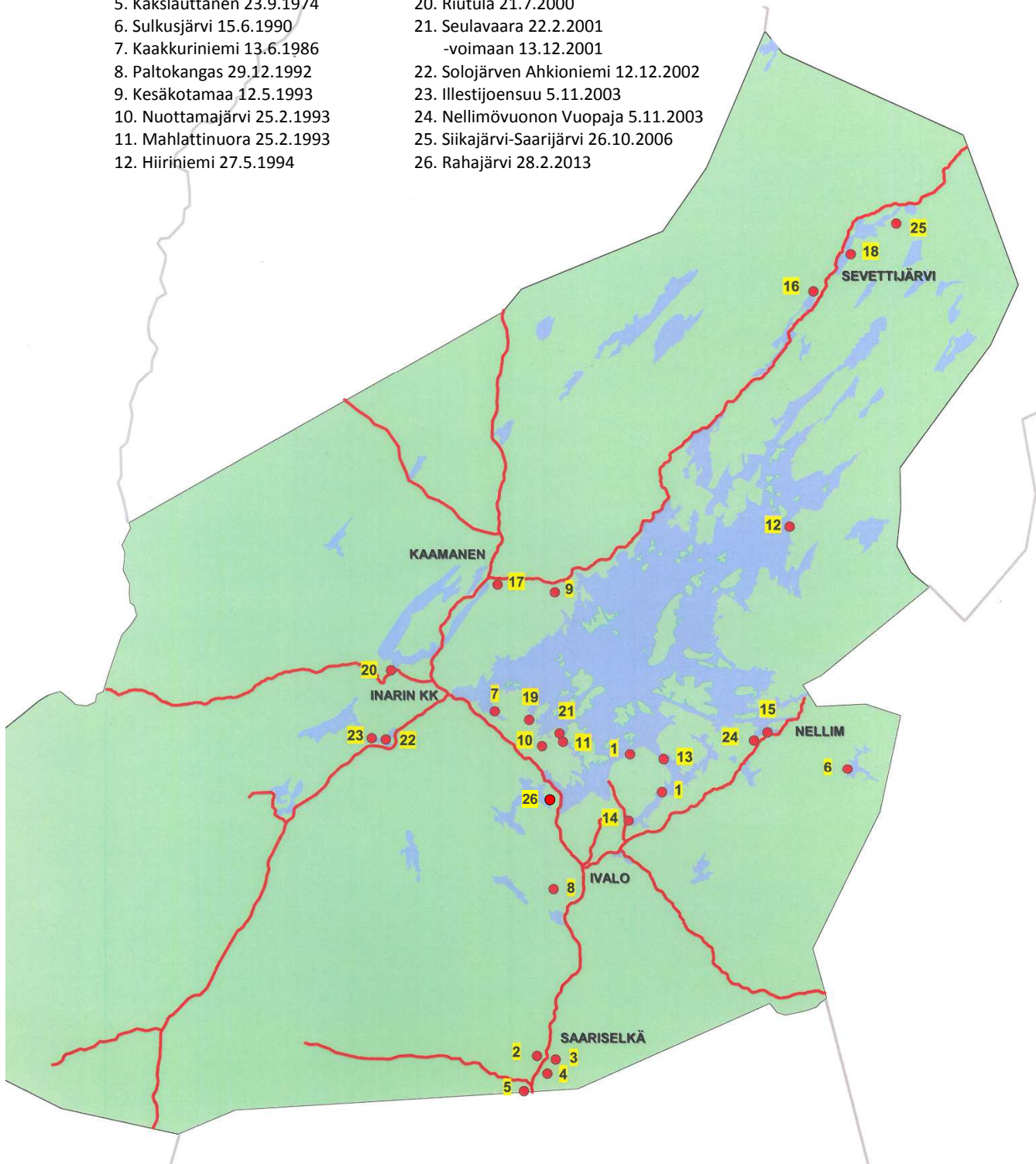
- Nellimin yleiskaava 31.5.1984
- Saariselän yleiskaava 15.1.1992
- Saariselän yleiskaava alue I 11.3.2004 oik. vaik.
- Saariselän yleiskaava alue II 23.6.2004 oik. vaik.
- Keväjärven yleiskaava 17.9.1992
- Inarijärven yleiskaava 1.3.1996 oik. vaik.
- Ivalon alueen yleiskaava 16.9.2010 oik. vaik.
- Saariselän yleiskaava 10.11.2011, khall 16.4.2012 oik. vaik.
- Ukonjärven yleiskaava 13.12.2013 oik. vaik.

ASEMAKAAVAT

- Inarin kirkonkylän asemakaava
- Kaunispään asemakaava
- Kiilopään asemakaava
- Ivalon asemakaava
- Puhakanmutka
- Pikkupetsamo
- Sylvenvaara

9. RANTA-ASEMAKAAVAT 1.1.2017

- | | |
|-----------------------------|--|
| 1. Nanguniemi | 13. Mielgnjarga 21.8.1995 |
| - Ämmänhiekkä 6.5.1981 | 14. Peuravuono 4.9.1995 |
| - Menesvaara 6.2.1985 | 15. Nellimö 9.7.1998 |
| - Kortteli 36 27.2.1986 | 16. Nilijärvi-Rautaperäjärvi 21.8.1998 |
| 2. Laanioja 24.8.1981 | 17. Mukkajärvi 27.8.1998 |
| 3. Laanila 23.9.1974 | 18. Varpuniemi 26.10.1998 |
| 4. Hangasoja 23.9.1974 | 19. Kankiniemi 4.11.1999 |
| 5. Kakslauttanen 23.9.1974 | 20. Riutula 21.7.2000 |
| 6. Sulkusjärvi 15.6.1990 | 21. Seulavaara 22.2.2001 |
| 7. Kaakkuriniemi 13.6.1986 | -voimaan 13.12.2001 |
| 8. Paltokangas 29.12.1992 | 22. Solojärven Ahkioniemi 12.12.2002 |
| 9. Kesäkotamaa 12.5.1993 | 23. Illestijoensuu 5.11.2003 |
| 10. Nuottamajärvi 25.2.1993 | 24. Nellimövuonon Vuopaja 5.11.2003 |
| 11. Mahlattuora 25.2.1993 | 25. Siikajärvi-Saarijärvi 26.10.2006 |
| 12. Hiiriniemi 27.5.1994 | 26. Rahajärvi 28.2.2013 |



26.10.2006



IVALON PALISKUNNAN YLEISKAAVA
NATURA-ARVIOINTI

Competence. Service. Solutions.

Pöyry Environment Oy

FM Mika Welling
FM Tommi Tenno
Arkkitehti OTM Taina Törmikoski

Yhteystiedot

Itkonniemenkatu 13
FI-70500 Kuopio
Finland
Kotipaikka Helsinki, Finland
Y-tunnus 0196118-8
Tel. +358 10 33450
Fax +358 10 33 45701
www.environment.poyry.fi

Copyright © Pöyry Environment Oy

Kaikki oikeudet pidätetään Tätä asiakirjaa tai osaa siitä ei saa kopioida tai jäljentää missään muodossa ilman Pöyry Environment Oy:n antamaa kirjallista lupaa.

1	JOHDANTO	2
2	YLEISKAAVAN NATURA-ARVIOINNIN TARVEHARKINTA	2
2.1	Inarijärven Natura-alue	2
2.1.1	Ivalojoen Natura-alue	3
2.1.2	Tsarmitunturin Natura-alue	4
2.1.3	Hammastunturin erämaan Natura-alue	5
2.1.4	Uk-puisto-Sompio-Kemihaaran Natura-alue	6
3	LUONNONSUOJELULAIN 65 JA 66 §:IEN MUKAINEN NATURA-ARVIOINTI	7
4	NELLIMIN MATKAILUPALVELUALUEEN NATURA-ARVIOINTI	8
4.1	Hankekuvaus	8
4.2	Arviointimenetelmät	8
4.3	Hankkeen mitoituksellisia tunnuslukuja	8
4.4	Inarin Natura-alue, luonnonolot ja suojeluperusteet	10
4.4.1	Matkailupalvelualueen Natura-luontotyypit	12
4.5	Arvio majoituspalvelualueen vaikutuksista Inarijärven Natura-alueeseen	13
4.5.1	Rakentamisen aiheuttama vaikutus	13
4.5.2	Matkailijoiden ja eri aktiviteettien aiheuttama vaikutus	14
4.6	Lieventävät toimenpiteet	16
4.7	Arvioidut vaikutukset lieventävien toimenpiteiden jälkeen	17
4.8	Arvioinnin epävarmuustekijöitä	18
5	KIRJALLISUUTTA	18
Liitteet		
Liite 1	Selvitysalueen sijainti	
Liite 2	Selvitysalueen yleiskartta ja Natura-alueen rajaus	
Liite 3	Ote kaavaluonnoksesta	
Liite 4	Natura-luontotyypit (Metsähallituksen aineisto)	
Liite 5	Natura-luontotyypiselvityksen maastotyökohteet	
Liite 6.1	Vaikutusaluerajaukset	
Liite 6.2	Natura-luontotyypit	
Liite 7	Valokuvia Natura-alueelta	

1 JOHDANTO

Lapin ympäristökeskus antoi 2.6.2006 lausuntonsa Ivalon paliskunnan yleiskaavaluonnoksesta. Lausunnossa todettiin, että kaavaluonnoksessa Natura 2000-verkostoon kuuluville alueille ja niiden läheisyyteen osoitettujen toimintojen vaikutuksista on tehtävä muusta luontovaikutusten arvioinnista erillinen Natura-arvioinnin tarveharkinta. Tarveharkinnassa on esitettävä Natura-alueittain arvio kaikista maankäytöllisistä aluevarauksista, joita kaavassa osoitetaan Natura-alueille. Lisäksi Nellimiin osoitetun matkailupalveluiden alueen Natura-luontotyypit tuli selvittää. Käsillä olevassa Natura-arviossa esitetään tarveharkinnan tulokset sekä varsinainen Natura-arvio.

2 YLEISKAAVAN NATURA-ARVIOINNIN TARVEHARKINTA

Yleiskaavaluonnoksessa maankäytöllisiä aluevarauksia Natura-alueille on osoitettu moottorikelkkareitteinä, ohjelmapalvelualueina sekä majoituspalveluiden alueena. Seuraavassa on arvioitu Natura-arvioinnin tarvetta Natura-alueittain.

2.1 Inarijärven Natura-alue

Nellimin matkailupalveluiden alue

Kaavaluonnoksessa Inarijärven Natura 2000-alueelle sijoittuvaa rakentamista on osoitettu Nellimin Korkeloniemeen, joka on merkitty matkailupalveluiden alueeksi (RM). Inarijärven Natura-alue kulkee Korkeloniemen pohjoisosan läpi. Alue kuuluu myös rantojen suojeeluohjelmaan, jonka perustavoitteena on säilyttää ohjelmaan kuuluvat alueet rakentamattomina ja luonnontilaisina. Uudisrakentaminen ei pääsääntöisesti ole mahdollista rantojen suojeelualueilla. Alueen suojeelu on toteutettu rakennuslain nojalla Inarijärven osayleiskaavan mukaisesti ja kaavaa toteutetaan nykyisen maankäyttö- ja rakennuslain nojalla.

Inarijärven Natura 2000-alueen suojeluperusteena olevat luontotyypit ovat:

Hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet (Littorelletalia uniflorae)	70 %
Vaiheutumissuot ja rantasuot	5 %
Kasvipeitteiset silikaattikalliot	1 %
Kallioiden pioneerikasvillisuus (Sedo-Scleranthion tai Sedo albi-Vernicion dilleni)	3 %
*Luonnontilaiset tai niiden kalt. mäntyvaltaiset vanhat metsät	12 %
*Mäntyvaltaiset puustoiset suot	8 %
*) priorisoitu luontotyyppi	

Lintudirektiivin liitteen I lajeja alueella ovat: ampuhaukka, hiiripöllö, kaakkuri, kuikka, lapintiira, liro, metso, palokärki, suokukko, uivelo, alueella 1 uhanalainen laji.

Nellimin RM alueeseen sisältyvälle Natura-alueelle tehdyn maastotyön perusteella kyseisellä Natura-alueella esiintyviä luontotyyppisiä ovat borealiset luonnonmetsät, karut vähäravinteiset järvet, puustoiset suot sekä rantasuot.

Kaavaluonnoksen kaavamääräyksessä Nellimin majoituspalveluiden alueesta todettiin:

”Alue on varattu paikallisen kulttuurin säilymistä ja edistämistä tukevan matkailupalvelun majoitusrakentamiselle. Alueen rakentamisessa on huomioitava erityisesti paikallisen kulttuurin arvot. Alueen toteuttaminen vaatii asemakaavoitusta. Asemakaavassa osoitettava

rakennusoikeus on enintään 18 000 k-m² (300 mökkiä). Yksittäisen rakennuksen tavoiteltava koko on ja 60 k-m² ja enimmäiskoko 120 k-m².”

Tämän jälkeen tehtiin kaavamääräykseen uusi esitys:

- alueelle sallittaisiin enintään 150 mökkiä, kerrosalana noin 9000 m² ja alue tukeutuisi Nellimin kylän palveluihin
- mikäli alueelle vaaditaan oma palvelukeskus, rakennettaisiin ensimmäisessä vaiheessa 150 mökkiä + palvelurakentaminen (esim. max 3000 m²) yhteensä siis kerrosalaa n. 12 000 m². Sen lisäksi sallittaisiin toisessa vaiheessa lisää 150 mökkiä. Yhteensä alueelle rakentamista noin 21 000 m².

Näiden tietojen perusteella voitiin arvioida, että Nellimin majoituspalveluiden nykyisen rajauksen mukainen toteutuminen em. rakentamismitoituksilla saattaa mahdollisesti suoraan heikentää Inarijärven Natura-alueen luontotyyppiä ja epäsuorasti vaikuttaa laajemminkin Natura-alueen luontotyyppihin. Näin ollen suunniteltu toiminta edellyttäisi Natura-arvioinnin tekemistä.

Peskanlahden moottorikelkkareitti

Kaavaluonnoksessa on merkitty Sarminiemessä Peskanlahden kautta kulkeva moottorikelkkareitti. Reitti kulkee Peskanlahden pohjukasta Inarijärven Natura-alueen läpi Peskanlampien kautta etelään Sarmivuonoon. Moottorikelkkareitillä Natura-luontotyyppinä ovat luonnonmetsät (9010) sekä vaihettumissuot ja rantasuot (7140).

Boreaalisten luonnonmetsien (Luonnonmetsät 9010) luontotyyppiin kuuluu 12 % Inarijärven Natura-alueesta. Luontotyyppi käsittää vanhat luonnonmetsät sekä luonnontilaiset paloalat ja palon jälkeen luonnontilaisina kehittyneet nuoret lehtipuumetsät. Vanhat luonnontilaiset ja niiden kaltaiset metsät jaetaan lisäksi viiteen alatyyppeihin puulajien mukaan (kuusivaltaiset, mäntyvaltaiset, havupuusekametsät, sekametsät ja lehtipuuvaltaiset metsät). Vanhat luonnonmetsät ovat metsien kliimaksi- tai myöhäisiä sukkessiovaiheita, joihin ihmistoiminta on vaikuttanut vain vähän tai ei lainkaan. Luonnonmetsät ovat monien uhanalaisten lajien elinympäristöjä.

Vaihettumissoiden ja rantasoiden (7140; 5 %) luontotyyppiin luetaan kuuluviksi sekä minerotrofisia nevoja ja avo- ja pensaikkoluhtia sekä pinnanmyötäisesti soistuvia rantasoita. Minerotrofisista nevoista tyyppiin kuuluvat suot, jotka eivät ole osana mitään yhdistymää. Oleellinen osa tyyppiä ovat vesistöjen varsien luhdat.

Moottorikelkkareitti kulkee Natura-alueella maalla noin 800 m. Talviaikana tapahtuva moottorikelkkaliikenne ei pienennä alueen Natura-luontotyyppien pinta-alaa eikä heikennä ko. luontotyyppien ekosysteemien rakennetta ja toimintaa. Soiden osalta vaikutuksia ei myöskään arvioida olevan, mikäli toiminnasta ei aiheudu suon vesitalouden luonnontilaisuuteen kohdistuvia muutoksia. Moottorikelkkailu keväällä loppuu ennen kuin ensimmäiset muuttolinnut saapuvat alueelle ja vaikutuksia lajiston elinympäristöön ja elinkelpoisuuteen ei arvioida olevan. Näiden arvioiden perusteella suunniteltu toiminta ei edellytä Natura-arvioinnin tekemistä.

2.1.1 Ivalojoen Natura-alue

Ivalojoen suiston moottorikelkkareitti

Kaava-alue läpäisee Natura-alueen Joensuunkenttäsaaren eteläpuolelta. Kaavaluonnoksessa jokisuiston läpi kulkee moottorikelkkareitti Joensuunkenttäsaaren itä- ja länsipuolelta yhtyen

saaren eteläpuolella jokiuomassa. Toinen reitti kulkee Nanguvuonosta Ison Mielikköjärven kautta Neitiaavan läpi. Ivalojoen suiston suot kuuluvat soidensuojeluohjelmaan.

Ivalojoen suiston Natura 2000-alueen suojeluperusteena olevat luontotyypit ovat:

Hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet (Littorelletalia uniflorae)	13 %
Humuspitoiset lammet ja järvet	<1 %
Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit	20 %
Pohjoiset, borealiset tulvaniityt	19 %
Vaihettumissuot ja rantasuot	10 %
*Aapasuot	14 %

*) priorisoitu luontotyyppi

Lintudirektiivin liitteen I lajeja alueella ovat: ampuhaukka, kaakkuri, kapustarinta, kuikka, kurki, lapintiira, laulujoutsen, liro, pikkulokki, sinirinta, sinisuohaukka, suokukko, suopöllö, uivelo, vesipääsky, alueella 4 uhanalaista lajia.

Lähtökohtaisesti arvioiden kelkoilla ajaminen ja muuttolintujen pesintä eivät normaalisti ajallisesti tapahdu samanaikaisesti. Luontotyyppien osalta arvioidaan, että talviaikana tapahtuva moottorikelkkaliikenne ei pienennä jokisuiston Natura-luontotyyppien pinta-alaa eikä heikennä ko. luontotyyppien ekosysteemien rakennetta ja toimintaa. Näiden arvioiden perusteella suunniteltu moottorikelkkareitti ei todennäköisesti merkittävästi heikennä jokisuiston Natura-luontotyyppien eikä heikennä lajien elinympäristöä tai elinkelpoisuutta ja näin ollen suunniteltu toiminta ei edellytä Natura-arvioinnin tekemistä.

2.1.2 Tsarmitunturin Natura-alue

Tsarmitunturin moottorikelkkareitti

Tsarmitunturin erämaa-alueen läpi suunniteltu moottorikelkkareitti kulkee Nellimin kylästä Raja-Jooseppiin. Tsarmitunturin Natura-alueella reitti kulkee Seitapään länsipuolelta Santapään itäpuolitse lounaaseen noin 7 km matkalla.

Tsarmitunturin erämaan Natura-suojeluperusteena olevat luontotyypit ovat:

Humuspitoiset lammet ja järvet	3 %
Alpiiniset ja borealiset tunturikankaat	20 %
Subarktiset Salix-pensaikot	5 %
Alpiiniset ja borealiset silikaattialustan niityt	<1 %
Vaihettumissuot ja rantasuot	<1 %
Fennoskandian lähteet ja lähdesuot	<1 %
Kasvipeitteiset silikaattikalliot	<1 %
*Borealiset luonnonmetsät	50 %
Tunturikoivikot	5 %
*Puustoiset suot	5 %
*Alnus glutinosa ja Fraxinus excelsior-tulvametsät (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	<1 %

*) priorisoitu luontotyyppi

Luontodirektiivin liitteen II lajeja alueella ovat: *ahma, sauikko ja pohjanharmoyökkönen (* priorisoitu laji). Lintudirektiivin liitteen I lajeja alueella ovat: helmipöllö, hiiripöllö, kapustarinta, keräkurmitsa, kuikka, lapinpöllö, lapintiira, laulujoutsen, liro, metso, palokärki, pohjantikka, pyy, sinirinta, suokukko, suopöllö, uivelo, vesipääsky, alueella 1 uhanalainen laji. Alueella ei ole tiedossa olevia uhanalaisten kasvilajien esiintymiä.

Kelkkareitin alueelle sijoittuvat seuraavat Natura-luontotyypit: 3110 karut kirkasvetiset järvet, 3260 pikkujoutet ja purot, 7140 vaihettumissuot ja rantasuot, *9010 luonnonmetsät, 3210 luonnontilaiset jokireitit (* priorisoitu luontotyyppi). Luontotyyppien osalta arvioidaan, että talviaikana tapahtuva moottorikelkkaliikenne ei pienennä Tsarmitunturin Natura-luontotyyppien pinta-alaa eikä heikennä ko. luontotyyppien ekosysteemien rakennetta ja toimintaa.

Moottorikelkkareitti voi jossain määrin aiheuttaa lajien siirtymistä kauemmaksi reitistä. Lähinnä ahman siirtyminen reitin alueelta on todennäköistä. Ahman reviiri on luonnossa kuitenkin suuri, jolloin haitta jäänee kokonaisuudessaan pieneksi eikä reitti merkittävästi heikennä ahman elinympäristöä tai elinkelpoisuutta. Osa häiriöherkimmistä lintulajeista (kuikka, kaakkuri, joutsen) eivät moottorikelkkareitin käyttöaikana elä alueella ja kelkkailu loppuneen ennen kuin ensimmäiset muuttolinnut saapuvat alueelle. Selkärangattomien lajien osalta vaikutuksia ei arvioida olevan.

Moottorikelkan kulkeminen pitkiä matkoja vanhassa kumpareisessa metsässä aiheuttanee riskin metson häiriintymiselle keväällä, jos reitti kulkee soidinpaikan läheltä. Tämä täytyy ottaa huomioon reitin paikkaa suunniteltaessa. Petolintujen pesintä suunnitellulla reitillä on todennäköistä. Moottorikelkkareittiä suunniteltaessa otetaan huomioon pesäkohtaiset suojelusuunnitelmat ja niissä esitetyt varoalueet.

2.1.3 Hammastunturin erämaan Natura-alue

Ivalojoen ohjelmapalvelumerkinnän alue (opt)

Ivalojokivarteen merkitty ohjelmapalvelumerkintä (opt-1) tarkoittaa lähinnä melontareitin varrelle rakennettavia rantautumispaikkoja, laavuja ja laituripaikkoja eli kooltaan pieniä rakenteita melonnan tarpeisiin. Ivalojoki kuuluu kaava-alueella Hammastunturin erämaa-alueeseen.

Hammastunturin erämaan Natura-suojeluperusteena olevat luontotyypit ovat:

Humuspitoiset lammet ja järvet	1 %
Alpiiniset ja boreaaliset tunturikankaat	10 %
Subarktiset Salix-pensaikot	3 %
Alpiiniset ja boreaaliset silikaattialustan niityt	<1 %
Vaihettumissuot ja rantasuot	<1 %
Vuoristojen niitetyt niityt	<1 %
*Aapasuot	15 %
Kasvipeitteiset silikaattikalliot	<1 %
*Boreaaliset luonnonmetsät	50 %
Tunturikoivikot	10 %
Boreaaliset lehdot	<1 %
*Puustoiset suot	2 %
*Alnus glutinosa ja Fraxinus excelsior-tulvametsät (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	<1 %

*) priorisoitu luontotyyppi

Alueella esiintyviä luontodirektiivin II lajeja ovat: saukko, *ahma, mäntyhuppukuoriainen, havuhuppukuoriainen, laaksoarho, lapinleinikki (*priorisoitu laji). Lintudirektiivin liitteen I lintuja alueella ovat: ampuhaukka, helmipöllö, hiiripöllö, kaakkuri, kapustarinta, keräkurmitsa, kuikka, kurki, lapinpöllö, lapintiira, laulujoutsen, liro, metso, palokärki, pohjantikka, pyy, sinirinta, sinisuohaukka, suokukko, suopöllö, uivelo, varpuspöllö, vesipääsky, alueella 6 uhanalaista lajia.

Ivalojoeki on maamme suosituimpia melontareittejä ja kansainvälisestikin arvostettu. Tekeillä oleva yleiskaava ja siihen liittyvät kaavamerkinnät eivät sinällään lisää turismin määrää Ivalojoella. Ohjelmapalvelumerkinnän mahdollistamat melontaretkelyn rakenteet ovat pinta-alallisesti pieniä ja sijoittamalla ne erämaa-alueelle oikein voidaan osaltaan ehkäistä summittaista maaston kulumista ja mahdollisesti luontotyyppien heikentymistä ja lajiston häiriintymistä. Kaavamerkintä ei siten todennäköisesti merkittävästi heikennä Hammastunturin erämaa-alueen Natura-luontoarvoja eikä heikennä lajiston elinympäristöjä ja elinkelpoisuutta alueella. Tämän perusteella arvioidaan, että suunniteltu kaavamerkintä ei edellytä Natura-arvioinnin tekemistä.

2.1.4 Uk-puisto-Sompio-Kemihaaran Natura-alue

Luttojoen ohjelmapalvelumerkinnän alue (opt)

Luttojokivarteen merkitty ohjelmapalvelumerkintä (opt-2) tarkoittaa lähinnä melontareitin varrelle rakennettavia rantautumispaikkoja, laavuja ja laituripaikkoja eli kooltaan pieniä rakenteita melonnan tarpeisiin. Luttojoki kuuluu kaava-alueella UK-puisto-Sompio-Kemihaaran Natura-alueeseen.

UK-puisto-Sompio-Kemihaaran suojeluperusteena olevat luontotyypit:

Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit	1 %
Alpiiniset joet ja niiden penkereiden ruohokasvillisuus	<1 %
Vuorten alapuoliset tasankojoet, joissa on Ranunculion fluitantis ja Callitricho –Batrachium-kasvillisuutta	<1 %
Alpiiniset ja boreaaliset tunturikankaat	5 %
Subarktiset Salix-pensaikot	2 %
* Keidassuot	<1 %
Letot	<1 %
*Aapasuot	20 %
Kasvipeitteiset silikaattikalliot	5 %
* Boreaaliset luonnonmetsät	30 %
Tunturikoivikot	11 %
Boreaaliset lehdot	< 1%
* Puustoiset suot	5 %
* Alnus glutinosa ja Fraxinus excelsior-tulvametsät (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	1 %

*) priorisoitu luontotyyppi

Alueella esiintyviä luontodirektiivin II lajeja ovat: saukko, *ahma, pohjanharmoyökkönen, lapinleinikki, laaksoarho, tundrasara, lapinhilpi, kiiltosirppisammal, isotorasammal, lettorikko, alueella 1 uhanalainen laji. Lintudirektiivin liitteen I lajeja alueella ovat: ampuhaukka, helmipöllö, hiiripöllö, huuhkaja, kapustarinta, keräkurmitsa, kuikka, kurki, lapinpöllö, lapintiira, laulujoutsen, liro, metso, palokärki, pohjantikka, pyy, sinirinta, sinisuohaukka, suokukko, suopöllö, uivelo, varpuspöllö, vesipääsky, alueella 6 uhanalaista laji.

Ohjelmapalvelumerkinnän mahdollistamat melontaretkelyn rakenteet ovat pinta-alallisesti pieniä ja sijoittamalla ne erämaa-alueelle oikein voidaan osaltaan ehkäistä summittaista maaston kulumista ja mahdollisesti luontotyyppien heikentymistä ja lajiston häiriintymistä. Kaavamerkintä ei siten todennäköisesti merkittävästi heikennä UK-puiston Natura-luontoarvoja eikä heikennä lajiston elinympäristöjä ja elinkelpoisuutta alueella. Tämän perusteella arvioidaan, että suunniteltu kaavamerkintä ei edellytä Natura-arvioinnin tekemistä.

LUONNONSUOJELULAIN 65 JA 66 §:IEN MUKAINEN NATURA-ARVIOINTI

Luonnonsuojelulain (20.12.1996/1096) 65 §:ssä säädetään, että jos hanke tai suunnitelma yksistään tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkityksellisesti heikentää Natura 2000 –verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on verkostoon sisällytetty, on hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan arvioitava nämä vaikutukset asianmukaisella tavalla. Luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on katsottava, että tämä ns. Natura-arviointi on tehty. Tämän jälkeen viranomaisen on pyydettävä asiasta lausunto alueelliselta ympäristökeskukselta sekä siltä, jonka hallinnassa luonnonsuojelualue on. Lausunto on annettava viivytyksettä ja viimeistään kuuden kuukauden kuluessa.

Luonnonsuojelulain 66 §:ssä on säädetty, ettei viranomainen saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos em. arviointi- ja lausunnot osoittavat merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Jukka Similä (sit. Paukkusen 2000 mukaan) on listannut tekijöitä, joiden perusteella heikentäminen on merkittävää:

- jos suojeltavan lajin tai luontotyypin suojelutaso ei päätöksen jälkeen ole suotuisa
- jos olosuhteet alueella muuttuvat hankkeen tai suunnitelman johdosta niin, ettei suojeltavien lajien tai elinympäristöjen esiintyminen ja lisääntyminen alueella ole mahdollista pitkällä aikavälillä
- jos hanke tai suunnitelma olennaisesti vaikuttaa heikentävästi suojeltavan lajiston runsauteen ja tätä kautta esimerkiksi geneettiseen monimuotoisuuteen
- jos luontotyypin ominaispiirteet hankkeen tai suunnitelman johdosta turmeltuvat tai häviävät osaksi
- jos ominaispiirteet tai suojeltavat lajit häviävät alueelta kokonaan
- jos toimenpide voi aiheuttaa luonnonarvojen heikentymistä, mikäli se toteutetaan tietyssä kohdassa Natura 2000-kohdetta, mutta ei välttämättä aiheuta heikentymistä, jos se toteutetaan jossain muualla samassa kohteessa

Suojeluperusteina olevia luonnonarvoja merkittävästi heikentävällekin hankkeelle on kuitenkin mahdollista myöntää lupa taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelma, jos valtioneuvosto yleisistunnossaan päättää, että hanke tai suunnitelma on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole.

Mikäli Natura-alue on perustettu luontodirektiivin liitteessä I tarkoitetun ensisijaisesti suojeltavan luontotyypin tai liitteessä II tarkoitetun ensisijaisesti suojeltavan lajin suojelemiseksi, on lisäedellytyksenä, että ihmisten terveyteen, yleiseen turvallisuuteen tai ympäristölle muualla koituihin erittäin merkittäviin suotuisiin vaikutuksiin liittyvä syy taikka muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy vaatii luvan myöntämistä taikka suunnitelman hyväksymistä tai vahvistamista. Tässä tapauksessa asiasta on hankittava komission lausunto. Toteutuslupa edellyttää, että turmeltuvan Natura-alueen tilalle on osoitettavissa vastaava, korvaava Natura-verkostoon liitettävä alue (Lindqvist & Posio 2005).

Natura-arvioinnissa käsitellään ainoastaan hankkeen tai suunnitelman vaikutuksia niihin luontotyyppihin ja lajeihin, jotka on mainittu Natura-alueen suojeluperusteina. Tarkka vaikutusarvio suoritetaan ainoastaan sillä osalla Natura-aluetta, johon hanke tai suunnitelma vaikuttaa. Natura-arvioinnissa kuitenkin peilataan myös hankkeen merkitystä ja vaikutuksia koko Natura-alueen kannalta.

4 NELLIMIN MATKAILUPALVELUALUEEN NATURA-ARVIOINTI

Natura-tarveharkinnan tuloksien perusteella järjestetyssä kaavan viranomaisneuvottelussa (Lapin ympäristökeskus, 28.8.2006) päätettiin valita ohjausryhmän kokouksessa 15.8.2006 esitetyn vaihtoehdon 2 mukainen ratkaisu eli tehdä Natura-arviointi yleiskaavaluonnoksessa osoitetulle Nellimin matkailupalveluiden alueelle.

4.1 Hankekuvaus

Aluevarauksen lähtökohtana on muodostaa matkailupalveluiden alue (RM), johon sisältyy myös palvelukeskus. Nellimin kylä ja sen palvelut eivät riitä veturiksi majoituspalveluille ja markkinaselvityksen perusteella palvelujen tulee olla kävelyetäisyydellä, minkä vuoksi on perusteltua osoittaa uudelle matkailupalveluiden alueelle myös palvelukeskus. Toteutus vaiheistetaan siten, että 1. vaihe sallii rakentamista enintään 150 majoitusyksikköä + palvelurakentamista 3000 k-m². Toisessa vaiheessa sallitaan lisäksi 150 majoitusyksikköä. Alueelle muodostuu kahdessa vaiheessa enintään 300 majoitusyksikköä, joka vastaa 1050 vuodepaikkaa (max 18 000 k-m² + 3000 k-m² palvelurakentamista).

Suunnitellulla matkailupalveluiden alueella Natura-rajauksen sisään jää alueen vetovoimaisin ranta-alue ja maisema.

Yleiskaavaa toteutetaan asemakaavoituksella, joten matkailupalveluiden alueelle on laadittava asemakaava ennen kuin luvat matkailupalvelurakentamiseen voidaan myöntää.

4.2 Arviointimenetelmät

Arvioinnin pohjana käytetään lukuja rakentamisen määrästä ja tästä johdettuja lukuja matkailijoiden kokonaismäärästä alueella sekä eri kausina. Matkailijoiden määrän, käyttöasteiden, päiväkävijöiden määrän sekä aktiviteettien ja eri toimintojen luonteen perusteella arvioidaan erilaisia vaikutuksia Natura-luontotyyppisiin.

Majoituspalvelualueelle ja lähiympäristöön on lisäksi rakennettava tiestö sekä reittiverkosto eri aktiviteeteille. Näiden osalta arvio perustuu tässä vaiheessa tehtyihin yleisiin tietoihin ja olettamuksiin, jotka ovat arvioinnin kannalta epävarmuustekijöitä.

Arvioinnissa on käytetty apuna Metsähallituksen paikkatietojärjestelmän aineistoja, ympäristöhallinnon Natura-tietolomakkeita sekä muita vastaavantyyppisiä selvityksiä.

4.3 Hankkeen mitoituksellisia tunnuslukuja

Matkailurakentamisen mitoituserusteena käytetään majoitusyksikköä, joka on suuruudeltaan keskimäärin 60 k-m² (laskennallinen yksikkö). Majoitusyksikkö voi tarkoittaa erillistä mökkiä, kytketyn rakentamisen yhtä yksikköä tai hotellihuonetta. Majoitusyksikön käsite pitää sisällään erillisen mökin, kytketyn rakentamisen sekä hotellihuoneen. Kerrosalaneliömetrimäärään 60 m² sisältyy vaihteluväli 25 -120 k-m². Maksimikäyttöaste on 3,5 vuodepaikkaa x majoitusyksikkö. (Todellisuudessa vuodepaikkoja on yhdessä majoitusyksikössä keskimäärin 5 kpl.) Majoitusyksikön mitoituserusteena käytetään 3,5 vuodepaikkaa. 100 majoitusyksikköä kohden tulee rakennusoikeutta noin 6000 k-m².

Keskimääräinen aluetehokkuus yleiskaavan matkailualueilla on sovittu olevan $e=0,04$. Kaavaluonnoksessa Nellimiin osoitettu matkailualue on pinta-alaltaan noin 240 ha. Siitä on Natura-rajaukseen kuuluvalla alueella noin 58 ha. Koko rakennusoikeuden ollessa 21 000 k-m², aluetehokkuudeksi koko alueella saadaan noin 0,009. Käytännössä vesistö on alueen vetovoimatekijä ja markkinaselvityksen perusteella majoitusalueilta tulisi näkyä vesistö ja

vesistön tulisi olla hyvin saavutettavissa majoituksesta. Tämä ei tarkoita kuitenkaan omarantaista rakentamista. Voidaan arvioida, että koko rakentamisesta 30-80% sijoittuisi Natura alueelle. Tämä tarkoittaisi Natura alueella 0,01-0,03 aluetehokkuutta. Tieverkosto yms. voitaisiin kuitenkin suurelta osin sijoittaa Natura-alueen ulkopuolelle. Käytännössä muutamissa kohdissa olisi todennäköisesti tarve rakentaa lähelle rantaa. Tämä koskee esim. palvelukeskuksen aluetta jonka yhteydessä olisivat aluetta palvelevat venelaiturit ja ohjelmopalvelurakenteita. Majoitus voitaisiin kuitenkin pääosin suunnata välittömän rantavyöhykkeen ulkopuolelle. Alueella voidaan rajata esimerkiksi hyvin rakentamiseen soveltuvia alueita, joille lasketaan erikseen aluetehokkuudet. Lisäksi kaavamääräyksiin tulee ohjata rakentamista niin, ettei se pirstoudu hajalleen.

Alueella on kerrallaan maksimissaan 1050 matkailijaa (3,5 vuodepaikkaa/majoitusyksikkö), keskimäärin voidaan arvioida 3 matkailijaa / majoitusyksikkö ja käyttöaste voisi olla 35 %. Luvuissa on huomioitu alueen matkailutoiminnan luonne, alueen sijainti ja sesongit. Näillä luvuilla matkailijoiden yöpymisvuorikausia kertyisi vuodessa 115 000. Luonnonkäyttöpaine kertoja alueella olisi arviolta puolet yöpymisvuorokausista eli 58 000. Tärkein vetovoimatekijä alueella on kuitenkin vesistö.

Kesäaikana luonnonkäyttöpaine kerroista tapahtuisi arviolta puolet, n. 30 000. Kesäisin yksi luonnonkäyttöpaine kerta olisi n. 2 tunnin kävely lähimaastossa eli 2-7 km lenkki. Tästä kävelystä valtaosa suuntautuisi poluille ja reiteille ja käyttö kohdistuisi paljon tietyille alueille esim. rannoille. Keväällä 1.5-15.6 käyttöpaineesta aiheutuisi arviolta 10 % eli n. 6000, käytön luonne olisi sama kuin kesällä. Loput, eli n. 22 000, aiheutuisivat talvella. Inarin alueella yleisesti talven osuus on huomattavasti yli puolet majoitusvuorokausista, mutta Inarijärven rannalla olevassa keskuksessa kesän painotus on keskimääristä suurempi.

Vaikutuksissa on huomioitu myös mahdollinen uusi tieyhteys Nellimistä Norjan rajalle. Suunniteltavan tien pituus on 28 km. Yhteys tarjoaisi mm. lyhyemmän ja varmemman reitin henkilö- ja tavaraliikenteen kuljetuksille sekä lisäisi matkailua. Liikennemäärän arvioidaan olevan keskimäärin n. 200 ajoneuvoa vuorokaudessa, matkailun ansiosta kesällä tulevan raja-aseman kohdalla n. 600 ajon./vrk. (Lapin liitto 2005). Toteutuessaan uusi tieyhteys vaikuttaisi positiivisesti kaavamääräyksen mukaisen rakentamisen toteutumiseen. Tästä johtuvat vaikutukset on siis huomioitu jo laskelmissa, jotka on johdettu rakennusoikeuden määrästä.

Päiväkävijöitä alueella olisi jonkin verran, mutta heidän kulutuspainettaan ei ole arvioitu merkittäväksi, koska alue ei ole luonteeltaan päiväkäyntikohde. Ympäröivien alueiden mökkiläiset kävisivät jonkin verran palvelukeskuksessa. Tällöin liikkuminen tapahtuisi veneillä ja kävijät eivät kävelisi juurikaan maastossa (koska heitä kiinnostavat kohteessa palvelut). Lisäksi keskuksessa kävisi jonkin verran Nellimin tietä kulkevia matkailijoita. Voidaan arvioida, että kesällä maksimissaan 5 % rajan ylittävistä kävisi matkailukeskuksessa (huomioitu Ivalon läheisyys ja muut Nellimin palvelut, sekä matkailukeskuksen luonne). Keskuksessa kävijöistä maksimissaan puolet kävisi pienellä kävelyllä rantareitillä. Päiväkävijöistä johtuvien käyttöpaine kertojen määräksi kesällä arvioidaan n. 3000.

Edellä mainittuja arviolukuja voidaan suhteuttaa esim. Oulangan tutkittuihin kävijämääriin. Kiutakönkäällä ja luontokeskuksen ympäristössä on 107 000 käyntikertaa vuodessa ja pienellä karhunkierroksella 85 000 vuodessa. Näistä käynneistä valtaosa tapahtuu kesällä. Hyvillä reittipohjilla voidaan oleellisesti vaikuttaa kulumisen määrään. Palvelukeskuksen viereen tarvittaisiin esim. lyhyt hyvin pohjustettu sorapohjainen leveä reitti, joka ottaisi vastaan valtaosa käyttöpaineesta. Kokemusten mukaan hyvin pohjustetut reitit ehkäisevät tehokkaasti ympäröivässä maastossa liikkumista.

4.4 Inarin Natura-alue, luonnonolot ja suojeluperusteet

Inarijärvi (FI1300212) on suojeltu luontodirektiivin mukaisena SCI-alueena. Alue on kooltaan 89 960 ha. Alue kuuluu myös rantojen suojeluohjelmaan (RSO120124) ja alueen suojelu on toteutettu rakennuslain nojalla Inarijärven osayleiskaavan mukaisesti. Luonnonarvojen säilyminen turvataan osayleiskaavan kaavamääräyksillä ja vesilain säännöksillä.

Inarijärven allas sijaitsee kallioperän vajoamassa alle 200 m korkeudella merenpinnasta. Alueen kallioperä koostuu pääosin ikivanhasta graniitista pohjagneisistä ja tämän eteläpuolella olevasta nuoremmasta granuliitista. Näiden kivilajien raja kulkee luode-kaakko suunnassa suunnilleen järven keskeltä. Rajakohtaan sijoittuu pienialasia fylliitti-, kiilleliuske- ja kiillegneisiesiintymiä sekä happamia syväkiviä. Aluetta halkovat lukuisat lounaasta koilliseen suuntautuvat murroslaaksot, minkä vuoksi pitkät ja kapeat salmet eli nuorat ja kapeat lahdet eli vuonot ovat Inarijärven maisemalle ominaisia.

Inarijärvi on Suomen kolmanneksi suurin järvi (1043 km²) ja sen maksimisyvyys on noin 92 m. Inarijärvessä on laajoja selkivesiä ja runsaasti saaria, minkä vuoksi maisema on vaihteleva ja omaleimainen. Inarijärvelle luonteenomaisia ovat jyrkät moreeni- ja kalliorannat, mutta myös turverantoja on noin kolmasosa rannoista. Harvalukuiset hiekkarannat sijoittuvat järven eteläosassa sijaitsevien jokien suistoalueille sekä harjujaksoille.

Inarijärveä on säännöstelty vuodesta 1942 lähtien Venäjän puolella sijaitsevan voimalaitoksen avulla. Luvanmukainen teoreettinen säännöstelyväli on 2,36 m, mutta toteutuneessa säännöstelyssä vuotuinen vaihtelu on ollut keskimäärin noin 1,45 m, mikä on ainoastaan 20 cm suurempi kuin luonnontilassa. Säännöstelyn johdosta vedenkorkeus on noussut keskimäärin noin puoli metriä. Rantavyöhykkeen eliöstön kannalta merkittävin muutos luonnontilaan verrattuna on kesällä tasaisena pysyvä vedenkorkeus. Vedenkorkeuden tasaisuus avovesikaudella on kaventunut ilmaversoisten kasvien vyöhykkeitä ja samalla vähentänyt ylimmän rantavyöhykkeen monimuotoisuus. Vedenkorkeuden vaihtelun vähäisyydestä ja kivikkoisista rannoista johtuen säännöstelyn vaikutukset Inarijärven luonnontilaan ovat kuitenkin olleet suhteellisen vähäisiä.

Inarijärvi on karu ja kirkasvetinen järvi. Hieman ruskeavetisempiä alueita ovat järven länsi- ja eteläosassa, joihin kohdistuu Juutuanjoen ja Ivalojoen mukana valuma-alueelta tuleva luonnonhuuhtouma ja pääosa pistemäisestä kuormituksesta. Valtaosa, yli 90 %, järveen tulevasta ravinteista on peräisin jokien mukana tulevasta huuhtoutumasta ja laskeumasta. Vesistöjen laadullisen yleisluokituksen mukaan Inarijärveä voidaan pitää laadultaan erinomaisena vesistönä.

Kasvillisuudeltaan Inarijärvi edustaa karua sarajärvityyppiä. Ilmaversoiskasvillisuus on niukkaa ja rantoja reunustaa yleensä vain kapea saravyöhyke (mm. vesisara). Muulle lajistolle on tyypillistä oliotrofisia olosuhteita ilmaisevan upos- ja pohjalehtislajien yleisyys. Yleisinä esiintyviä lajeja ovat vaalea- ja tummalahnaruoho, hapsiluikka, rantaleinikki, heinävita, ruskoärviä sekä syvemmällä vesisammalet ja Nitella-suvun makrolevät.

Inarijärven linnustolle on ominaista karujen, kirkasvetisiä ja suurehkoja järviä suosivien lajien esiintyminen. Tällaisia lajeja ovat mm. kuikka, koskelot ja merilokki. Inarijärven kalalajistolle on ominaista lohensukuisten kalalajien runsaus sekä särkikalojen puuttuminen mutua lukuun ottamatta. Inarijärven ja sen sivuvesistöjen siikakannat ovat tunnettuja monipuolisuudestaan. Inarijärvessä on esiintynyt kaikkiaan kuusi alkuperäistä siikamuotoa: pohjasiika, karikutusiika, lehtisiika ja räpys (*Coregonus lavaretus pidschian*) sekä riika ja reeska (*Coregonus lavaretus*). Järvitaimenesta Inarijärvessä esiintyy useita eri kantoja (mm. Ivalojoen ja Juutuanjoen kannat). Myös nieriästä Inarijärvessä tavataan kahta eri muotoa: isonieriää eli rautua ja pikkunieriää eli paltsarautua. Alkuperäisten kalalajien lisäksi Inarijärveen on istutettu tai sinne on levinyt muikku, planktonsiika, järvilohi, harmaanieriä ja satunnaisesti kirjolohi.

Inarijärvi edustaa maisemallisesti omaleimaisia, karua suurjärvityyppiä, joita on vain muutamia subarktisella vyöhykkeellä. Inarijärven kalalajisto on monipuolinen ja siihen kuuluvat alkuperäiset järvitaimen- ja isonieriäkannat. Myös järven siikakannat ovat monimuotoisia.

Inarijärven Natura 2000-alueen suojeluserusteena olevat luontotyypit ovat:

Hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet (Littorelletalia uniflorae)	70 %
Vaihtumissuot ja rantasuot	5 %
Kasvipeitteiset silikaattikalliot	1 %
Kallioiden pioneerikasvillisuus (Sedo-Scleranthion tai Sedo albi-Vernicion dilleni)	3 %
*Luonnontilaiset tai niiden kalt. mäntyvaltaiset vanhat metsät	12 %
*Mäntyvaltaiset puustoiset suot	8 %
*) priorisoitu luontotyyppi	

Lintudirektiivin liitteen I lajeja alueella ovat: ampuhaukka, hiiripöllö, kaakkuri, kuikka, lapintiira, liro, metso, palokärki, suokukko, uivelo, alueella 1 uhanalainen laji.

Karujen kirkasvetisten järvien (Hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet 3110, 70 %) luontotyyppiin kuuluvat niukkaravinteiset järvet, joissa on runsaasti pohjaversoiskasvillisuutta (Littorelletalia uniflorae). Luontotyyppiin kuuluvat niukkaravinteiset ja kirkasvetiset järvet (ns. nuottaruohojärvet), joita on lähinnä hiekkamailla harju- ja deltamuodostumien yhteydessä sekä tunturialueiden sara- ja järvitähtijärvet (*Carex*- ja *Nitella*-tyypit). Lisäksi suurissa järvissä ja reittivesissä on vesikasvillisuudeltaan tyyppiin sopivia vesistöjä. Pohjaversoiset kasvit ovat järvityypille erityisen luonteenomaisia, vesikasvillisuus on kuitenkin suhteellisen harvaa. **Luontotyyppi on Inarijärven Natura-alueella edustavuudeltaan ja luonnontilaltaan erinomainen. Yleisarvioinnin perusteella alue on luontotyypin suojelulle erittäin tärkeä.**

Luonnontilaiset tai niiden kaltaiset mäntyvaltaiset vanhat metsät (Borealiset luonnonmetsät 9010, 12 %) luontotyyppiin kuuluvat vanhat luonnonmetsät sekä luonnontilaiset paloalat ja palon jälkeen luonnontilaisina kehittyneet nuoret lehtipuumetsät. Vanhat luonnontilaiset ja niiden kaltaiset metsät jaetaan viiteen alatyypin puulajien mukaan. Vanhat luonnonmetsät ovat metsien kliimaksi- tai myöhäisiä sukkessiovaiheita, joihin ihmistoiminta on vaikuttanut vain vähän tai ei lainkaan. Luonnonmetsät ovat monien uhanalaisten lajien elinympäristöjä. **Luontotyyppi on Inarijärven Natura-alueella edustavuudeltaan ja luonnontilaltaan erinomainen. Yleisarvioinnin perusteella alue on luontotyypin suojelulle erittäin tärkeä.**

Mäntyvaltaiset puustoiset suot (91D0, 8 %) ovat kosteiden tai märkien turvemaiden havu- tai lehtipuumetsiä. Tyyppiin kuuluu useita puustoisia räme- ja korpityyppejä sekä niiden nevakasvillisuuden kanssa muodostamia yhdistelmätyyppejä. Puustoisten soiden lajisto vaihtelee huomattavasti suotyypin mukaan. Puustoisten soiden luontotyyppiin ei lueta kuuluviksi ravinteikkaampia tyyppieitä kuten lettoja tai luhtaisia/lähteisiä puustoisia soita. **Luontotyypin edustavuus ja luonnontila on Inarijärven Natura-alueella hyvä. Yleisarvioinnin perusteella luontotyyppi on melko luonnontilainen ja edustava, mutta pieni kooltaan tai luontotyyppi on vain kohtalaisen edustava, mutta esiintyy laajana tai merkittävänä osana aluekokonaisuutta.**

Vaihtumissuot ja rantasuot (7140, 5 %) luontotyyppiin luetaan kuuluviksi sekä minerotrofisia nevoja ja avo- ja pensaiikkoluhtia että pinnanmyötäisesti soistuvia rantasoita. Minerotrofisista nevoista tyyppiin kuuluvat suot, jotka eivät ole osana mitään yhdistymää. Oleellinen osa tyyppiä ovat vesistöjen varsien luhat. **Luontotyypin edustavuus Inarijärven**

Natura-alueella on hyvä ja luonnontila erinomainen. Yleisarvioinnin perusteella alue on luontotyypin suojelulle tärkeä.

Kallioiden pioneerikasvillisuus (Sedo-Scleranthion tai Sedo albi-Vernicion dillenii) (8230, 3 %) luontotyyppiä ovat karujen kallioiden pioneeriyhdyskunnat ohuella maaperällä, joissa kuivumiselle alttiiden aukeiden paikkojen kasvillisuutta luonnehtivat sammat, jäkälät ja maksaruohokasvit. Eniten pioneerikasvillisuudeksi määriteltävää kasvillisuutta on järvenrantakallioilla. Suomessa on määritelty järvenrantojen silikaattikallioiden kasvillisuus pioneerikasvillisuudeksi ja muiden kallioiden kasvillisuus kasmofyyttikasvillisuudeksi. Kasvilajisto on pääpiirteissään sama kuin kasvipeitteisillä silikaattikallioilla, mutta suoraan kivipintaan kiinnittyvien litofyyttien peittävyys on suurempi. **Luontotyypin edustavuus Inarijärven Natura-alueella on hyvä ja luonnontila erinomainen. Yleisarvioinnin perusteella alue on luontotyypin suojelulle tärkeä.**

Kasvipeitteiset silikaattikalliot (8220, 1 %) luontotyyppiin kuuluu sisämaan silikaattikallioiden kallionrakokasvillisuutta, josta on erotettavissa lukuisia alueellisia alatyyppejä. Tähän laaja-alaiseen luontotyyppiin sisältyy suurin osa Suomen kallioista eli kaikki sisämaan kalliot, joista ei tavata kalkkikiveä. Toisaalta sisämaan järvenrantojen silikaattikalliot luetaan luontotyyppiin kallioiden pioneerikasvillisuus. Silikaattikalliot voidaan jakaa karuihin, keskiravinteisiin ja ultraemäksisiin kallioihin. **Luontotyypin edustavuus Inarijärven Natura-alueella on hyvä ja luonnontila erinomainen. Yleisarvioinnin perusteella luontotyyppi on melko luonnontilainen ja edustava, mutta pieni kooltaan tai luontotyyppi on vain kohtalaisen edustava, mutta esiintyy laajana tai merkittävänä osana aluekokonaisuutta.**

4.4.1 Matkailupalvelualueen Natura-luontotyypit

Matkailupalvelualueen Natura-alueelle tehtiin maastokäynti 25.7.2006, jonka tarkoituksena oli selvittää ko. alueella Natura-luontotyypit. Maastotyön taustatietoina käytettiin Metsähallituksen puusto- ja luontotietoja. Luontotyyppien sijainti on esitetty liitteessä 6.2. Luonnonmetsän luontotyypin rajausta on liitteissä likimääräinen, koska metsässä on myös nuorempia metsäkuvioita. Maastotyön tuloksia on tarkasteltu seuraavassa.

Kaavaluonnoksessa Korkeloniemen Natura-alueelle sijoittuva matkailupalveluiden (RM) alue on itä-länsi –suunnassa noin 3000 m pitkä ja pohjois-etelä –suunnassa 100-300 m leveä (liite 5).

Natura-alueen itäosan metsät ovat Ø 20-28 cm, 8-15 m mäntyä kasvavia kuivahkoja kankaita (liite 5, alue A). Lahopuustona on mäntymaapuuta ja pystykeloa kohtuullisen paljon (liite 6, kuva 1). Aliskasvuna on 4-7 m koivua (*Betula pubescens*) ja 3-5 m mäntyä (*Pinus sylvestris*). Rinnemetsä on melko kivinen. Rinteen yläosassa puusto järeytyy ollen Ø 30-40 cm, 15-18 m. Maapuuna kelottuneita mäntyjä runsaasti, lisäksi koivupötkelöitä ja -maapuita. Vanhoja poimintahakkuukantoja on. Rinteen yläosa on luonnontilaisen kaltaista metsää ja kuuluu mäntyvaltaisena vanhana metsänä priorisoituun Natura-luontotyyppiin borealiset luonnonmetsät (9010).

Järven luhtaranta on noin 50 m pitkä (liite 5, alue B) ja lajistossa mm. okarahkasammal (*Sphagnum squarrosum*), haparahkasammal (*Sphagnum riparium*), kurjenjalka (*Potentilla palustris*), pullosara (*Carex rostrata*), vesisara (*Carex aquatilis*), kastikkaa (*Calamagrostis* sp.) (liite 6, kuva 2). Luhtarantana metsälakikohde ja Natura-luontotyyppinä kuuluu vaihtumissoihin ja rantasoihin (7140), joita Inarin Natura-alueen pinta-alasta on 5 %.

Pieni järvi (liite 5, alue C) on noin 200 m pitkä ja 50-70 m leveä (liite 6, kuva 3). Järven ympäryks on luhtaista suorantaa sekä isovarpuisia ja rahkoittuvia rämeitä, joiden lajistona mm. suopursu (*Ledum palustre*), juolukka (*Vaccinium uliginosum*), jouhi-, muta- ja rahkasara (*Carex lasiocarpa*, *C. limosa*, *C. pauciflora*), tupasluikka (*Trichophorum cespitosum*) ja rassisammal

(*Paludella squarrosa*). Järven vesi on erityisen kirkasta ja se saanee vettä eteläpuoleisilta rinteiltä. Lammessa ei näkynyt maastonselvityksen aikana ainuttakaan vesikasvia. Järvi kuuluu karujen kirkasvetisten järvien (3110) Natura-luontotyyppiin ja on lähdepohjaisena arvokas pienvesi ja elinympäristö. Järven luoteispäästä purkautuu Inarinjärveen vesinoro, joka myöhemmin rinteessä muuttuu piilopuroksi. Purossa lajistona pääasiassa hetesirppisammalta (*Warnstorfia exannulata*).

Toinen Inarinjärven luhtaranta (liite 5, alue D) on 6-10 m leveästi pääasiassa pullosaraa ja vesisaraa (*Carex aqatilis*) kasvava ja noin 100 m pitkä (liite 6, kuva 4). Rannan sammallajistona mm. lettoväkäsammal (*Campylium stellatum*), keräpäärahkasammal (*Sphagnum subsecundum*) ja aapasirppisammal (*Warnstorfia procera*).

Rinteessä noin 200 m Inarinjärvestä sijaitseva suolämpäre, jonka lajistoon kuuluvat mm. jouhisara, harmaasara (*Carex canescens*) ja suonihuopasammal (*Aulacomnium palustre*) (liite 5, alue E). Kirkasvetisten rimprien ympärökset ovat koivu-mäntypuustoista isovarpuista rämettä ja rämekorpea (liite 6, kuva 5). Kohde kuulune puustoisena suotyyppinä priorisoituun Natura-luontotyyppiin puustoiset suot (91D0).

Korkeloniemen pohjoisrinne (liite 5, alue F) on puustoltaan laajalti nuorehkoa Ø 13-16 cm, 8-11 m mäntyä sekä sekapuuna koivua. Alueen kasvillisuustyyppi vaihtelee kuivahkojen kankaiden ja rämejuottien mosaiikkina. Paikoin kuviolla on metsätalouskuvion puuston yleisikää nuorempaa puustoa. Sen sijaan Korkeloniemen lakiosissa Natura-alueen ulkopuolella puusto on iäkäästä männikköä yleisesti, joten vanhan metsän luontotyyppin rajaaminen ko. metsätalouskuviolla on vaikeaa. Kokonaisuutena kuuluu mäntyvaltaisena vanhana metsänä priorisoituun Natura-luontotyyppiin boreaaliset luonnonmetsät (9010).

Länsiosan suo on itäosassaan isovarpuista ja tupasvillaista rämettä, jonka puusto 3-6 m mäntyä (liite 5, alue G) (liite 6, kuva 6). Kohde kuuluu karuna puustoisena suotyyppinä priorisoituun Natura-luontotyyppiin puustoiset suot (91D0).

4.5 Arvio majoituspalvelualueen vaikutuksista Inarinjärven Natura-alueeseen

4.5.1 Rakentamisen aiheuttama vaikutus

Matkailupalvelualueen pinta-alasta (240 ha) Natura-alueelle sijoittuu noin 58 ha. Natura-alueen käsittävä osa kuuluu myös kokonaisuudessaan rantojensuojeluohjelmaan. Alueelle tehdyn maastokäynnin perusteella matkailupalveluiden alueella Natura-luontotyyppiä ovat boreaaliset metsät, vaihettumis- ja rantasuot, puustoiset suot sekä kirkasvetiset järvet. Korkeloniemen luonnonmetsien ominaispiirteitä ovat aikaisemman puusukupolven edustajien yleisyys sekä paikoin runsas lahoppuusto. Aikaisemman hakkuutoiminnan merkkejä näkyi erityisesti alueen itäosissa puolimetrisinä kantoina. Metsissä on myös paikoin vallitsevana uudistuskypsyttä nuorempaa metsää, joskin näiden alueiden kuvioiminen erilleen luonnonmetsistä on vaikeaa.

Natura-alueella rakentamiskelpoisia alueita ovat lähinnä metsät ja niihin liittyvät kangasrannat. Luonnontilaiset metsät alueella ovat pääasiassa verraten kivikkoisia kuivia kankaita. Palvelukeskuksen ja majoitusrakentamisen aiheuttama vaikutus luonnonmetsien luontotyyppiin olisi puuston poistuminen rakennusalueilta sekä mökkien (ja muiden majoitusrakennusten) sekä palvelukeskuksen lähiympäristön muuttuminen.

Alueelle rakennettavasta tiestöstä ei ole tarkempia suunnitelmia. Mikäli tiestöä rakennetaan Natura-alueelle, vaikutukset kohdistunevat käytännössä luonnonmetsien luontotyyppiin. Mikäli mökkejä rakennetaan Natura-alueelle runsaasti, rakennettavien teiden ja mökkien yhteisvaikutuksena alueen maaston ja luonnonolosuhteiden muuttuminen olisi paikallisesti merkittävää. Rakentamisen vaikutukset koko Inarinjärven Natura-alueen luonnonmetsien luontotyyppiin (10 795 ha) jäävät pinta-alaltaan vähäisiksi.

Palvelukeskuksen ja mökkien jätevesien johtaminen toteutetaan nykyisten jätevesiasetusten mukaisesti. Tällöin vesistöjä rehevöittäviä päästöjä ei joudu veteen ja vaikutuksia kirkasvetisten järvien luontotyyppiin ei ole.

Yhteenvedo rakentamisen vaikutuksista eri luontotyyppiin:

Karut kirkasvetiset järvet (Hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet 3110, 70 %): ei vaikutuksia, koska rakennusten jätevesien johtaminen toteutetaan jätevesiasetusten mukaisesti.

Luonnontilaiset tai niiden kaltaiset mäntyvaltaiset vanhat metsät (Boreaaliset luonnonmetsät 9010, 12 %): paikalliset vaikutukset luontotyyppiin voivat olla merkittäviä. Luontotyyppin pinta-ala matkailupalvelualueella on arviolta noin 20 ha. Jos rakentamistoimintaa osoitetaan matkailupalvelualueella koko luontotyyppin pinta-alalle, kohdistuvat vaikutukset noin 0,2 % alueelle koko luontotyyppin pinta-alasta Inarijärven Natura-alueella. Tällöin voidaan arvioida, että toiminta ei todennäköisesti merkittävästi heikennä luontotyyppin pinta-alaa, ekologiaa tai toimintaa koko Inarijärven Natura-alueella.

Mäntyvaltaiset puustoiset suot (91D0, 8 %): ei vaikutuksia, koska suot eivät ole rakentamiseen soveltuvia alueita.

Vaihettumissuot ja rantasuot (7140, 5 %): ei vaikutuksia, koska suot eivät ole rakentamiseen soveltuvia alueita.

4.5.2 Matkailijoiden ja eri aktiviteettien aiheuttama vaikutus

Alueen mitoituslukujen ja käyttöasteen perusteella matkailijoiden yöpymisvuorokausia kertyisi vuodessa 115 000. Luonnonkäyttöpainekertoja alueella olisi arviolta puolet yöpymisvuorokausista eli 58 000. Näistä kesäaikana olisi arviolta puolet eli n. 30 000. Kesäisin yksi luonnonkäyttöpainekerta olisi 2 tunnin kävely lähimaastossa 2-7 km lenkki. Keväällä 1.5-15.6 käyttöpaineesta aiheutuisi arviolta 10 % eli n. 6000, käytön luonne olisi sama kuin kesällä. Loput eli 22 000 aiheutuisivat talvella. Kesäajan 30 000 käyttökertaa jakaantuisi useammalle kuin yhdelle reitille. Lisäksi liikkumista tapahtuisi majoituksesta palvelukeskukseen. Päiväkävijöitä alueella olisi jonkin verran, mutta heidän kulutuspainettaan ei ole arvioitu merkittäväksi, koska alue ei ole luonteeltaan päiväkäyntikohde. Lisäksi keskuksessa kävisi jonkin verran Nellimin tietä kulkevia matkailijoita. Voidaan arvioida, että kesällä maksimissaan 5 % rajan ylittävistä kävisi matkailukeskuksessa. Keskuksessa kävijöistä maksimissaan puolet kävisi pienellä kävelyllä rantareitillä. Päiväkävijöistä johtuvien käyttöpainekertojen määräksi kesällä arvioidaan n. 3000.

Mainittujen luonnonkäyttöpainekertojen lisäksi olisi muitakin maalla tapahtuvia aktiviteetteja: pyöräilyä teitä pitkin ja mahdollisia mönkijäsafareita erikseen osoitetuilla reiteillä Natura-alueen ulkopuolella. Vesillä harrastettaisiin lisäksi veneilyä, kalastusta ja melontaa. Alueen Natura-luontotyyppiin kohdistuva vaikutus syntyy lähtökohtaisesti kesämatkailun aktiviteeteista.

Lähimaaston retkeilyreitit

Kesäajan aktiviteeteista lähimaaston kävelyreitit sijoittuvat ainakin osittain Korkeloniemeen ja sen Natura-alueelle, mitä voidaan pitää myös kyseisen aktiviteetin vaikutusalueena. Nykyisin Korkeloniemen pohjoisrannalla on olemassa oleva polku, joka kulkee osin lähellä rantaviivaa ja osin rannan rinteessä. Kyseistä polkua voidaan käyttää pohjana suunniteltaessa kävelyreittiä alueelle. Kävelyreitti aiheuttaa jonkin verran maaston kulumista alueella, joskaan niemen alue ei ole erityisen eroosioherkkää. Matkailupalvelualueelle arvioitua luonnonkäyttöpainekertoja on kesäisin 30 000, joka vastaa Suomen suosituimpien retkeilyreittien käyntimäärää.

Tallauksen aiheuttamassa kulumisprosessissa kenttä- ja pohjakerroksen kasvillisuus ja humuskerros tuhoutuvat osittain tai kokonaan ja kivennäismaa paljastuu. Kasvillisuuden häviämiseen ja maaperän kulumisnopeuteen vaikuttavat kävijöiden määrä, kasvillisuustyyppin herkkyys sekä maaston kaltevuus (Koivuniemi 2005). Yleisesti ottaen kasvillisuuden kulutuskestävyys on heikointa kuivimmilla ja kosteimmilla luontotyypeillä. Metsistä tallausta kestävätkä parhaiten tuoreet ja kuivahkot kangasmetsät ja heikoimmin jäkäläkankaat sekä rehevät lehtometsät. Natura-alueella herkimpiä alueita ovat suot sekä lammen ympäristö ja kestävimpiä niemen päällysosat Natura-alueen reunalla sekä järven ranta-alueet.

Veneily

Palvelukeskuksesta lähdetään myös veneilemään. Suurimmaksi osaksi veneilyn voidaan olettaa olevan yhden päivän aikana tapahtuvaa, jolloin rantaudutaan myös lähialueen saarissa ja niemissä. Kyseisen aktiviteetin vaikutusalue on tällöin arviolta viiden kilometrin säteellä palvelukeskuksesta. Vaikutus kohdistuu Natura-luontotyypeihin lähinnä rantautumispaikoilla. Järjestämättömänä veneilijöiden rantautuminen voi aiheuttaa saarissa ja niemissä ranta-alueiden kulumista, mikä näkyy erityisesti karukkokankaiden ja kuivien kankaiden kulumisena. Kyseiset kasvupaikkatyyppit ovat Inarinjärven ranta-alueilla yleisiä. Veneilyn arvioidulla vaikutusalueella Natura-luontotyyppiä saarissa ja niemissä ovat luonnonmetsät sekä vaihettumis- ja rantasuot (liite 4). Taukopaikkojen kulumiseen voidaan vaikuttaa rakenteiden sijoittelulla ja ohjeistuksella.

Kalastus tapahtuu pääasiassa veneistä käsin. Rannalta tapahtuva kalastus ei heikennä alueen luontotyyppiä.

Muut aktiviteetit

Palvelukeskuksesta mahdollisesti tapahtuva mönkijäsafaritoiminta vaatii maanomistajan luvan. Safaritoiminta ohjataan erikseen suunnitelluille reiteille. Pyöräily tapahtuu pääasiassa olemassa olevaa tiestöä pitkin ja vaikutuksia Natura-luontotyypeihin ei ole.

Talvimatkailuaktiviteetteja ovat hiihto, moottorikelkkailu, kalastus ja koiravaljakkosafarit. Näiden toimintojen ei arvioida todennäköisesti merkittävästi heikentävän Inarinjärven Natura-luontotyyppien pinta-alaa, ekologiaa tai toimintaa.

Yhteenveto matkailun ja sen aktiviteettien vaikutuksista eri luontotyypeihin:

Karut kirkasvetiset järvet (Hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet 3110, 70 %): ei vaikutuksia, koska matkailun aktiviteetit eivät rehevöitä vesistöjä.

Luonnontilaiset tai niiden kaltaiset mäntyvaltaiset vanhat metsät (Borealiset luonnonmetsät 9010, 12 %): kävelyreitistö ja rantautumispaikat aiheuttavat paikallisesti maaston kulumista. Arvioitu 30 000 luonnonkäyttöpainekertaa kesäisin jakaantuu alueella useammalle reitille, mutta on syytä olettaa, että Korkeloniemeen ja Natura-alueelle mahdollisesti sijoitettu kävelyreitti on matkailupalvelualueella suosittu. Tämän vuoksi reitin suunnittelu on toteutettava asiantuntevasti. Natura-alueen itäreunasta Korkeloniemen kärkeen rantaa pitkin kulkevan reitin pituus olisi noin 3,5 km. Luonnonmetsien luontotyyppin alueella kulkiessaan reitin luontotyyppiä kuluttava pinta-ala olisi noin 0,35 ha, jonka osuus ao. luontotyyppistä koko Inarinjärven Natura-alueella olisi noin 0,003 %. Veneilyn rantautumispaikkojen pinta-ala ei merkittävästi kasvata tätä prosenttiosuutta. Eri aktiviteetit eivät todennäköisesti merkittävästi heikennä luontotyyppin pinta-alaa, ekologiaa tai toimintaa koko Inarinjärven Natura-alueella.

Mäntyvaltaiset puustoiset suot (91D0, 8 %): kävelyreitistö voi aiheuttaa paikallisesti jonkin verran luontotyyppin kulumista. Arviolta kävelyreitin pituus puustoisten soiden luontotyyppillä olisi korkeintaan noin 200 m eli noin 0,0003 % koko Inarinjärven ko. luontotyyppin pinta-alasta.

Muut aktiviteetit eivät merkittävästi nosta prosenttiarviota. Matkailun eri aktiviteetit eivät todennäköisesti merkittävästi heikennä puustoisten soiden luontotyyppin pinta-alaa, ekologiaa tai toimintaa koko Inarijärven Natura-alueella.

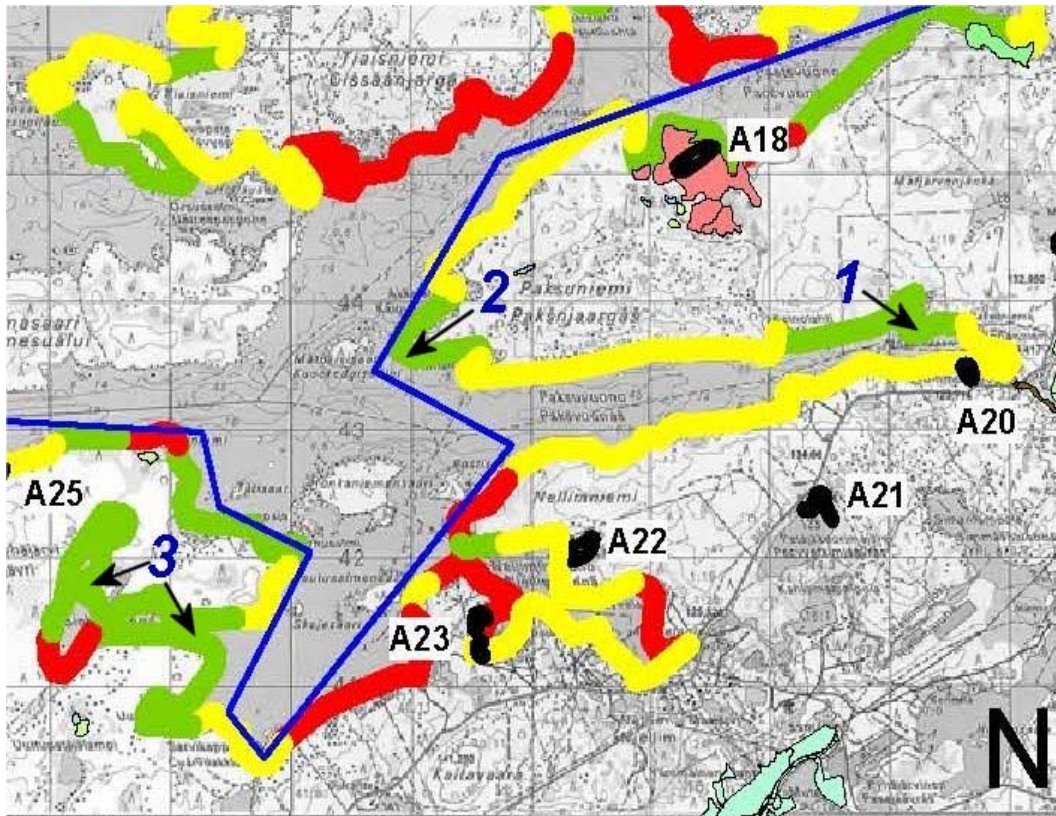
Vaihtumissuot ja rantasuot (7140, 5 %): lähtökohtaisesti kävelyreittejä tai rantautumispaikkoja ei osoiteta rantasoiden alueelle niiden vetisyyden takia. Tällöin matkailun aktiviteetit eivät todennäköisesti merkittävästi heikennä luontotyyppin pinta-alaa, ekologiaa tai toimintaa koko Inarijärven Natura-alueella.

4.6 Lieventävät toimenpiteet

Rakentamisen aiheuttamat vaikutukset jäävät koko Inarijärven Natura-aluetta tarkasteltaessa pinta-alallisesti pieniksi, mutta paikallisesti vaikutukset voivat olla merkittäviä. Mikäli Natura-alueelle rakennetaan mökkejä (tai muita majoitusrakennuksia), luontotyypeihin kohdistuvia vaikutuksia voidaan lieventää sijoittamalla mökkejä ryppäisiin / keskittämällä rakentaminen ja jättämällä herkkiä alueita rakentamatta ja muokkaamalla maastoa mahdollisimman vähän sekä välttämällä puuston poistoa. Parhaiten rakentamiseen soveltuva aluetta matkailupalvelualueelle sijoituvalla Natura-alueella ovat lähinnä Korkeloniemen pohjoisrinteiden luonnonmetsän luontotyyppialueet Natura-alueen reunalla sekä Natura-alueen itäreuna, jonne on jo olemassa oleva tienpohja. Rantojensuojeluohjelma asettaa kuitenkin lähelle rantaa rakentamiselle rajoituksia. Yleiskaava toteutetaan yksityiskohtaisella kaavoituksella. Asemakaavalla voidaan tutkia tarkalla tasolla rakentamiseen hyvin soveltuvat alueet ja minimoida siten myös luontotyypeihin kohdistuvia paikallisia vaikutuksia.

Jokamiehenoikeudella tapahtuvaa jalkaisin liikkumista voidaan ohjata reiteille. Matkailijoiden kannalta matkailupalvelualueen lähimaastossa kiinnostavinta kävelymaastoa on Inarijärven ranta-alue, jonne voidaan rakentaa riittävä polkureitti osin jo olemassa olevaa polkua pitkin. Ohjatulla reitillä voidaan vähentää matkailijoiden liikkumisesta aiheutuvaa maaston kulumista ja roskaantumista. Ohjattu reitti on merkitty selvästi maastoon ja sen rakenteina käytetään pitkoksia ja portaita. Pitkostamalla on mahdollista estää tehokkaasti maaperän kulumista erityisesti kosteilla ja kuivilla luontotyypeillä. Rinteisiin on mahdollista rakentaa portaita. Taukopaikkojen kulumiseen voidaan vaikuttaa rakenteiden sijoittelulla. Retkeilijöitä on lisäksi mahdollista ohjata luontotyypeille, jotka kestävät tallausta paremmin. Suokasvillisuutta voidaan reiteillä suojata tehokkaasti rakentamalla pitkokset kosteikkojen ylitse ja sijoittamalla tiedotustauluja sopiviin paikkoihin.

Myös veneellä retkeilevien aiheuttamaa maaston kulumista voidaan lieventää rakentamalla selvästi opastetut rantautumis- ja taukopaikat kulutusta mahdollisimman hyvin kestäville paikoille. Tällaisia paikkoja voivat olla esimerkiksi pinnanmuodoltaan loivat rannat, joihin ei liity eroosiolle herkkiä kuivia tai jäkäläkankaita. Ohjeistuksella ja taukopaikkojen riittäväällä varustuksella voidaan estää ja vähentää esimerkiksi Inarijärven rantamaisemaan liittyvien kelojen kaataminen ja hakkaaminen polttopuiksi. Noin viiden kilometrin säteellä matkailupalvelualueesta sijaitsevat Paksu- ja Paatsvuonon sekä Lusmanuoran niemet ja saaret ovat rannoiltaan kivisiä ja luontotyyppiltään luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia metsiä. Yleiskaavoitukseen liittyvän luontoselvityksen yhtenä lähtöaineistona oli ranta-alueille aikaisemmin tehty yleispiirteinen kulutuskestävyys selvitys (Inarin kunta 1989). Sen perusteella tallausta parhaiten sietäviä alueita on esimerkiksi Paksuvuonon itäosassa Hirttämälahdella, Paksuniemen kärjessä sekä Sieksvuonossa (kuva 1).



Kuva 1. Kulutuskestävyys selvitysalueella ja sen lähialueella. 1 = Hirttämälahti, 2 = Paksuniemen kärki, 3 = Sieksvuono. Punainen = tallausta heikoimmin sietävä alue, keltainen = tallausta keskinkertaisesti sietävä alue, vihreä = tallausta parhaiten sietävä alue (A18-A25 ovat yleiskaavoituksen luontoselvityksessä esille tulleita arvokkaita luontokohteita).

4.7 Arvioidut vaikutukset lieventävien toimenpiteiden jälkeen

Matkailijoiden aiheuttama maaston kuluminen rajoittuu pääosin rakennettavalle reitille eikä retkeily todennäköisesti merkittävästi heikennä Inarijärven Natura-luontotyyppien pinta-alaa, ekologiaa tai toimintaa.

Veneilyn aiheuttamat vaikutukset kohdistuvat ennen kaikkea rantautumispaikoille ja niiden lähiympäristöön. Oikein suunnitellut rantautumis- ja taukopaikat ja ohjeistus vähentävät maaston yleistä kulumista ja roskaantumista Inarijärvellä. Rantautumispaikkojen riittävä huolto ja kunnossapito ovat tärkeitä. Veneilyn vaikutukset eivät todennäköisesti merkittävästi heikennä Inarijärven luontotyyppien pinta-alaa, ekologiaa tai toimintaa.

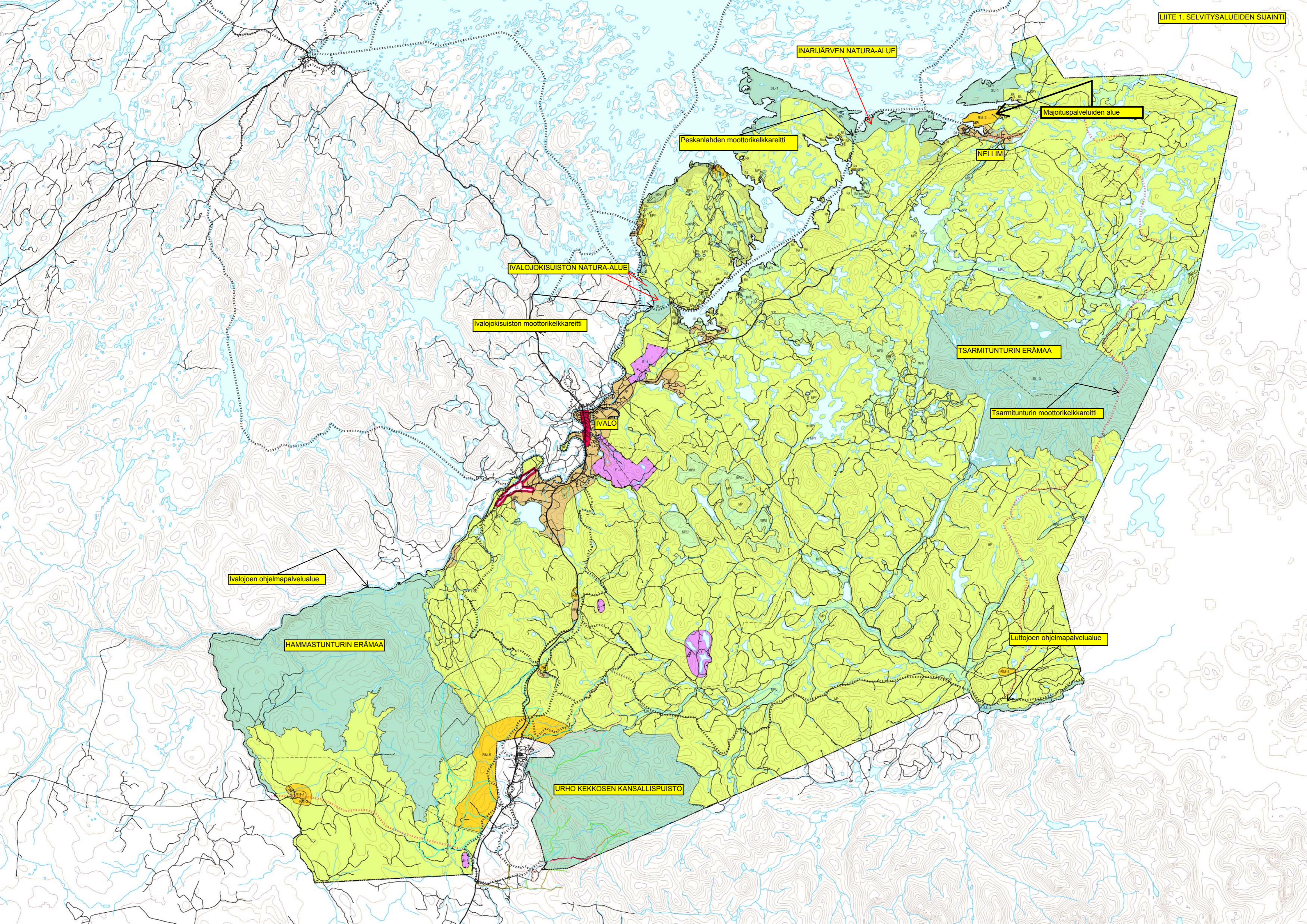
Matkailupalvelualueelle on tarkoitus rakentaa kahdessa vaiheessa 300 majoitusyksikköä (vastaa 1050 vuodepaikkaa) sekä palvelukeskus (max 18 000 k-m² + 3000 k-m² palvelurakentamista). Nämä rakenteet ja niihin liittyvän tiestö ja kunnallistekniikka muuttavat kaavasunnitelmassa varatun matkailupalvelualueen luontoa merkittävässä määrin. Mikäli Natura-alueelle rakennettavat mökit sijoitetaan Korkeloniemen lakiosiin Natura-alueen reunalle, rakentamisen vaikutukset jäävät Natura-alueella pinta-alallisesti pieniksi. Jos rakentamista kuitenkin osoitetaan laajemmin Natura-alueelle, tällöin myös rakentamisen ja alueella liikkumisen vaikutukset ovat laajemmat ja voivat ulottua koko Korkeloniemen Natura-alueelle.

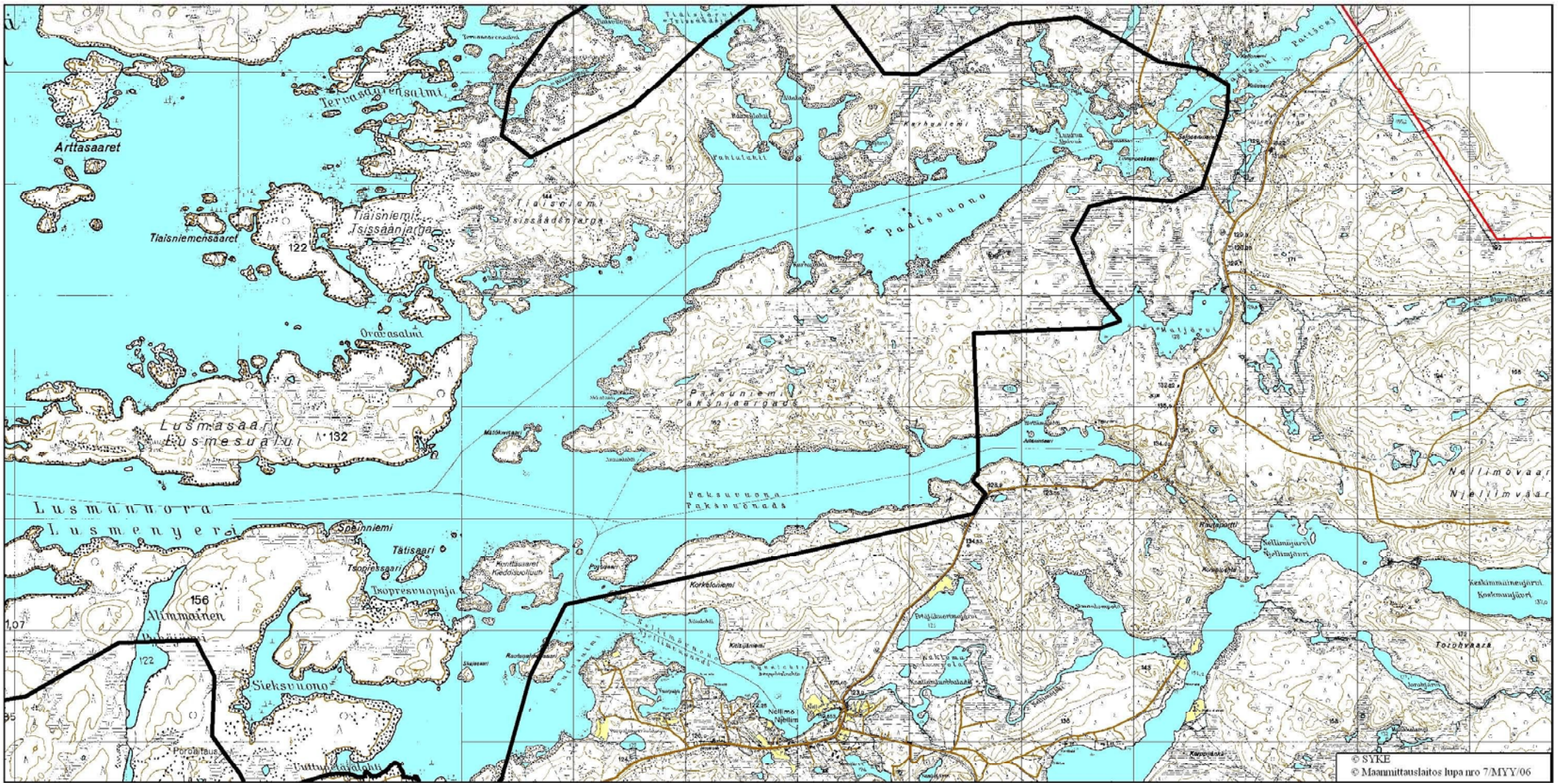
4.8 Arvioinnin epävarmuustekijöitä

Vaikutusselvitys Natura-alueen suojeluperusteina oleviin luontotyyppeihin jää osin epätarkaksi ja arviota tehtäessä on ollut ainoastaan mahdollista pohtia mahdollisia vaikutuskohteita ja –tapoja. Hankkeeseen liittyvät suunnitelmat eivät ole vielä konkreettisia eikä käytössä ole ollut sellaisia tietoja, jotka mahdollistaisivat tarkkojen vaikutusarvioiden laatimisen. Esimerkiksi palvelukeskuksen ja mökkien (sekä muiden majoitusrakennusten) tarkasta sijoittumisesta tai tilantarpeesta maastossa ei ole käytettävissä tarkempia suunnitelmia. Myöskään uusille reittisuunnitelmille ei ole osoitettu linjauksia. Epävarmuustekijöiden merkitystä kuitenkin vähentää se seikka, ettei aluetta ei voida toteuttaa ilman, että suunnitelmat konkretisoituvat ja sekä rakentaminen että tielinjaukset suunnitellaan asemakaavalla.

5 KIRJALLISUUTTA

- Airaksinen, O. & Karttunen, K. 1998: Natura 2000 –luontotyyppiopas. Ympäristöopas 46. Suomen ympäristökeskus.
- Eurola, S., Huttunen, A. & Kukko-oja, K. 1995: Suokasvillisuusopas. Oulanka reports 14. Oulanka biological station. University of Oulu.
- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. Luonnontieteellinen keskusmuseo. Kasvimuseo.
- Ilmonen, J., Rytteri, T. & Alanen, A. (2001): Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet. Suomen Natura 2000 –ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. Suomen ympäristö. Luonto ja luonnonvarat 510.
- Inarin kunta (1989). Inarijärven osayleiskaavan maisemaselvitys.
- Kalliola, R. 1973: Suomen kasvimaantiede. WSOY. Porvoo.
- Koivuniemi, P. (2005). Retkeilyn aiheuttamat ympäristömuutokset taukopaikoilla. Muutosten syyt ja vaikutukset sekä menetelmät niiden vähentämiseksi.
- Lapin liitto (2005). Pohjois-lapin maakuntakaavan liikenneselvitys (2005). Insinööritoimisto LIIDEA.
- Valtion ympäristöhallinto (2006). Inarijärven Natura-alueen suojeluperusteet. Suomen ympäristökeskuksen Natura-tietolomake ja internet-sivut osoitteessa: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=25559&lan=fi>



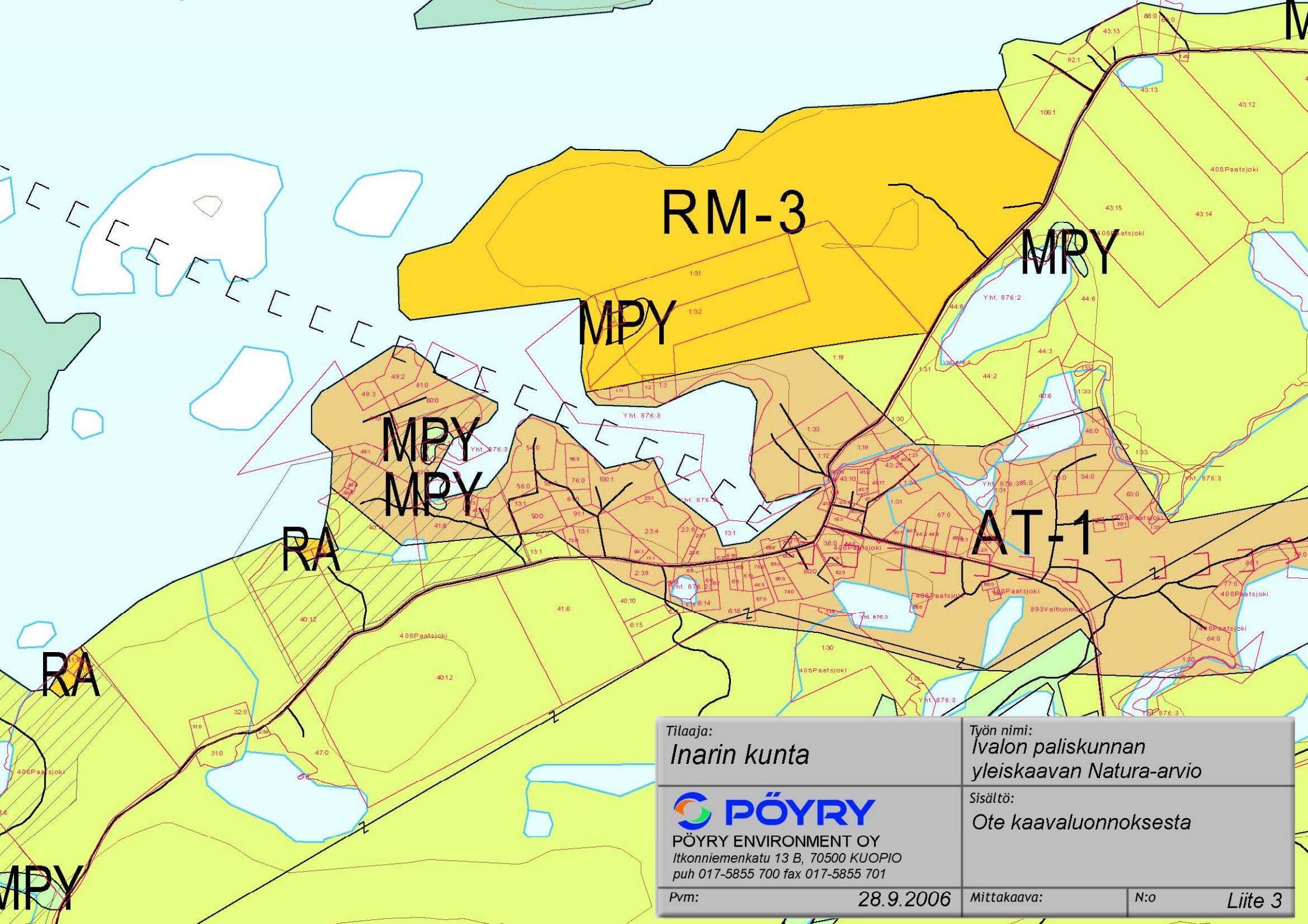


© SYKE
 © Maanmittauslaitos lupa nro 7/MYY/06

0 3,5 km

- Ympäristökeskusrajat
- Kuntarajat
- Natura2000 kohteet

Tilaaja: Iinarin kunta	Työn nimi: Ivalon palinkunnan yleiskaavan Natura-arvio
 PÖYRY ENVIRONMENT OY Itkonniemenkatu 13 B, 70500 KUOPIO puh 017-5855 700 fax 017-5855 701	Sisältö: Yleiskartta ja Natura-rajat
Pvm: 28.9.2006	Mittakaava: N:o Liite 2



Tilaja:
Inarin kunta

Työn nimi:
*Ivalon paliskunnan
yleiskaavan Natura-arvio*



PÖYRY ENVIRONMENT OY
Itkonniemenkatu 13 B, 70500 KUOPIO
puh 017-5855 700 fax 017-5855 701

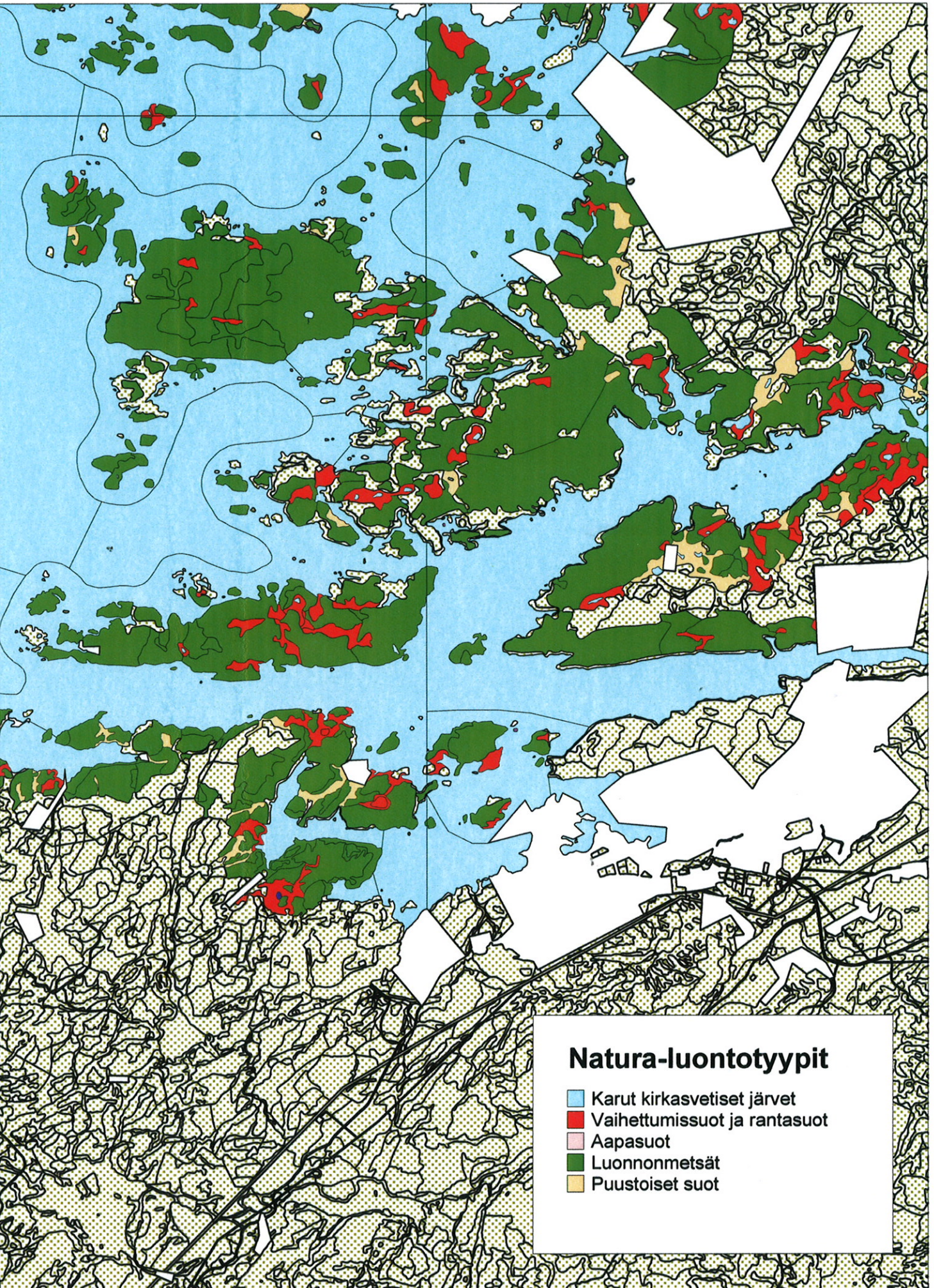
Sisältö:
Ote kaavaluonnoksesta

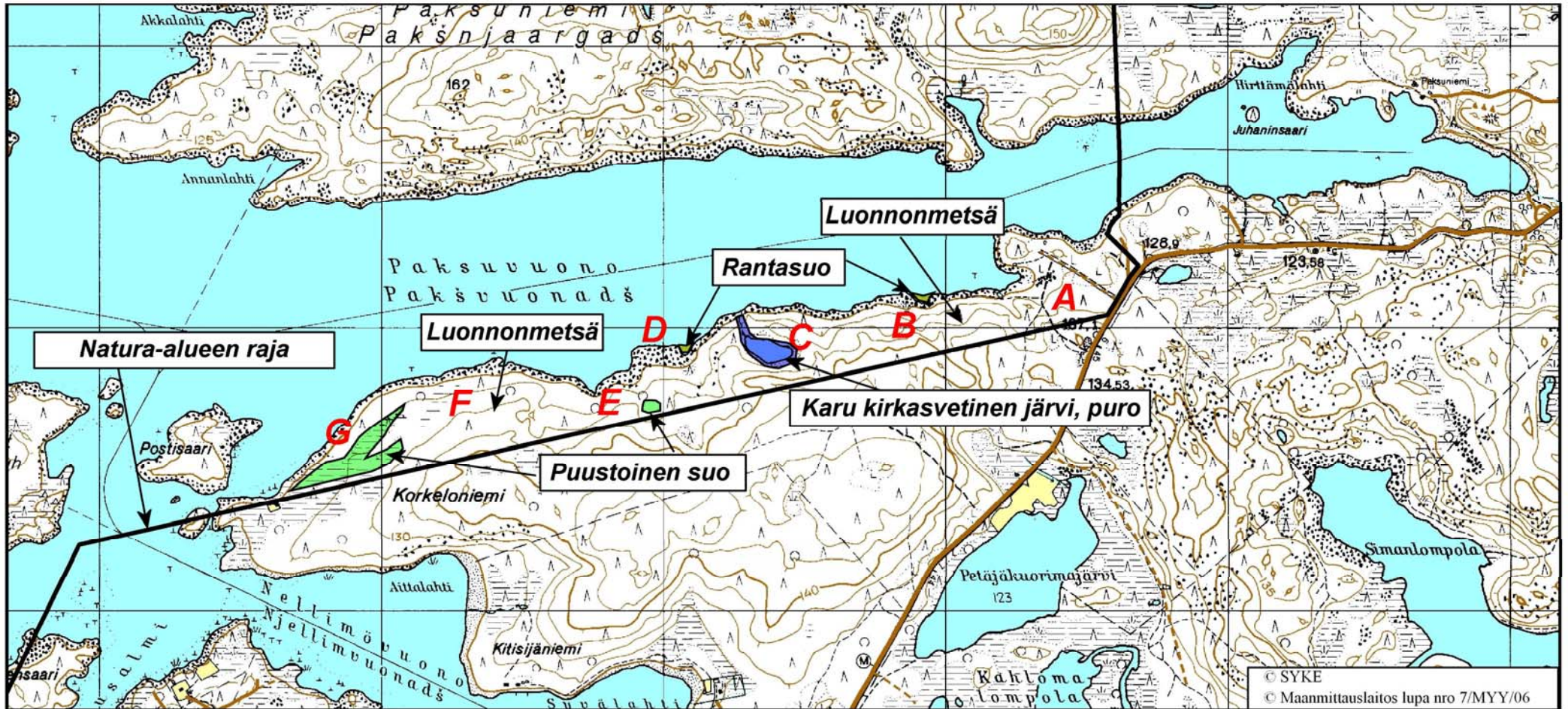
Pvm: 28.9.2006

Mittakaava:

N:o

Liite 3





Mittakaava 1:20000

Koordinaattijärjestelmä: KKJ-yk

Nurkkapisteen koordinaatit: 7636648:3546175 - 7649148:3557425

Tilaja:
Inarin kunta

PÖYRY

PÖYRY ENVIRONMENT OY
Itkonniemenkatu 13 B, 70500 KUOPIO
puh 017-5855 700 fax 017-5855 701

Työn nimi:
Ivalon paliskunnan
yleiskaavan Natura-arvio

Sisältö:
Nellimin Natura-alue,
luontokohteet,
Natura-luontotyytit

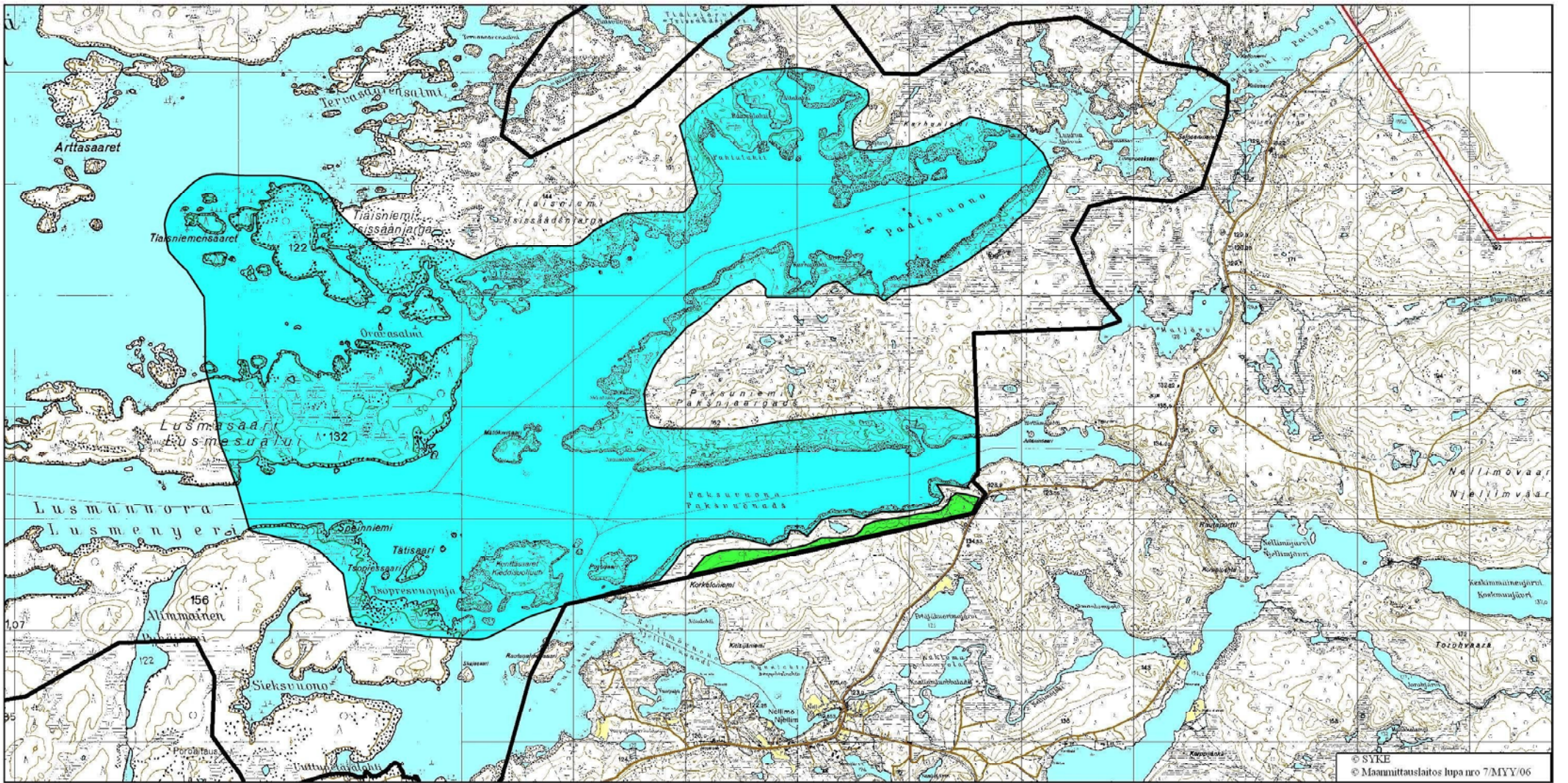
Pvm: 27.9.2006

Mittakaava:

N:o

Liite 5



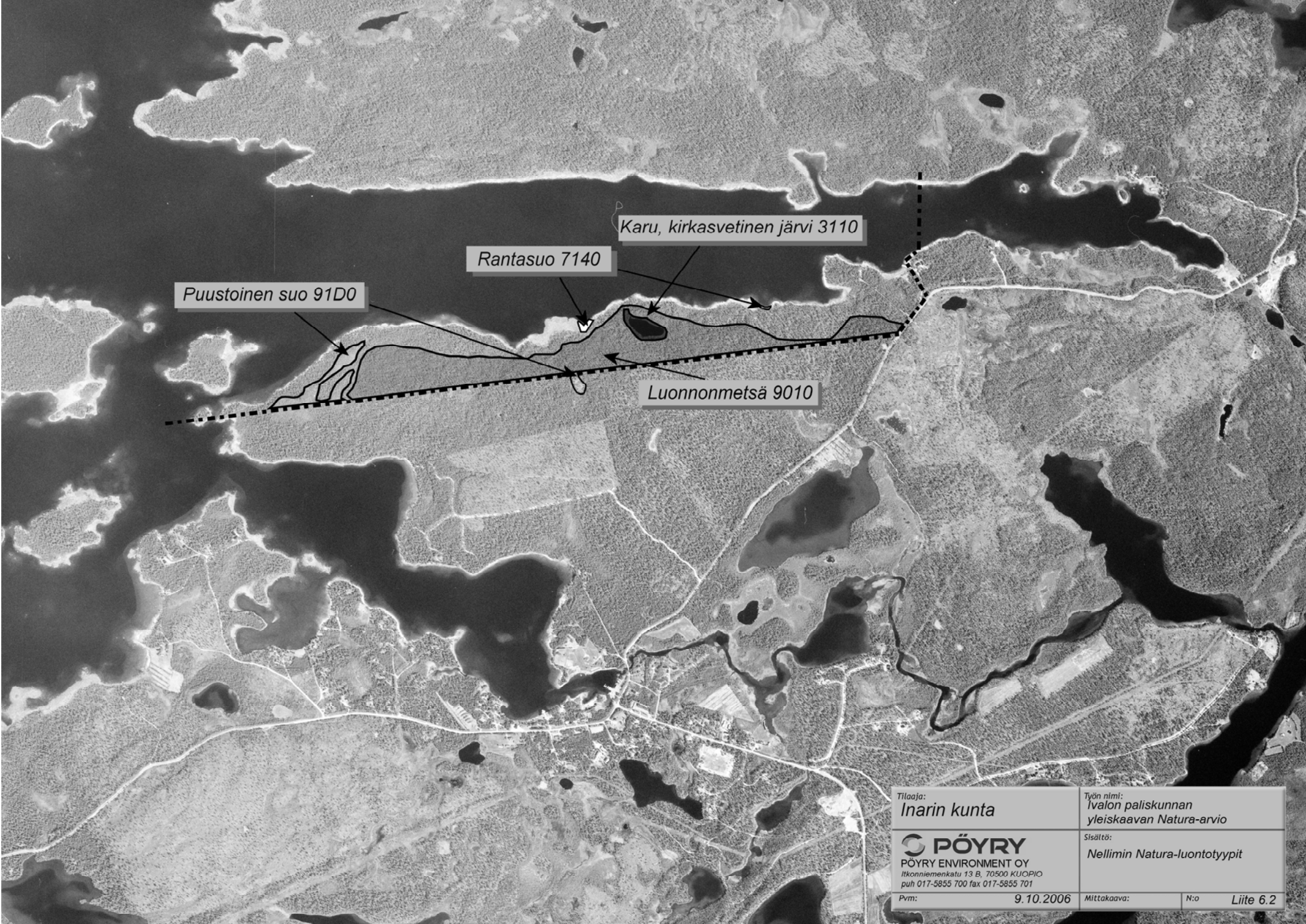


© SYKE
 © Maanmittauslaitos lupa nro 7/MYY/06

0 3,5 km

- Ympäristökeskusrajat
- Kuntarajat
- Natura2000 kohteet
- Matkailupalvelualueen vaikutusalue
- Kesäaktiiviteettien vaikutusalue

Tilaaja: Inarin kunta	Työn nimi: Ivalon paliskunnan yleiskaavan Natura-arviointi
 PÖYRY PÖYRY ENVIRONMENT OY Itkonniemenkatu 13 B, 70500 KUOPIO puh 017-5855 700 fax 017-5855 701	Sisältö: Yleiskartta ja Natura-rajaus, vaikutusalue-rajaukset
Pvm: 28.9.2006	Mittakaava: N:o Liite 6.1



Puustoinen suo 91D0

Rantasuo 7140

Karu, kirkasvetinen järvi 3110

Luonnonmetsä 9010

Tilaaja: Inarin kunta	Työn nimi: Ivalon paliskunnan yleiskaavan Natura-arvio
PÖYRY PÖYRY ENVIRONMENT OY Itkonniemenkatu 13 B, 70500 KUOPIO puh 017-5855 700 fax 017-5855 701	Sisältö: Nellimin Natura-luontotyypit
Pvm: 9.10.2006	Mittakaava: N:o Liite 6.2



Kuva 1. Natura-alueen itäpäähän rantarinnettä.



Kuva 2. Luhtarantaa.



Kuva 3. Karu ja kirkasvetinen järvi.



Kuva 4. Pieni luhtaranta.



Kuva 5. Kankaiden keskellä oleva puustoinen suojuotti.



Kuva 6. Natura-alueen länsiosan puustoista suota.